

Se det Guds Lam! Vakai ki he Lami 'a e 'Otuá! He aqui el Cordero de Dios! Behold the Lamb of God! 看啊,這位是神的羔羊! Ecco l'agnello di Dio! Faauta o le Tamai Mamoe a le Atua! 하나님의 어린양을 보라! Se Guds Lamm! Eis aqui o Cordeiro de Deus! Siehe das Lamm Gottes! Voici l'Agneau de Dieu! 神の子羊を見よ! Zie het Lam Gods! Katso Jumalan Karitsa! Se Guds Lam!

Stjernen

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige

December 1985
Årgang 134
Nummer 6

Stjernen

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges officielle tidsskrift med artikler fra *Ensign*, *New Era* og *Friend*.

December 1985
134. årgang
Nummer 6

Indhold

Børnestjernen

På omslaget: Den unge Nephi så Maria og Josef og Kristusbarnet i et syn og hørte en engel sige: „Se, det Guds Lam!" Dette vidnesbyrd gengives på 16 sprog i kirkens blade. Maleri af Gary Kapp; yderligere dekoration af Warren og Phyllis Luch.

Stjernen

Redaktør: Jørgen Ljungstrøm,
Medredaktør: Tom A. Jensen

Redaktionens adresse:
Translation Division
Vodroffsvej 7,
DK-1900 København V.
Tlf. (01) 31 50 83

Distribution:
Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9
DK-3540 Lynge

Abonnement:
8 numre Dkr. 72,– (inkl. moms og porto)
Betaling over giro 3120988 til
Nordisk Distributions Center,
Smedevangen 9, DK-3540 Lynge.
United States and Canada: $ 10.00
(surface mail).

Printed by Production Center Friedrichsdorf, Federal Republic of Germany

ISBN 0900-2545

PB MA 0642 DA

Hvilken sjælden skat – skrifterne!

Præsident Spencer W. Kimball

Dette budskab stod i Den danske Stjerne, september 1976 under titlen „Ransag skrifterne". Det er genoptrykt her under præsident Kimballs anvisninger, så det kan studeres personligt og af familierne.

Kære søskende. Min hensigt med dette budskab er at opfordre jer til at studere skrifterne. Som Herren siger: „Ransag skrifterne . . . det er dem, som vidner om mig" (se Johannes 5:39).

Måske har I bemærket at generalautoriteterne i mange år indtrængende har anmodet os oftere og i en kærlig ånd at lægge en plan for dagligt at studere evangeliet i vort hjem – både sammen og hver for sig. Standardværkerne erstatter nu også kirkens lektiehæfter for voksne, og næppe et møde afsluttes uden præstedømmets inspirerende formaning til os om at læse og studere skrifterne.

Vi mener der er sket en mærkbar forbedring. Mange flere kirkemedlemmer medbringer deres standardværker til møderne og de er forberedt på at lære og drøfte tingene. I henhold til guddommelig inspiration benytter mange flere forældre standardværkerne når de underviser deres børn i rigets lære. Det er en glæde og tilfredsstillelse for os at se, og vi ved at det vil resultere i mange velsignelser.

Ikke desto mindre bedrøves vi, når generalautoriteterne rejser rundt til kirkens stave og missioner og opdager at der stadig er mange hellige som ikke læser og mediterer regelmæssigt over skriftens ord, og som kun har ringe kendskab til Herrens instruktioner til menneskenes børn. Mange er blevet døbt og har modtaget et vidnesbyrd og „er kommet ind på den lige og snævre sti", uden at tage de yderligere nødvendige skridt – at „stræbe fremad og *mætte sig med Kristi ord,* samt holde ud ind til enden" (2 Nephi 31:19, 20; fremhævelse tilføjet).

Kun de trofaste vil modtage den belønning som Herren lovede – nemlig evigt liv. For man kan ikke modtage evigt liv uden at blive en „ordets gører" (Jakobs Brev 1:22) og uden at være tapper i lydighed mod Herrens bud. Og man kan ikke blive en „ordets gører" uden først at være en „hører". En „hører" står ikke blot dovent og venter på at oplysningerne tilfældigt skal falde i småbidder. Det betyder at søge, studere, bede og forstå. Derfor sagde Herren: „Og den, som ikke hører min røst, kender den ikke og er ikke af mig" (L&P 84:52).

Udover de stadige opfordringer og tilskyndelser vi får fra vore nuværende ledere synes de gamle profeter på næsten hver en side at anmode os om at studere Herrens ord i de hellige skrifter, „som kan gøre dig viis til frelse ved troen på Kristus Jesus" (2 Tim. 3:15). Men vi hører ikke altid efter og vi må nok spørge os selv hvorfor.

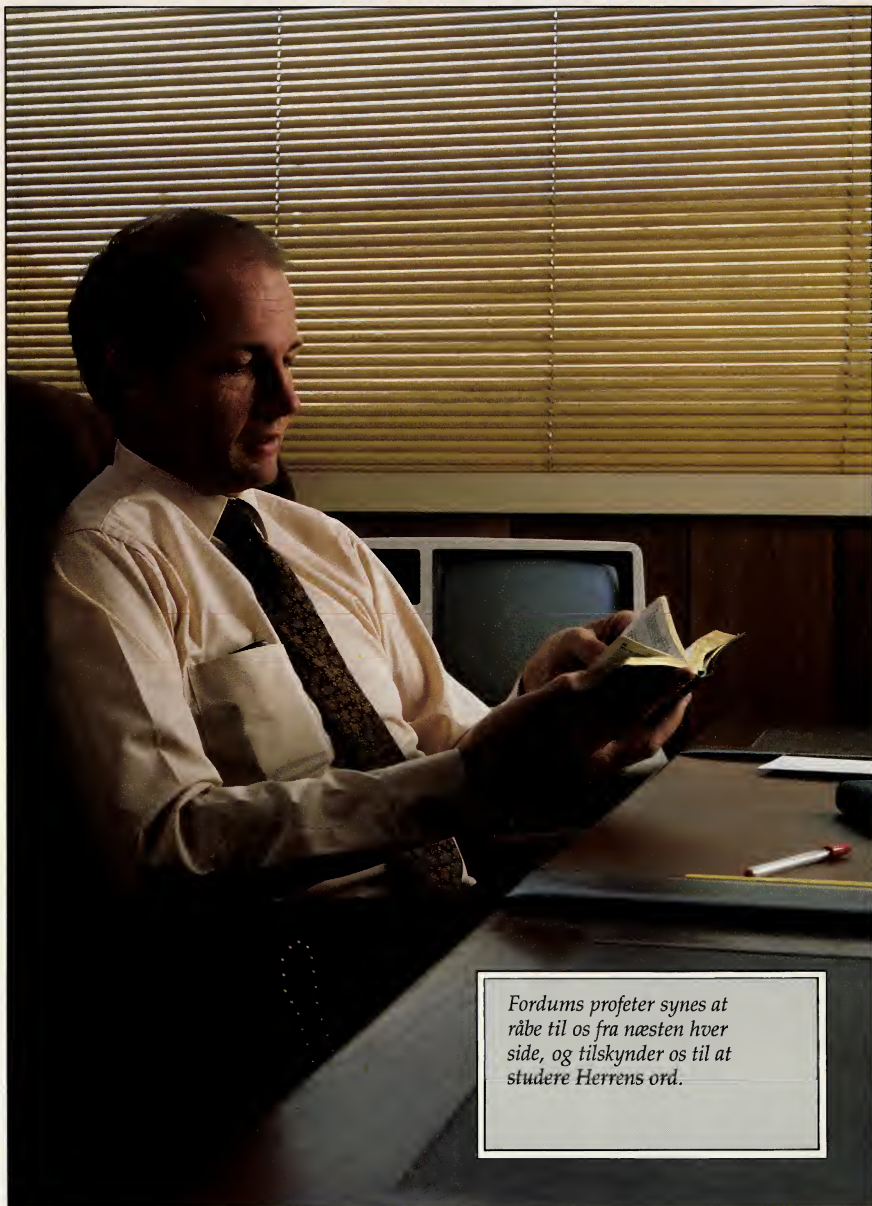
Somme tider er det som om vi tager skrifterne alt for meget som en selvfølge, fordi vi ikke fuldt ud påskønner hvilken sjælden skat vi her er i besiddelse af, og hvor velsignede vi er fordi vi har dem. Vi synes at stille os tilfreds med vore erfaringer i denne verden og bliver så vant til at høre evangeliet forkyndt iblandt os, at det er svært at forestille os at det nogen sinde kunne have været anderledes.

Men vi må forstå at det kun er 165 år siden verden dukkede frem af det åndelige mørkes lange nat, som vi kalder det store frafald. Vi trænger til at fornemme noget af det dybe åndelige mørke som herskede, før den dag i foråret 1820 hvor Faderen og Sønnen viste sig for Joseph Smith – et mørke som profeten Nephi forudså og beskrev som „denne forfærdelig blindheds tilstand", hvor evangeliet blev tilbageholdt for menneskene (se 1 Nephi 13:32). I Amerika havde de tilbageblevne af Mormons Bogs folk været fuldstændig uden guddommelig vejledning i over 14 århundreder da Mormons Bog blev udgivet første gang i 1830. Deres hellige optegnelser blev forseglet for at komme frem i denne evangeliets uddeling. Jeg bliver dybt bevæget når jeg læser om den store profet Mormon, der stod midt iblandt sit folk, nephiterne, og så dem blive nedslagtet i et frygteligt blodbad. For selv om han, ligesom alle Mormons Bogs profeter, vidste at frafaldets mørke tidsalder måtte komme, som det var profeteret, var det i stor sjælekval han berettede:

„Thi se, Herrens Ånd er allerede hørt op med at trættes med deres (lamaniternes) fædre, og de er uden Kristus og Gud i verden, og de . . . bliver ført omkring af Satan, ligesom avner drives af vinden, eller som et fartøj bliver kastet om på bølgerne, når det er uden sejl eller anker eller noget til at styre det med" (Mormon 5:16, 18).

I den gamle verden var folk bogstavelig talt også uden anker, for den første kristne kirke var hensunket i frafald ved apostlenes død. Og selv om manuskripterne til Bibelen eksisterede, var de i hænderne på nogle forholdsvis få uinspirerede mænd. Det var på den tid at mange „tydelige og ypperlige ting" gik tabt (se 1 Nephi 13:28, 32).

Vi er pilgrimme, som er sendt til denne jord for at udføre en mission, for at gøre et stort stykke arbejde, og

Fordums profeter synes at råbe til os fra næsten hver side, og tilskynder os til at studere Herrens ord.

dertil har vi brug for Herrens vejledning. Alene den kendsgerning at jeg ikke er født i det åndelige mørkes tid, da himlene var tavse og Ånden blev tilbageholdt, fylder mig med taknemmelighed. Sandelig, uden Herrens ord som vejledning er det som at vandre i en vidtstrakt ørken uden at kunne finde kendte orienteringspunkter i landskabet, eller i en mørk, underjordisk hule uden lys, til at finde vej ud.

Jeg husker at nogle af vore medlemmer under vietnamkrigen, for over ti år siden, var taget til fange og blev holdt næsten fuldstændig isoleret. De fortalte senere at de var hindret adgang til skrifterne og hvordan de hungrede efter sandhedens ord – mere end efter mad, og endda mere end efter friheden. De ville have givet alverden for blot at have et brudstykke af den bibel eller Mormons Bog, som ligger urørt i vore reoler. De lærte af bitter erfaring noget om hvad Nephi mente da han sagde:

„Thi min sjæl fryder sig over skrifterne, og mit hjerte overvejer dem, og jeg nedskriver dem til mine børns lærdom og nytte.

Se, min sjæl fryder sig i det, der hører Herren til, og mit hjerte tænker idelig på det, som jeg har set og hørt" (2 Nephi 4:15–16).

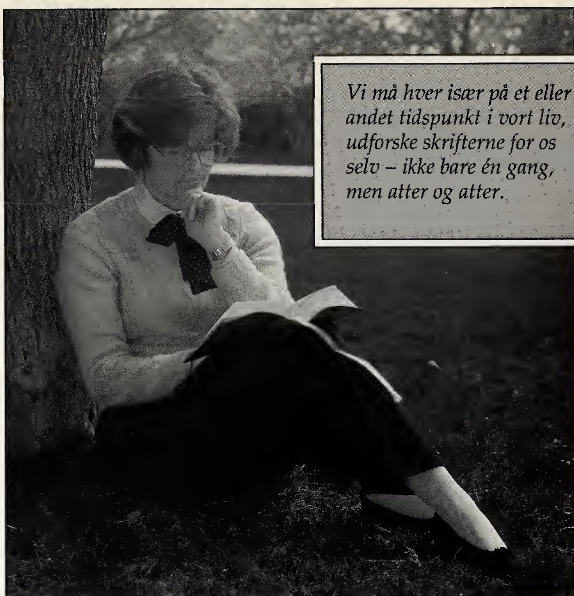
I et skriftsted henviser profeten Esajas til det store frafald, og han siger: „Thi Herren har udgydt over jer en dvalens ånd, tilbundet eders (profeternes) øjne, tilhyllet eders (seernes) hoveder" (Es. 29:10; se også 2 Nephi 27:5).

Umiddelbart efter henviser Esajas imidlertid direkte til mørkets afslutning og Mormons Bogs fremkomst:

„Derfor er ethvert syn blevet eder som ordene i en forseglet bog; giver man den til en, som kan læse, og siger: ‚Læs!' så svarer han: ‚jeg kan ikke, den er jo forseglet;' og (så) giver man den til en, som ikke kan læse . . ." (Es. 29:11–12).

Og således begyndte det store og forunderlige værk, som Herren lovede at frembringe. (Esajas 29:14 – King James' oversættelse).

Lige siden evangeliets gengivelse blev påbegyndt gennem profeten Joseph Smith er der blevet trykt mere end 30 millioner eksemplarer af Mormons Bog på 68 sprog, og der er yderligere 10 sprog under forberedelse.

Vi må hver især på et eller andet tidspunkt i vort liv, udforske skrifterne for os selv – ikke bare én gang, men atter og atter.

Der er trykt en usigelig mængde bibler, i et antal der langt overgår andre værker. Vi har også Lære og Pagter og Den kostelige Perle. Udover disse kostbare standardværker har vi også, dersom vi vil, adgang til uddannelse, og evner til at benytte dem i en udstrækning, som man ikke har kendt til på noget andet tidspunkt i verdenshistorien.

Fordums profeter vidste at der ville komme lys efter mørket. Vi lever i lyset – men fatter vi det helt? Vi har frelsens lærdomme bekvemt indenfor vor rækkevidde, og derfor frygter jeg at der er nogle som stadig er under „en sløvhedens ånd, øjne de ikke kan se med og øren, de ikke kan høre med" (Rom. 11:8).

Jeg vil standse lidt op her, for at ovenstående ikke skal forbigås alt for let, og pege på en almindelig fejl i menneskelig tankegang – det er den tilbøjelighed man har til, når nogen taler om trofasthed eller succes med et eller andet, at tro at det er „dem selv", og når nogen taler om fejl eller undladelser at tro at det er „de andre". Men jeg vil gerne have at vi alle ærligt bedømmer vore præstationer med hensyn til at studere skrifterne. Det er helt almindeligt at have nogle skriftsteder oplagret i tankerne, og så får man nemt den illusion at man kender en hel del til evangeliet. I den forstand kan det faktisk godt være et problem at have lidt kundskab. Jeg er overbevist om at vi hver især, på et eller andet tidspunkt i vort liv, er nødt til selv at udforske skrifterne – og ikke kun udforske dem én gang, men atter og atter ransage dem.

I den henseende er historien om kong Josias i Det gamle Testamente udbytterig, for vi kan „anvende den på (os) selv" (1 Nephi 19:24). Det forekommer mig at være en af de fineste beretninger i skrifterne.

Josias var kun 8 år da han begyndte at herske i Juda, og selv om hans nærmeste forfædre var yderst ugudelige står der i skriften at „han gjorde, hvad der var ret i Herrens øjne, og vandrede nøje i sin fader Davids spor uden at vige til højre eller venstre" (2 Kong. 22:2). Det er endnu mere overraskende når vi finder ud af at de love, som Moses havde nedskrevet på dette tidspunkt (blot to generationer før Jerusalems ødelæggelse i år

I overensstemmelse med guddommelig inspiration er der nu mange flere forældre der benytter standardværkerne når de underviser deres børn i rigets lære.

587 f.Kr), var gået tabt og fuldstændig ukendte, selv for templets præster. Men i sit 18. regeringsår gav Josias ordre til at templet skulle sættes i stand. På den tid fandt ypperstepræsten Hilkija lovbogen, som Moses havde anbragt i pagtens ark, og afleverede den til Josias.

Da lovbogen blev oplæst for Josias „sønderrev han sine klæder" og græd for Herrens åsyn.

„. . . stor er vreden, der er blusset op hos Herren," sagde han, „fordi vore fædre ikke har adlydt ordene i denne bog, der er fundet, og ikke har handlet nøje efter, hvad der står skrevet deri" (2 Kong. 22:11–13).

Kongen læste derpå bogen for hele folket, og på dette tidspunkt indgik de alle en pagt om at de ville adlyde alle Herrens bud „af hele deres hjerte og hele deres sjæl" (2 Kong. 23:3). Derefter gik Josias i gang med at rydde op i Judas rige, idet han fjernede alle afgudsbillederne, alle lundene og højene, hvor de tilbad afguderne, samt alle de afskyeligheder, der havde hobet sig op under hans fædres regime, og som havde tilsmudset landet og folket. Han lod også afholde en højtidelig påskefest, „thi slig en påske var ikke nogen sinde blevet holdt i Israels og Judas kongers tid, ikke siden dommerne dømte Israel" (2 Kong. 23:22). Alt dette for at opfylde lovens ord, der stod skrevet i den bog, som præsten Hilkija havde fundet i Herrens hus.

„Der havde ikke før været nogen konge, der som han af hele sit hjerte og hele sin sjæl og al sin kraft omvendte sig til Herren og fulgte hele Mose lov; og heller ikke efter ham opstod hans lige" (2 Kong. 23:24–25).

Jeg har stærkt på fornemmelsen at vi alle er nødt til at vende tilbage til skrifterne, ligesom kong Josias gjorde, og lade dem virke med stor kraft i vort indre, så de tilskynder os til en fast beslutning om at tjene Herren.

Josias havde kun Moseloven. I vore standardværker har vi Jesu Kristi evangelium i dets fylde, og hvis en smagsprøve af noget er sød, så rummer det stor glæde i sin helhed.

Herren er ikke overfladisk når han giver os disse ting, thi „enhver, som har fået meget givet, af ham skal man kræve meget; og den, som har fået meget betroet, af ham skal man forlange des mere" (Lukas 12:48). Når vi har adgang til disse ting betyder det at vi har et ansvar for dem. Vi må studere skrifterne i overensstemmelse med Herrens befaling (se 3 Nephi 23:1–5), og lade dem styre vores og vore børns tilværelse. Og når vi nu har skrifterne må vi erkende det ansvar vi har, for at vende vort hjerte mod vore kære forfædre, hvoraf mange holdt ud gennem den lange, mørke nat, for at vi kunne blive til, og mange af dem afventer måske lige nu ivrigt på at vi skal gøre en indsats på deres vegne.

Herrens belæringer har altid lydt til dem der har „øjne og kan se", og dem der har „ører, og kan høre". Røsten er klar og umiskendelig, og vidnesbyrdet står sikkert mod dem som afviser så stor en mulighed.

Derfor beder jeg alle om for alvor at begynde at studere skrifterne nu, hvis I ikke allerede er i gang med det. Måske den letteste og mest effektive måde at gøre dette på er at deltage i kirkens studieprogram.

I kirkens kursusplan for voksne studerer det melkisedekske præstedømme og søndagsskolens seniorklasse standardværkerne på skift. Over en periode af 8 år studeres Det gamle Testamente, Den kostelige Perle, Det nye Testamente, Mormons Bog og Lære og Pagter allesammen grundigt. Vi håber at alle vil støtte dette skriftstudium, lægge vægt på det og sørge for at dette fine samordnede program indenfor kirken ikke bliver tilsidesat eller kommer i konflikt med andre læse- og studieopgaver. Hvert standardværk bør studeres intenst det år der er beregnet til dette.

Vi beder jer benytte jer af denne fremragende mulighed for at studere „det evige livs ord" (Johannes 6:68). Undervis jer selv og jeres børn i „rigets lære", så I „kan blive mere fuldkomment undervist i evangeliets teori, principper, lære og lov og i alle ting, som tilhører Guds rige" (L&P 88:77–78).

Må vi alle læse skrifterne med en bøn i hjertet, studere dem omhyggeligt og modtage et vidnesbyrd om deres budskab om at Jesus er vor Herre og Frelser, og at hans evangelieplan er vejen til lykke og glæde her og evigt liv herefter. □

Ideer til hjemmelærere

Nogle punkter der kunne understreges. Hvis du synes kan du fremlægge disse punkter under dine hjemmelærerbesøg:

1. Generalautoriteterne opfordrer os til at lave et program hvor vi dagligt studerer evangeliet.

2. Det er et sjældent privilegium at leve i en tid hvor vi både har fordums- og nutidsskrifter i så rigt et mål til vor rådighed.

3. Vi har alle brug for den vejledning vi kan få ved at studere skrifterne og meditere over dem.

Diskussionshjælp

1. Fortæl hvad du personligt mener eller hvad du har erfaret om skrifternes værdi i dit liv. Bed familien fortælle hvad de mener.

2. Er der nogle skriftsteder eller citater i denne artikel som familien kunne læse højt og drøfte?

3. Ville denne samtale blive bedre hvis du talte med husets overhoved før besøget? Har du et budskab fra kvorumslederen eller biskoppen til husets overhoved om dagligt at studere skrifterne?

Det evige livs ord

Vidnesbyrd om skrifterne

Præsident Spencer W. Kimball:

Jeg synes at jeg blot behøver at læse i skrifterne for at få større kærlighed til min Skaber, evangeliet, kirken og mine brødre.

Jeg har tilbragt mange timer med skrifterne ... det vil jeg gerne anbefale mennesker som har problemer.

Jeg kan ikke forstå at nogen kan læse skrifterne uden at få et vidnesbyrd om deres guddommelighed, om Herrens værk – og om at det er ham der taler i skrifterne . . .

Jeg har opdaget at når mit forhold til guddommen er tilfældig, når jeg ikke synes Gud hører mig eller nogen guddommelig røst taler, så er jeg langt, langt borte. Hvis jeg så fordyber mig i skrifterne, forkortes afstanden og åndeligheden vender tilbage. Jeg opdager så at jeg har langt større kærlighed til dem jeg bør elske af hele mit hjerte, hele min sjæl, mit sind og min styrke.

Jeg elsker dem højere og finder det

lettere at adlyde deres råd. (The Teachings of Spencer W. Kimball, red. af Edward L. Kimball, s. 135. Bookcraft, Salt Lake City, 1982).

Præsident Wilford Woodruff:

I Bibelen, Mormons Bog og Lære og Pagter beskrives det evige liv for denne generation, og ordene deri vil hæve sig til dom over dem som afviser dem. (Journal of Discourses, 22:335).

Præsident Brigham Young:

Det gamle og Det nye Testamente samt Mormons Bog og Lære og Pagter er som et fyrtårn ude på havet eller et skilt der peger den vej vi skal rejse. Hvor peger det hen? Mod lysets kilde . . . det er det disse bøger er beregnet til. De kommer fra Gud. De er værdifulde og nødvendige. Udfra dem kan vi grundlægge Kristi lære. (Journal of Discourses, 8:129).

Præsident Heber J. Grant:

Gennem hele mit liv har jeg fundet stadig nye beviser på at Bibelen er den mest betydningsfulde af alle bøger, og at Mormons Bog er det største vidnesbyrd om Bibelens sandhed der nogen sinde er udgivet. („The President Speaks: Excerpts from the Utterances of Heber J. Grant", Improvement Era, nov. 1936, s. 660).

Drik af kilden

Ældste Bruce R. McConkie

Tale holdt til hjælpeforeningens generalkonference 2. oktober 1974

Jeg vil tale udfra nogle af Herrens Jesu ord: „Kom hid til mig, alle I, som er trætte og tyngede af byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer og lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. Thi mit åg er gavnligt, og min byrde er let." (Mattæus 11:28–30). Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på tre sætninger: 1) „Kom hid til mig," 2) „lær af mig," og 3) „så skal I finde hvile for jeres sjæle."

Vi ønsker at alle sidste dages hellige skal læse alle standardværkerne, i deres hjerte overveje de evige sandheder der står i dem, og knæle ned i tro og oprigtigt bede Herren om vejledning, og om at måtte kunne fatte og forstå.

Vi ønsker at I hver især læser dem, og ikke bare læser ordene, men overvejer dem og beder om at forstå hvad de indeholder, så I i jeres liv vil få det ønske om retfærdighed, som kommer af at studere Guds rene og fuldkomne ord.

Vi ønsker at kirken skal begynde at drikke af den ubesmittede kilde – modtage det rene, fuldkomne budskab som Herren har givet gennem sine profeters mund, det budskab som findes i kirkens standardværker.

Ud fra mit synspunkt er det udmærket at studere de fire evangelier, fordi de indeholder beretningen om Herrens liv. Det er fremfor alle andre steder her vi kan efterkomme denne opfordring om at „lære af mig". Det er udgangspunktet for vor kærlighed til Herren – og dem der elsker Herren viser det ved at holde hans bud, og dem der holder hans bud opnår evigt liv i hans rige.

Vi ønsker fred og glæde og lykke i dette liv, og at arve evigt liv i den kommende verden. Disse to største velsignelser er det muligt for mennesker at arve.

Vi kan opnå dette ved at læse og lære det evige livs ord, her og nu, og ved at holde budene som bereder os til udødelig herlighed i den kommende verden.

Tænk især på de vidunderlige bøger som vi kalder de fire evangelier. De indeholder skjulte og ukendte skatte. Vi har ikke set eller forstået alt hvad vi kan hente i evangelierne. Overrasker det jer, når jeg siger at der ligger mere kundskab i de fire evangelier, mere åbenbaret sandhed om Gud, vor Faders natur og væsen, end i alle de øvrige hellige skrifter tilsammen? Det eneste vi skal gøre er at lære hvordan vi drager denne viden ud af dem. Vi har brug for vejledning. Vi har brug for Herrens Ånd til at lede os når vi studerer.

I husker sikkert at Filip mødte hofmanden fra Kandake, Ætiopiens dronning. Hofmanden læste en profeti om Messias fra Esajas' Bog. Og Filip spurgte ham: „Forstår du det, du læser?" Og han svarede: „Hvordan skulle jeg kunne det, når ingen vejleder mig?"(Ap.G. 8:26–31). Vi må lære hvordan vi skal gå i gang med kirkens standardværker, og hvis vi så følger de enkle og nemme læresætninger der gives i dem, vil vi opleve en fornyet forståelse af lærdommene, og vi vil udvikle et fornyet ønske om at leve retfærdigt.

Vi må overveje hvad der står i evangelierne. De er beretningen om Herrens liv. Evangelierne handler om ham. Han er Guds Søn. Gennem Kristus viste Gud verden sin natur og sit væsen. Det er evigt liv at kende Faderen og Sønnen og blive som dem. Vi lærer Faderen at kende ved at komme til at forstå Sønnen. Sønnen åbenbarer Gud. Ingen kommer til Faderen uden ved ham eller hans ord. Vi ønsker at kende Faderen og Sønnen, og den vigtigste kilde til dette er evangelierne.

Overrasker det jer at jeg siger at der ligger mere kundskab og større lærdom om Herren Jesu forsonende offer i de fire evangelier end nogen steder i alle de andre standardværker? Det eneste vi behøver er nøglen til at åbne dem. Vi kan få at vide hvordan han med så fuldkommen sikkerhed forkynder at han er Guds Søn.

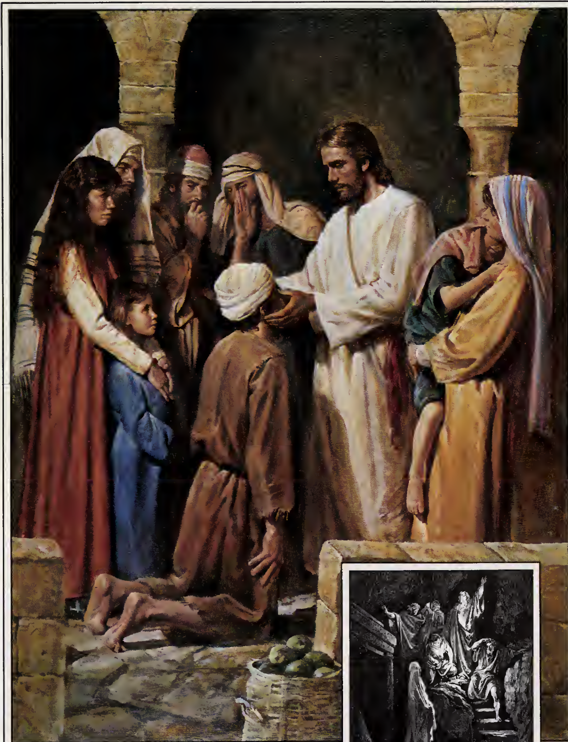
Der er f. eks. en beretning om hvordan han helbreder en mand der var født blind. Han gør det på eget initiativ. Han gør det med vilje foran en stor forsamling. Rygtet om denne gerning gav genlyd over hele Jerusalem. Mængden forsamledes for at se hvad der var sket. Og derpå fortsætter Jesus med at undervise denne store forsamling ved at sige: „Jeg er den gode hyrde" – det er det samme som at sige: „Jeg er Herren, Jehova." I sin forkyndelse siger han: „Jeg og Faderen, vi er ét." Han holder en strålende tale om at han faktisk er Guds Søn. Og hans ord bliver stadfæstede som sande, fordi han åbnede den blindfødte mands øjne! (Joh. 9 og 10).

Det samme skete da Jesus oprejste Lazarus fra de døde. Jesus kommer, forkynder og siger: „Jeg er opstandelsen og livet; den, som tror på mig, skal leve, om han end dør." Han siger med andre ord: „Udødelighed sker gennem mig, det evige liv er i mig og fås gennem mig. Jeg er Guds

Søn. Jeg gør dette muligt." Og er de på nogen måde i tvivl om hans lære, så befaler han dem at rulle stenen fra gravens dør, og derpå siger han: „Lazarus, kom herud!" hvorpå manden, hvis legeme var begyndt at gå i forrådnelse, rejser sig og kommer ud. Lazarus' oprejsning fra de døde er således et vidnesbyrd for hele verden, i al evighed, om at den mand der gjorde dette er opstandelsen og livet, om at udødelighed og evigt liv er muligt ved ham. At han er den levende Guds Søn. (Joh. 11).

Lad mig benytte endnu et eksempel: Efter sin opstandelse gik Jesus ad vejen til Emmaus og talte med to af sine disciple. De genkender ham da han bryder brødet. Kort efter viser han sig for ti af de tolv (Tomas er ikke til stede) i det øverste værelse – læg venligst mærke til at det var en forsamling af hellige, hvor der utvivlsomt også har være trofaste søstre fra den tid – det var til hele denne gruppe, og ikke kun til de ti, han siger: „Har I noget at spise her?" De giver ham et stykke stegt fisk og han spiser det for øjnene af dem. Derpå føler de naglemærkerne i hans hænder og fødder og stikker deres hænder i hans side. Der er tale om en undervisningssituation.

Når vi læser skrifterne gælder det om at meditere og bede, så Ånden involveres i vore studier og giver os forståelse.

De fire evangelier indeholder skjulte og ukendte skatte. Vi har ikke set eller forstået alt hvad vi kan hente i evangelierne.

Den lille hændelse, som indtraf på vejen til Emmaus, og højdepunktet som fandt sted i det øverste værelse, er den bedste illustration på alt det der er åbenbaret om hvad et opstandent menneske er og hvordan vi, efter hans mønster, også vil blive, hvis vi er ærlige og trofaste i alle ting. (Luk. 24).

Lad mig nævne for jer at vi har en enestående mulighed for at lære at elske Herren og opnå et ønske om at holde hans bud, og som følge deraf arve fred i dette liv og evigt liv i den kommende verden. Det er ikke kun et spørgsmål om at læse – det gælder både om at læse, meditere og bede, så den Almægtiges Ånd involveres i vore studier og giver os forståelse.

For et par år siden rettede jeg en særlig opmærksomhed mod de fire evangelier vi har i Det nye Testamente. Da jeg var færdig med mine studier, og brugte de ord som Johannes skrev: „Men disse er nedskrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds Søn, og for at I, når I tror, skal have livet i hans navn" (Joh. 20:31), skrev jeg følgende:

„Og dermed slutter evangelierne –
Disse hellige skrifter, som handler om Guds Søns fødsel, tjenestegerninger, mission, forsoningsoffer, opstandelse og himmelfart.

Menneskene er nødt til at tro på disse åbenbarede optegnelser, som

Latarus opvækkes,
ill. af Gustave Doré
Kristus helbreder en blind mand,
ill. af Del Parson

med magt og overbevisning underviser i de evige sandheder, for at opnå frelse i Guds rige.

Disse sande beretninger om Kristi liv hjælper mennesker til at elske Herren og holde hans bud.

Disse hellige og højtidelige vidnesbyrd giver opskriften på fred i dette liv og evigt liv i det tilkommende.

I disse hellige beretninger, i disse vidnesbyrd om Herrens liv –

oplever vi Jesus – den Almægtige, Skaberen af alt lige fra begyndelsen – der modtager et jordisk hylster under Marias hjerte.

Vi står ved siden af den nyfødte som ligger i krybben og vi hører himmelske røster juble over hans fødsel.

Vi ser ham undervise i templet og forvirre verdens vise, da han kun er tolv år.

Vi iagttager ham ved Jordanfloden, hvor Johannes egenhændigt nedsænker ham i vandet, mens Himlene åbnes og Helligånden daler ned i form af en due, og vi hører Faderens stemme sige de bekræftende ord.

Vi følges med ham ud i ørkenens ensomhed og ser djævelen komme og friste, lokke og forsøge at føre ham bort fra hans gudgivne planer.

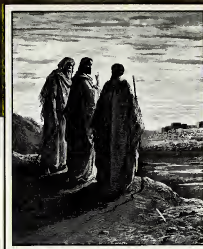
Vi er med undren og forbavselse tilskuere til hans mirakler. Han taler og den blinde kan se. Ved hans berøring kan den døve høre. Han befaler og den halte springer om, de lamme rejser sig fra deres senge, de spedalske renses og de onde ånder uddrives af de besatte.

Vi fryder os over miraklet når mennesker, nedtrykt af synd, helbredes, over disciplene som forlader deres tidligere liv for at følge ham og over de hellige som fødes påny.

Vi standser op i ærefrygt når elementerne adlyder hans røst – når han kan gå på vandet, stormen trækker sig tilbage på hans ord. Han forbander figentræet og det visner. Vand bliver til vin når han vil det. En lille fisk og nogle få brød kan mætte flere tusinde på hans ord.

Vi sidder sammen med livets Herre, som et menneske i intimt samvær med en familie i Betania. Vi græder sammen med ham ved Lazarus'

Jesus og disciplene på vej til Emmaus,
ill. af Gustave Doré
Måltidet i Emmaus,
ill. af Simon Harmon Vedder

Der ligger mere kundskab i de fire evangelier, mere åbenbaret sandhed om Gud vor Fader, end i alle de øvrige hellige skrifter tilsammen.

grav, vi faster og beder ved hans side, når han taler med sin Fader. Vi spiser og sover og vandrer med ham gennem gader og landsbyer i Palæstina. Vi ser ham sulten, tørstig og træt, og undres over at Gud skal gennemgå sådanne jordiske erfaringer.

Vi drikker af hans lærdomme, vi hører lignelser som aldrig før har lydt, vi lærer at dette er ensbetydende med at høre én der har myndighed til at forkynde sin Faders lære.

Vi ser ham –

sørge – når han græder over sine venner – begræder det dømte Jerusalem.

barmhjertig – når han tilgiver synd, drager omsorg for sin mor, helbreder folk både åndeligt og fysisk.

vred – da han udrenser sin Faders hus i glødende raseri og med retfærdig harme over dets vanhelligelse.

sejre – da han kommer ind i Jerusalem til en folkemængde der råber hosianna for Davids søn, da han forvandles på bjerget for øjnene af sine disciple, da han viser sig i opstanden herlighed på et bjerg i Galilæa.

Vi trækker os tilbage sammen med ham til det øverste værelse, bort fra verden, og hører de bedste forkyndelser som nogen sinde er givet, mens vi nyder symbolerne på hans kød og blod.

Vi beder sammen med ham i Getsemane og skælver under den tunge byrde han bærer, mens store bloddråber falder fra hver en pore. Vi bøjer vore hoveder i skam mens Judas giver sit forræderiske kys.

Vi står ved hans side foran Annas og Kajfas, vi følges med ham til Pilatus og Herodes og tilbage igen. Vi deltager i smerterne ved fornærmelserne, gyser når han spottes og bliver oprørte over det grove, uretfærdige massehysteri der ubønhørligt fører til korset.

Vi sørger sammen med hans mor og andre på Golgata, mens de romerske soldater slår naglerne i hans hænder og fødder. Vi skælver da spydet stikkes i hans side, og lever sammen med ham i det øjeblik han frivilligt opgiver sit liv.

Vi befinder os i haven da englene ruller stenen til side, da han kommer ud fra graven i herlig udødelighed. Vi følges med ham på vejen til Emmaus, knæler sammen med ham i det øverste værelse, føler på naglemærkerne i hans hænder og fødder og stikker hånden i hans side – og sammen med Thomas udbryder vi: ‚Min Herre og min Gud!'

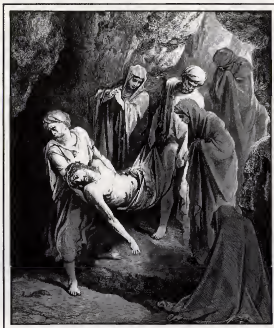
Vi vandrer med ham til Betania og ser englene som er til stede, at han opfarer til sin Fader, og da er vor glæde fuldkommen, for vi har set Gud i mennesket.

Vi ser Gud i ham, for vi ved at Gud var i Kristus, at han viste sig for verden for at alle mennesker kunne lære disse hellige væsener at kende, hvilket vil sige at have evigt liv.

Men hvad kan vi mere sige om Kristus? Hvis Søn er han? Hvilke værker er han mester for? Hvem kan i vore dage vidne om alt dette?

Lad mig atter skrive noget, som profeter i alle tidsaldre har vidnet om – at han er Guds Søn, Faderens Enbårne, den lovede Messias, Israels Herre og Gud, vor Forløser og Frelser. Han kom til verden for at åbenbare Faderen, for pány at gengive evangeliet, for at være vort store eksempel, for at udarbejde den uendelige og evige forsoning. Han skal snart komme igen og personligt regere på jorden og frelse og forløse dem, der elsker og tjener ham.

Og lad det endvidere blive nedskrevet, både på jorden og i Himlen, at også jeg ved at disse ting er sande, således som profeterne har vidnet om det. For jeg har fået dem åbenbaret gennem Guds Helligånd, og derfor vidner jeg om at Jesus er alles Herre, Guds Søn, gennem hvis navn frelse findes." (Bruce R. McConkie: Doctrinal New Testament Commentary, bind 1, s. 873–876).

Kristi begravelse, ill. af Gustave Doré

De der elsker Herren viser det ved at holde hans bud, og de der holder hans bud opnår evigt liv i hans rige.

Men det forunderlige ved den åbenbarede religions system, som Gud har givet os i vore dage, er for det første at det er sandt, for det andet at ethvert menneske i kirken – mænd, kvinder og børn – kan få en absolut viden, affødt af Ånden, og en urokkelig overbevisning og sikkerhed for at Jesus er Herren, at der er frelse i Kristus, at dersom vi ønsker at komme til ham, lærer af ham og holder hans bud, vil vi have fred og glæde og lykke i dette liv og arve evigt liv i den kommende verden.

Vi giver alle i kirken den udfordring at drikke af kilden – det rene budskab fra Herren, at studere standardværkerne; at læse, tænke over, og bede til Gud om at få forståelse, om at få Helligåndens kraft i deres liv så hvert menneske, uafhængig af nogen anden, kender sandheden og guddommeligheden i disse ting, for dette er kilden til den glæde og tilfredshed og fred, som evangeliet tilbyder.

Gud give at dette må ske. Dette værk er sandt. Det er Guds værk. Hans hånd er med i det. Han har tilskikket dets succes. Det vil gå fremad, og I og jeg vil i tid og evighed arve disse herlige velsignelser, hvis vi bare vil gøre det, som jeg er sikker på vi alle inderst inde godt ved at vi bør gøre.

I Herren Jesu Kristi navn. Amen. □

Ældste Bruce McConkie virkede som generalautoritet fra 1946 til sin død den 19. april 1985. Fra 1972 var han medlem af De Tolvs Råd. Vi syntes det var passende i dette nummer af Stjernen, der er helliget skrifterne som han holdt så meget af, at give hans vidnesbyrd om de fire evangelier

Det øverste Præsidentskabs julebudskab 1985

Vi sender alle mennesker overalt vore kærlige hilsner i denne hellige juletid. Vi forkynder, som Herrens, Jesu Kristi vidner at han virkelig er alles Frelser. Han, hvis fødsel den kristne verden fejrer, er virkelig Guds Søn, Forløseren, den lovede Messias.

Intet budskab har større betydning end det han bragte. Ingen begivenhed er vigtigere end hans forsonende offer og den efterfølgende opstandelse. Og ingen kan takke nok for alt det Jesus har gjort for os.

Vi er fuldt ud opmærksomme på at der er mennesker som sørger eller på anden vis er nedtrykte i denne glade juletid. Til dem vil vi gerne sende en speciel kærlig tanke og udtrykke vor medfølelse.

Til dem der længes efter fred siger vi at den kan findes hos Fredsfyrsten. Selv i disse urolige tider kan den, der personligt henvender sig til Kristus, finde en indre fred som overgår al forstand.

Til dem der sørger siger vi trøstende ord. I skal vide at Frelseren har kendskab til sorg. Han, der er opmærksom på hver eneste lille spurv der falder til jorden, er også opmærksom på jer og ønsker at trøste og velsigne jer. Gå til ham og læg jeres byrde for hans fødder.

Til dem der er tynget af samvittighedskvaler giver vi håb. Jeres Forløser elsker jer i sin fuldkomne kærlighed. Han døde for at betale for de synder, som er begået af alle som oprigtigt omvender sig og følger den kurs han har anvist. „Er eders synder som skarlagen, de skal blive hvide som sne; er de end røde som purpur, de skal dog blive som sne" (Esajas 1:18). Modtag Åndens helbredelse, som kun han kan give.

Til de ensomme udrækker vi en venskabshånd for at drage jer ind i vort fællesskab. Vi inviterer jer til sammen med os at dyrke Gud og tjene Mesteren.

Og endelig opfordrer vi dem, der anerkender Herrens velsignelser og store barmhjertighed i deres liv, til at række deres hånd ud og velsigne andres tilværelse. Gør I det kan I nå ind bag højtidens rutine og ritualer.

I kan blive redskaber i Herrens hånd til at velsigne de fattige, ensomme og fortvivlede, og så vil I i højere grad fornemme at Frelseren virkelig eksisterer. Og når I fejrer hans fødsel vil det sandelig blive en glæde for jer.

Spørgsmål af almindelig interesse besvaret som vejledning, ikke som en officiel tilkendegivelse af kirkens politik

Spørgsmål og svar

Spørgsmål:
Hvordan kan jeg forklare kirkens holdning til Bibelen? En af mine venner gør indsigelse imod den kendsgerning at vi har andre hellige skrifter, og at vi kun tror på Bibelen „for så vidt, som den er rigtigt oversat".

Svar:
Robert J. Matthews,
dekan i religionsundervisning ved Brigham Young universitetet.

Vi betragter fire bøger som hellig skrift: Bibelen, Mormons Bog, Lære og Pagter og Den kostelige Perle. Disse „standardværker" – skriftlige optegnelser om vor tro – supplerer hinanden, fremfor at være konkurrenter. Hver af dem understøtter og bekræfter de andre.

Eftersom kirken har fire bøger med hellig skrift har nogle iagttagere misforstået vor holdning til Bibelen.

Saulus (senere kendt som Paulus) mente formodentlig det samme, da han hørte de første hellige på Det nye Testamentes tid fortælle om deres tro på Jesus Kristus. De nye åbenbaringer og oplevelser syntes at være en trussel mod og en erstatning for Det gamle Testamente. Men Paulus' vrede vendte til forståelse. Han blev ikke alene omvendt til den „nye" lære og troede på dens historie, men han skrev selv en stor del af det vi i dag kender som Det nye Testamente. Paulus lærte at man ikke nødvendigvis behøver at forkaste Det gamle Testamente for at acceptere og tro på Det nye Testamente.

På samme måde betyder det ikke at vi afviser Bibelen, fordi vi har Mormons Bog og andre sidste dages hellige skrifter. Hvis man sætter sig godt ind i alle de åbenbaringer Gud har givet, vil man forstå og elske hver enkelt bog så meget mere.

For mennesker der levede i de første århundreder af den kristne periode var Det gamle og Det nye Testamente to adskilte bogsamlinger med hellig skrift. Det er først med tiden kristne er kommet til at betragte Bibelen som én bog. Sammen med denne holdningsændring skete der uheldigvis også en ændring i betydningen af ordet *Bibel* fra at være flertal (bøger) til at være ental (bog). Entalsordet *Bibel* er for begrænset og det er historisk ukorrekt. Ordets oprindelige betydning – som ikke udelukker muligheden for yderligere skrifter – er mere korrekt.

Mormons Bog er et vidne om Bibelen. Mormons Bogs profeter var i besiddelse af Det gamle Testamente, fra Første Mosebog til Jeremias, og de citerede den ofte, idet de gentagne gange stærkt understregede de mange særlige begivenheder og personligheder der omtales forskellige steder i disse skrifter.

Mormons Bog vidner også om sandheden af Det nye Testamente. Mormons Bogs profeter så i et syn Jesu Kristi liv, mission og forsonende offer.

I den fortælles om hvordan Jesus selv flere gange på herlig vis besøgte Amerika efter sin opstandelse og himmelfart. I den kan man også lære om tro, bøn, faste, omvendelse, dåb, åbenbaring, syner og andre bibelske emner. På disse og andre måder støtter Mormons Bog ikke alene de bibelske optegnelser, men den bekræfter faktisk også at den eksisterede og at den er historisk autentisk.

Men endnu vigtigere er det at Mormons Bog sammen med Bibelen

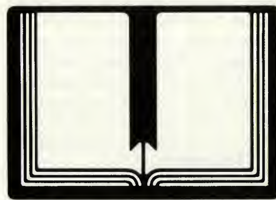
tjener som et fordums vidne om Gud og Jesus Kristus. Mormons Bogs undertitel – „Endnu et vidne om Jesus Kristus" – fastslår klart dens formål.

I Mormons Bog opbevares en fordums profeti, givet af Josef fra Ægypten, om at Bibelen og Mormons Bog „skal føjes sammen for at tilintetgøre falske lærdomme og afskaffe splid og oprette fred". I den samme profeti beskrives det også at profeten Joseph Smiths mission ikke alene var at frembringe Herrens ord til menneskenes børn, men også „at overbevise dem om mit ord, som allerede vil være spredt blandt dem" (2 Nephi 3:11–12).

Mange lærde og nogle præster har længe anerkendt at der er fejl, forskelligartetheder, udeladelser og små modsætningsforhold i Bibelen. Det fremgår tydeligt af de mange udgaver og oversættelser, at Bibelen mangler den klarhed og fuldstændighed som den engang havde. Det er det der henvises til i vor 8. trosartikel: „Vi tror, at Bibelen er Guds ord, for så vidt, som den er rigtigt oversat."

Med hensyn til de „bøger der er gået tabt" – nogle skrifter som nævnes i Bibelen og som nu mangler – har profeten Joseph Smith sagt: „Det lader til at den apostolske kirke havde nogle af de skrivelser, siden Judas nævner eller citerer Enoks profetier, den syvende fra Adam" (History of the Church, 1:132). Ved andre lejligheder har profeten bemærket: „Gennem diverse åbenbaringer som er givet er det tydeligt at der er fjernet mange vigtige ting fra Bibelen, vedrørende menneskenes frelse, eller også er de gået tabt før den blev samlet . . . Jeg tror på Bibelen, som den lød, da den kom fra de oprindelige forfatteres pen. Uvidende oversættere, ligegyldige og skødesløse afskrivere eller rænkefulde og fordærvede præster har begået mange fejl" (se Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 394).

I Mormons Bog tales der om Bibelens oprindelige enkelhed og nøjagtighed, og om at der er gået vigtige og værdifulde dele tabt. Men den indeholder også profetier om at disse dele vil blive gengivet i de sidste dage. Nephi så i et syn at Bibelen ville have fremgang blandt jordens nationer, i sin ufuldkomne skikkelse – og den efterfølgende gengivelse af skrifter i de sidste dage:

„Og efter at den (Bibelen) var kommet til dem, så jeg andre bøger komme frem ved Lammets kraft fra folkene til dem, for at overbevise folkene og resten af mine brødres afkom samt jøderne, der var spredt over hele jorden, om, at profeterne (Det gamle Testamente) og Lammets tolv apostles beretninger (Det nye Testamente) er sandfærdige.

Og engelen talte til mig og sagde: Disse sidste optegnelser . . . skal stadfæste sandheden af de første, som kommer fra Lammets tolv apostle, og skal åbenbare de tydelige og dyrebare ting, der blev taget bort fra dem . . .

Og Lammets ord skal kundgøres i dit afkoms optegnelser (Mormons Bog) såvel som i Lammets tolv apostles optegnelser (Det nye Testamente), og således skal de begge stadfæstes til ét: thi der er en Gud og een hyrde over hele jorden" (1 Nephi 13:39–41). Det som gik tabt er gengivet i Mormons Bog, Lære og Pagter, Den kostelige Perle og i Joseph Smiths engelske oversættelse af Bibelen, som hører til de „andre bøger" Nephi talte om.

Forskellen i sproget ændrer ikke noget ved Bibelens oprindelig sandhed, den fjerner heller ikke Guds væsentligste budskab om hans forhold til menneskeheden og Jesu Kristi forløsende mission. Vi ved fra sidste dages skrifter at den mest alvorlige ændring i Bibelen ikke så meget er unøjagtige sætninger som

tabet af store dele af teksten.

Alle kirkens præsidenter og ledere har tilskyndet os stærkt til at benytte Bibelen. Joseph Smith studerede Bibelen hele sit liv. Det var ved at læse og fornemme kraften i Jakobs Brev 1:5 at han allerede som 14–årig blev bevæget til at bede højt, hvorpå han modtog sin første åbenbaring fra Herren. Han omtalte senere den hellige skrift, Bibelen, således:

„Den, der kan erkende den på himlen beskrevne Almagtens kraft, kan også se Guds håndskrift i *de hellige skrifter*, og den, der læser dem oftest, vil elske dem mest, og den, der er fortrolig med dem, vil erkende Herrens hånd, når som helst han ser den" (Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 64). Præsident Brigham Young talte ofte om sin tillid til Bibelen. „Vi har hellig ærbødighed for Bibelen og vi tror på den," sagde han. „De lærdomme der står i Bibelen vil hæve alle, som lægger rigtigt mærke til dem, til et højere stade. De vil forsyne dem med kundskab, visdom, barmhjertighed og fylde dem med kærlighed, så de føler med dem der har trange kår, som er nedtrykte, lider eller er i nedværdigende omstændigheder. De som følger skrifternes anvisninger vil være retfærdige, ærlige, dydige og fredelige, hjemme som ude. Når mænd og kvinder følger Bibelens lære vil de blive fortrinlige ægtefæller, og børn som gør det vil være lydige. Dette vil skabe lykkelige familier og velstående og lykkelige nationer, der hæver sig op over alt andet i dette liv" (Discourses of Brigham Young, udvalgt af John A. Widtsoe, s. 124–125. Deseret Book Co., 1954).

I de senere år har Det øverste Præsidentskab og andre generalautoriteter opfordret kirkens medlemmer overalt til at læse Bibelen og undervise deres børn i den.

Herren specificerede i 1831 for profeten Joseph Smith at kirkens ældster og lærere „skal forkynde mit evangeliums grundsætninger, som de findes i Bibelen og Mormons Bog, hvori evangeliets fylde findes" (L&P 42:12). Denne befaling har hele tiden været gældende i kirken siden den tid, og det ses tydeligt i kirkens missionering, under søndagens møder og i kirkens undervisningshæfter.

Enhver sidste dages hellig missionær studerer Bibelen og underviser regelmæssigt i den. I missionærlektierne gøres der til stadighed brug af Bibelen i undervisningen af Jesu Kristi lærdomme. Gennem instruktioner der er udsendt fra kirkens hovedsæde opfordres enhver lokal biskop til at anbringe Bibelen og de andre standardværker ved forhøjningen og på kirkebibliotekerne overalt i kirken, så bøgerne er nemt tilgængelige og ofte kan blive brugt.

Alle kirkens medlemmer opfordres til at studere skrifterne i familien, hver for sig og sammen. Hvert fjerde år benytter præstedømmets kvorummer, søndagsskolen og hjælpeforeningen Det gamle Testamente i deres klasser. Året efter studeres Det nye Testamente. Hvor som helst kirkens seminar- og institutprogram er etableret anvendes den samme rækkefølge.

I de år hvor Bibelen ikke er det hovedværk der studeres i kirkens undervisningsprogrammer, anvendes de andre standardværker. Disse andre skrifter står imidlertid i så nær forbindelse med Bibelens historie og lærdomme at Bibelen hele tiden er i brug overalt i kirken.

Der hersker ingen tvivl om kirkens holdning til Bibelen: (1) Bibelen hører til et af de fire standardværker og tjener som vejledning for vor tro og lære, (2) Bibelen er en sandfærdig og autentisk gammel optegnelse, men (3) den er ikke den eneste optegnelse Gud har motiveret til at blive skrevet. (4) Mange af de vigtige begreber som engang fandtes i Bibelen, men nu mangler, er gengivet i Mormons Bog og andre sidste dages åbenbaringer. (5) Disse andre skrifter beviser at Bibelen er sand, og således står Bibelen stærkere end hvis den stod alene. (6) Bibelen har hele tiden været anvendt i kirken lige fra begyndelsen i 1830, og den studeres i stigende grad, sammen med alle de hellige skrifter. □

Spørgsmål: Hvorfor antydes det i Mormons Bog at Jesus ville blive født i Jerusalem (Alma 7:10)?

Svar:
D. Kelly Ogden er tilforordnet leder for The Jerusalem center for Near Eastern Studies.

Lad os se nærmere på Almas ord: „Han skal fødes af Maria i Jerusalems land, som er vore fædres land." (Alma 7:10). Læg mærke til at der i disse ord står Jerusalems *land* og ikke Jerusalems by.

Jerusalems land. Mennesker der boede i byer og landsbyer som lå rundt omkring et politisk center blev i gamle dage betragtet som hørende til dette større centrum. Det var almindelig praksis at et større bycenter, som feks. Jerusalem, ikke alene blev kaldt en by, men også et *land.*

I El Amarna brevet 287, som stammer fra det nære østen, nævnes „Jerusalems land" flere gange [1]. Og den som fordum skrev El Amarna brev 290 har oven i købet henvist til Betlehem som en del af Jerusalems land: I dette brev omtales Abdu-Khebas kritik til Pharaoh Akhenaton over at Jerusalem skulle være „det kongerige som overgik til ‚Apiru folket. Men nu er endog en by i *Jerusalems land,* som hedder Bit-Lahmi (Betlehem), overgået til Keilahs folks side' " [2]. Hebron, som ligger næsten 32 km. syd for Betlehem, blev også betragtet som en del af „Jerusalems land" [3].

Mormons Bog er i sig selv konsekvent i sin anvendelse af „Jerusalems land" når der henvises til det sted hvor Lehi og hans familie kom fra, hvor Frelseren ville fremkomme som et menneske og hvortil det jødiske folk til sidst skulle vende tilbage [4].

I vor tids åbenbaringer, som er givet gennem profeten Joseph Smith, har man bevaret dette udtryk og dets fordums betydning. I Lære og Pagter 133:24, kan vi læse at „Jerusalems land og Zions land skal vende tilbage til deres eget sted", når jorden bliver som den var, før den blev delt.

I skrifterne er der flere andre byer som ind imellem også kaldes *lande.* Ammonihah var oprindeligt en by (se Alma 8:6), men det var også et land (se Alma 14:23). Området omkring byen Ur var også kendt som Ur. Vi læser at der stod et afgudsalter ved „Potifars høj . . . i landet Ur i Kaldæa" (Abraham 1:20). Og i Abraham 2:4 kan vi se at Abraham og hans familie forlod „landet Ur i Kaldæa for at drage til Kana'ans land", og videre til „det land, som vi kaldte Karan". I Damaskus rullen (også kendt som Zadokite Document – der hører med til Dødehavsrullerne) nævnes „Damaskus' land" to gange [5].

Ved Jerusalem. Alma fastslår at Jesus ville blive født af Maria – ikke *i* Jerusalem, men *i Jerusalems land.* Det vil sige *ved* Jerusalem. Nogle har fejlagtigt erklæret at Mormons Bog hævder at Jesus ville blive født *i* Jerusalems by, men det står der intet om.

Der er andre steder i Mormons Bog som desværre er blevet misforstået – fordi det engelske ord *at* på dansk er oversat til *i,* hvor det burde have været *ved,* som ordet mere korrekt betyder. Det er 1 Nephi 1:4, hvor der står: „Min fader Lehi havde boet i Jerusalem alle sine dage." Og 1 Nephi 1:7, hvor der står: „Han tog hjem til sit eget hus i Jerusalem" samt 2 Nephi 25:6: „Jeg Nephi . . . har selv boet i Jerusalem." Det fremgår tydeligt af beretningen at Lehi og hans familie faktisk boede udenfor Jerusalem, eftersom sønnerne i deres forsøg på at sikre sig

[Illustration: Providence Lithograph.

de kostbare messingplader, som de havde måttet lade tilbage, „gik hen *(ned)* til vort *arveland* og samlede vort guld, vort sølv og vore kostbarheder. Og efter vi havde samlet disse ting sammen, gik vi atter hen *(op)* til Labans hus" (1 Nephi 3:22–23. Fremhævelse tilføjet). Lehi kan have boet flere kilometer fra, og dog ved Jerusalem, – ligesom Jesus kunne have være født adskillige kilometer væk, i Betlehem, og alligevel *ved* Jerusalem.

Joseph Smith vidste naturligvis udmærket at Jesus var født i Betlehem. Hvis han selv havde forfattet bogen ville han have fastslået denne kendsgerning, eftersom enhver afvigelse fra det velkendte jo ville vække modstand og beskyldninger. Joseph Smith oversatte imidlertid kun de geografiske beskrivelser som stod i det gamle skrift – noget som i sig selv er et yderligere bevis på at Mormons Bog har en semitisk baggrund.

Således er Almas profetiske forudsigelse, af de omgivelser Frelseren ville blive født i, slet ikke forkert eller selvmodsigende. De stemmer fuldt ud overens med lignende beretninger i Bibelen og bibelsk talemåde – og beviser faktisk at dette

sted i bogen er autentisk og af fordums oprindelse. □

Fodnoter

[1] James B. Pritchards redigerede udgave af *Ancient Near Eastern Texts Relating til the Old Testament*, 3. udg, s. 488. (Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1969).

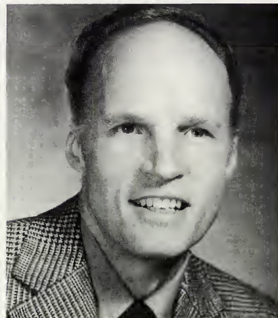
[2] Samme s. 489, fremhævelser tilføjet. Oversat til engelsk af W. F. Albright and George E. Mendenhall. Se også Yohanan Aharonis and Michaels Avi-Yonahs *The Macmillan Bible Atlas*, map 39. (Macmillan Publishing Co., New York, 1974).

[3] Yohanan Aharoni: *The Land of the Bible* – A Historical Geography, s. 195. (Burns and Oates, London, 1974).

[4] Der står mindst 33 gange forskellige steder i Mormons Bog at Lehi og Nephi gik fra eller til „Jerusalems land" (1 Nephi 2:11; 3:9, 10; 5:6; 7:2, 7; 16:35; 17:14, 20, 22; 18:24; 2 Nephi 1:1, 3, 9, 30; Jakobs Bog 2:25, 31, 32; Omni 1:6; Mosiah 1:11; 2:4; 7:20; 10:12; Alma 3:11; 9:22; 10:3; 22:9; 36:29; Helaman 5:6; 7:7; 8:21; 3 Nephi 5:20; Ether 13:7). Der er fire gange henvist til vigtige begivenheder under Frelserens mission i „Jerusalems land" (Helaman 16:19; 3 Nephi 16:1; Mormon 3:18, 19). Fire gange nævnes „Jerusalems land" som det sted Judas folk ville vende hjem til for at modtage deres arveland (2 Nephi 25:11; 3 Nephi 20:29, 33, 46).

[5] Geza Vermes: *The Dead Sea Scrolls in English*, 2. udg, 6:102–3. Fremhævelse tilføjet. (Penguin Books Ltd. Harmondsworth, Middlesex, England, 1975).

Spørgsmål: I Ether 12:27 siges det at Gud giver menneskene svagheder. Hvordan og hvorfor gør han det?

Svar:
Truman G. Madsen
er professor i religionsfilosofi ved Brigham Young universitetet i Provo, Utah.

Det skriftsted som har ført til dette spørgsmål lyder således: „Og dersom menneskene kommer til mig, vil jeg vise dem deres svaghed. Jeg giver menneskene svaghed, for at de kan være ydmyge; og min nåde er tilstrækkelig for alle mennesker, som ydmyger sig for mig; thi dersom de ydmyger sig for mig og har tro på mig, vil jeg gøre det svage stærkt for dem." (Ether 12:27).

Med hensyn til dette skriftsted har jeg stillet en klasse, der studerede Mormons Bog på Brigham Young universitetet, forskellige spørgsmål. Følgende artikel er en blanding af deres og mine tanker. Vi har koncentreret os om fire spørgsmål: (1) Hvad står der i skriftstedet? (2) Hvis Gud giver menneskene svagheder, hvordan gør han det så? (3) Hvad vil det sige at ydmyge sig, så Guds nåde „er tilstrækkelig"? (4) Hvordan bliver „det svage stærkt"?

Skriftstedet

Dette skriftsted udspringer af Moronis ængstelse for det han har skrevet – for det han syntes halter og er kejtet i modsætning til det han har læst som Jareds bror har skrevet, hvilket, som han siger „blev mægtigt, ligesom du (Herren) er mægtig, så menneskene, som læser det, bliver overvældet" (Ether 12:24).

Han frygter „at folkene vil spotte". Han forsikres om at „min nåde er tilstrækkelig for de ydmyge, så de ikke skal benytte sig af jeres svaghed". I virkeligheden bliver det lovet ham, at det han skriver, hvor svagt det end er, vil blive stærkt. Hvordan? Svagheden vil føre den ydmyge til tro, håb og barmhjertighed „til mig – al retfærdigheds kilde". (Ether 12:25–28).

Men hvorfor tillade et sådant problem i første omgang? Herren kunne have givet en anden Moronis opgave – måske et litterært geni. Og i vor tid kunne han have opdraget en Shakespeare til at oversætte, en der havde et ordforråd og var i stand til at udtrykke sig på en måde der ligger langt udover hvad den unge Joseph Smith kunne præstere. Men Moroni og Joseph aspirerede ikke til at blive forfattere.

De havde kendskab til en guddommelig skat. De største ord de udtrykte er meget enkle, og før eller senere vil vi måske se Kristus, opleve at vi selv er i nød – og har brug for ham.

Endvidere har Herren ikke pålagt mennesker den byrde at skulle bevise hans mission eller løfter. Han forbeholder det sig selv – for det er „Guds kraft at overbevise menneskene" (L&P. 11:21), og den er ikke et produkt af menneskenes evne til at skrive, af menneskelige argumenter eller kraft. Den kommer gennem Ånden.

Stolthed og endog selvmedlidenhed er som en tyk jernplade der spærrer for åndelig indflydelse.

Giver Gud menneskene svagheder?

I Ether 12 står det tydeligt at Gud giver menneskene svagheder. Og det gør han på mindst to måder.

For det første er vi alle født ind i en verden med svagheder, en falden verden med afhængighed, med modsætninger og kontraster alle steder. Når vi kommer til verden er vi fysisk svage, arvebelastede væsener. Nogle arveanlæg medbringer vi personligt fra vor førjordiske tilværelse. Nogle svagheder arver vi fra tidligere generationer. Herren har måske – med vort fulde samtykke – sat særlige hindringer i vejen for disse svagheder såvel som for vore stærke sider.

For det andet, som følge af Guds kærlighed til os, giver og tilbageholder han sine gaver. „Enhver har fået en gave," men „alle har ikke fået hver gave". (L&P 46:11; se også Moroni 10:17).

Deraf fremgår det, at hvis man får én, er der andre man ikke kan få. For de sagtmodige fører begge disse realiteter til en forståelse af vor kærlige afhængighed af Gud og vor indbyrdes afhængighed. Således begynder vi at se os selv med nye øjne: „Og dersom menneskene kommer til mig, vil jeg vise dem deres svaghed." (Ether 12:27). Så kommer sandheden. Afviser vi, eller omvender vi os? Tillader vi hans nåde og hans langmodighed at virke med fuld kraft i vore hjerter og at bøje os i ydmyghedens støv? (Se Alma 42:30).

Hvad er ydmyghed?

Her observerede klassen, at det modsatte af ydmyghed i Mormons Bog er at være „opblæst". (Se f.eks. 2 Nephi 9:42; 28:9, 12–13; Alma 5:37; Moroni 7:45).

Over hvad? Næsten hvad som helst: opnåelser, lærdom, visdom, rigdomme, status, tøj, klasse, militærstyrke, skønhed. Og, mærkeligt nok, det modsatte af alle disse. Man kan endda være stolt af ikke at være stolt. Om de af os der er opblæste, siger Nephi: „Det er dem, (Herren) foragter". Og medmindre vi anser os for at være „dårer for Gud" (hvilket vi er) og „bøjer (os) i dyb ydmyghed" vil han ikke lukke op for os. (2 Nephi 9:42).

Vi undersøgte Mormons Bog for synomymer for ydmyghed og opdagede noget. I de fleste afsnit er ordet „ydmyg" ikke et adjektiv, men et udsagnsord. Igen og igen lyder opfordringen „ydmyg jer for mig".

Vi er selv ansvarlige for at ydmyge os, selv når vi – efter alt at dømme – som Alma siger, er „tvunget til at være ydmyge". (Alma 323:13).

Der ligger en lov til grund for dette: „Således bliver ingen salige, uden de, der oprigtigt angrer". (Alma 42:24). Med Nephis ord: „For ingen andre kan loven fyldestgøres". (2 Nephi 2:7). Disse sætninger passer sammen med det gennemtrængende råd i Mormons Bog om at bringe Herren „et sønderknust hjerte og en angergiven ånd". (3 Nephi 9:18–20; 12–19).

De hebraiske rødder af ovenstående sætninger hører til to familier: Det ene sæt betyder nedtrykt. Det andet betyder underdanig, mild, tålmodig, venlig, ja, endda helgenagtig – som ler i pottemagerens hænder. Vi har en vis kontrol over begge disse områder. Skribenterne i Mormons Bog er konsekvente: som et svar på denne „tilstrækkelige ydmyghed" giver Kristus os tilstrækkelig nåde. Denne nåde lutrer, renser, helbreder og *styrker*.

Hvordan bliver det svage stærkt?

Som svar på dette spørgsmål kom klassen frem til 3 vigtige punkter:

1. Ingen af skribenterne i Mormons Bog havde nydt verdslig anerkendelse for deres litterære kunnen. Og dog har deres ord forårsaget, at *Jesus Kristus* ikke alene er blevet anerkendt, men accepteret og herliggjort. Efter at have fundet Kristus i Mormons Bog, ser omvendte ham nu klarere i Bibelen (som det loves i 2 Nephi 3:11). Efterhånden ser de ham i alt. (L&P 88:40). I disse mennesker er Mormons Bog blevet stærk – stærkere end nogen anden bog, stærkere en nogen best-seller, stærkere end dem alle tilsammen.

2. Lige fra denne uddelings begyndelse har kirken blomstret gennem „almindelige dødeliges" anstrengelser. Deres virkelige styrke var en ydmyghed, der nedkaldte kræfter fra det høje. Åbenbaringerne introduceres med en guddommelig forsikring om, at menneskene i denne tidsalder vil lære ikke at „fæste lid til sin arms styrke". (L&P 1:19). I stedet profeteres, at

midt iblandt genvordighederne med falsk stolthed og dens mange konsekvenser, skal det svage i denne verden „komme frem og nedbryde de stærke og mægtige".
(Se L&P 1:17–23).

Men kun på én måde: i Jesu Kristi navn, tro og magt. Andetsteds beskriver Herren sine nutidige missionærer som „svage og ringe" og som „ulærde og foragtede". (L&P 1:23; 35:13). Det til trods, lover han, at med disse svage ting vil han „bearbejde folkene ved sin Ånds kraft". (L&P 133:59). At ubemærkede mirakler også forekommer i dag.

3. Adskillige elever fandt en større betydning af at de svage ting skulle blive stærke. Gennem et stadigt nærmere forhold til Gud kan et menneskes værste svagheder til sidst blive transformeret til skinnende styrke. Hvilken trøst! Når vi anerkender vore svagheder for Herren, og får hans hjælp, følger en kostelig bivirkning – en stærk medfølelse for andre og et nyt ønske om at elske andre og gøre dem lykkelige.

Om Joseph Smith blev der sagt: „Jeg har velsignet ham i hans svaghed". (L&P 35:17), og „i skrøbelighed skal han gøres stærk" (2 Nephi 3:13).

Da Joseph og hans broder Hyrum begyndte den rejse, der skulle ende med deres død, slog Hyrum op på den side hvor Herren gav Moroni det samme løfte: „Og eftersom du har set din svaghed, skal du blive stærk, ja, så du kan indtage den plads, som jeg har beredt i min Faders boliger". (Ether 12:37).

Efter dette tilskriver Moroni Jesus Kristus den samme ydmygheds magt:

„Vi skal mødes for Kristi domstol, hvor alle mennesker skal vide, at mine klæder ikke er plettet af jeres blod. Og da skal I vide, at jeg har set Jesus, og at han har talt med mig ansigt til ansigt, og at han fortalte mig disse ting i ydmyghed i mit eget sprog, som et menneske taler med et andet . . . og nu vil jeg anbefale jer at søge denne Jesus, om hvem profeterne og apostlene har skrevet". (Ether 12:38–41). □

Skrifterne – Jernstangen er min styrke

Lenet Hadley Read

Jeg har lært at intet kan skabes ud af ingenting. Det måtte jeg sandelig erkende den dag jeg fik besøg af et medlem af vort stavspræsidentskab. Da han ringede og sagde at jeg kunne vente hans besøg begyndte jeg at spekulere på hvad formålet mon var med hans besøg. Men trods mine spekulationer lykkedes det mig ikke at forberede mig til den udfordring han gav mig. Han kom for at bede mig skrive en sceneforestilling til vores region. Han understregede at han ønskede kvalitet – en sådan kvalitet at stykket egnede sig til at blive spillet i et stort, attraktivt center i vores by, og således at ikke-medlemmer kunne inviteres. Og så gik han.

Men han efterlod mig en stor byrde, fordi mine præstedømmelederes forventninger til mig var så store og min erfaring med at skrive stykker så lille. Jeg var meget nervøs. Jeg fik den frygtelige tanke at det ubehag jeg følte i min mave og mine ben måske ikke forsvandt før stykket var spillet.

Hvordan skulle jeg kunne leve op til mit stavspræsidentskabs forventninger? Jeg havde aldrig før gjort sådan noget som de forlangte af mig. Jeg følte mig næsten helt nedtrykt af den tvivl og hjælpeløshed jeg blev overvældet af. Jeg havde ikke en eneste idé. Det var ikke fordi jeg ikke havde nogen erfaring i at skrive, for det havde jeg. Men jeg havde altid haft noget på hjerte – nogle ideer at arbejde med. Nu havde jeg slet ingenting. Da jeg gik i seng den aften var jeg helt tom i hovedet. Jeg kunne ikke komme i tanke om en eneste idé jeg kunne udvikle en sceneforestilling efter.

Men da jeg vågnede den næste morgen vidste jeg hvad jeg ville. Bagest i mit sind krog lå nogle ideer – nogle jeg kunne bruge til at bygge stykket op over.

Hvor kom de ideer fra? De kom fra en uudtømmelig og kostbar kilde – skrifterne.

Lige før kirken påbegyndte sit skriftstudiumsprogram, havde jeg helt for mig selv afsluttet hvad jeg syntes var et intenst, grundigt og meget berigende studium af alle kirkens standardværker. En ransagning der havde slidt enormt på min bibel. Som følge deraf kom skrifterne mig til hjælp og blev grundlaget for at jeg kunne udføre min opgave og opbygge en åndelig sceneforestilling som fik succes. Men hvad der var endnu væsentligere – jeg kunne ikke undgå at se en forbindelse mellem dette og hvor vigtige skrifterne er for at vi kan opbygge vore vidnesbyrd, vores karakterstyrke og arbejde hen imod evigt liv.

En uge efter at jeg havde fået min opgave kunne jeg fremlægge en grov skitse over første halvdel af stykket for stavens ledere – et stykke som i sin endelige udformning overgik vore dristigste forventninger, og som fik en gavnlig indflydelse på vore mange gæster, der ikke var medlemmer af kirken. Hele denne oplevelse gjorde mit allerede udviklende vidnesbyrd om skrifternes store værdi endnu mere overbevisende.

Vi har fået råd mange steder fra om værdien af at studere skrifterne. Det lader imidlertid til at kvinder ofte betragter dette råd som hovedsagligt rette mod deres mænd – præstedømmebærerne. Det er selvfølgelig ikke alle kvinder der har den mening. Jeg har set nogle eksempler på kvinder der kender skrifterne særdeles godt. Men jeg har også lagt mærke til at alt for mange kvinder som underviser i evangeliet helt forbigår det personlige studium af skrifterne. Jeg har hørt alt for mange kvinder antyde at de har den eller den oplysning fra deres mænd, fremfor at have fundet den i deres skrifter. Og skønt jeg kender kvinder som er dygtige lærere i kirkens klasser, så har jeg også overværet søndagsskoleklasser hvor næsten ingen kvinder giver kommentarer udfra *skrifterne*.

Jeg kan f.eks. huske at jeg deltog i en seniorklasse i et ward, hvor man studerede Johannes' Åbenbaring. Udover mig var der ingen kvinde der kom med kommentarer under hele lektien. Ugen efter deltog jeg i det samme wards familiekursus. Der var det helt modsat. Der sagde kvinderne meget og talte frit frem.

Hvorfor var det nu således? Forlanger Herren at kvindernes kendskab til skrifterne skal være ringere? Eller er det vor egen mangel på interesse eller forståelse for vort ansvar der giver kvinder en tendens til at sætte sig i anden række, når det gælder om at have et solidt kendskab til skrifterne?

Jeg kender mere end én kvinde – enker – som siger at de gennem Ånden har fået en stærk følelse af at Herren forventer at de læser skrifterne før de forlader livet på jorden – bøger som de aldrig før har læst! Måske er det netop fordi de har mistet deres ægtefæller at de blev klar over at de nu selv måtte skaffe sig den viden og det vidnesbyrd, som de før stolede på at deres mand sørgede for. Profeterne har faktisk sagt at vi ikke kan stå fast ved at være afhængige af andre. Hvis vi ikke selv sørger for at få kundskab kan vi ikke klare os. (Se Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 12).

I Lehis drøm om livets træ ser han nogle som holder sig til jernstangen

(„Guds ord" – 1 Nephi 15:23–24), i modsætning til dem der lader sig drage mod den store rummelige bygning. Hvilken relation har denne åbenbaring til kvinder? Hvad er det den store rummelige bygning lokker vore dages kvinder med? Er det kun præstedømmets medlemmer der skal holde sig til jernstangen? Hvordan kan en kvinde holde sig til noget hun ikke kender til? Hvordan kan hun se klart og få fat på jernstangen i tågen, hvis hun ikke helt nøjagtigt kender dens størrelse og ved hvordan den føles? Hvis mit studium af skrifterne ikke har betydet andet for mig, så har det gjort at jeg er blevet smerteligt overbevist om at Guds folk har en tendens til at falde i en tryg søvn (tågen) – fordi de tror at den tilstand de nu befinder sig i er helt i orden, eftersom de har påtaget sig Kristi navn og hans lærdomme – men alt imens driver de ganske langsomt ud i verden. Lehis drøm kommer os ved i vore dage! Den giver et magtfuldt budskab om hvor nødvendigt det er at holde sig til jernstangen (en solid, massiv jernstang), som er sandheden, også i vore dage! Denne jernstang er for mænd, men også for kvinder.

Kirkens kvinder får til stadighed råd om hvad vi bør gøre for at udvikle os på forskellige områder. Vi opfordres til at blive bedre indenfor kunst og kultur, forbedre vore huslige færdigheder, vore fysiske evner osv. Alle disse råd har værdi. Alligevel må vi ikke glemme at der er råd som er mere eller mindre vigtige. Det lærer vi endog i skrifterne. Det eksempel der gør størst indtryk er nok Martas og Marias oplevelse.

Skrifterne er elementer som vi bruger til at opbygge vore vidnesbyrd, vores karakterstyrke og vort evige liv.

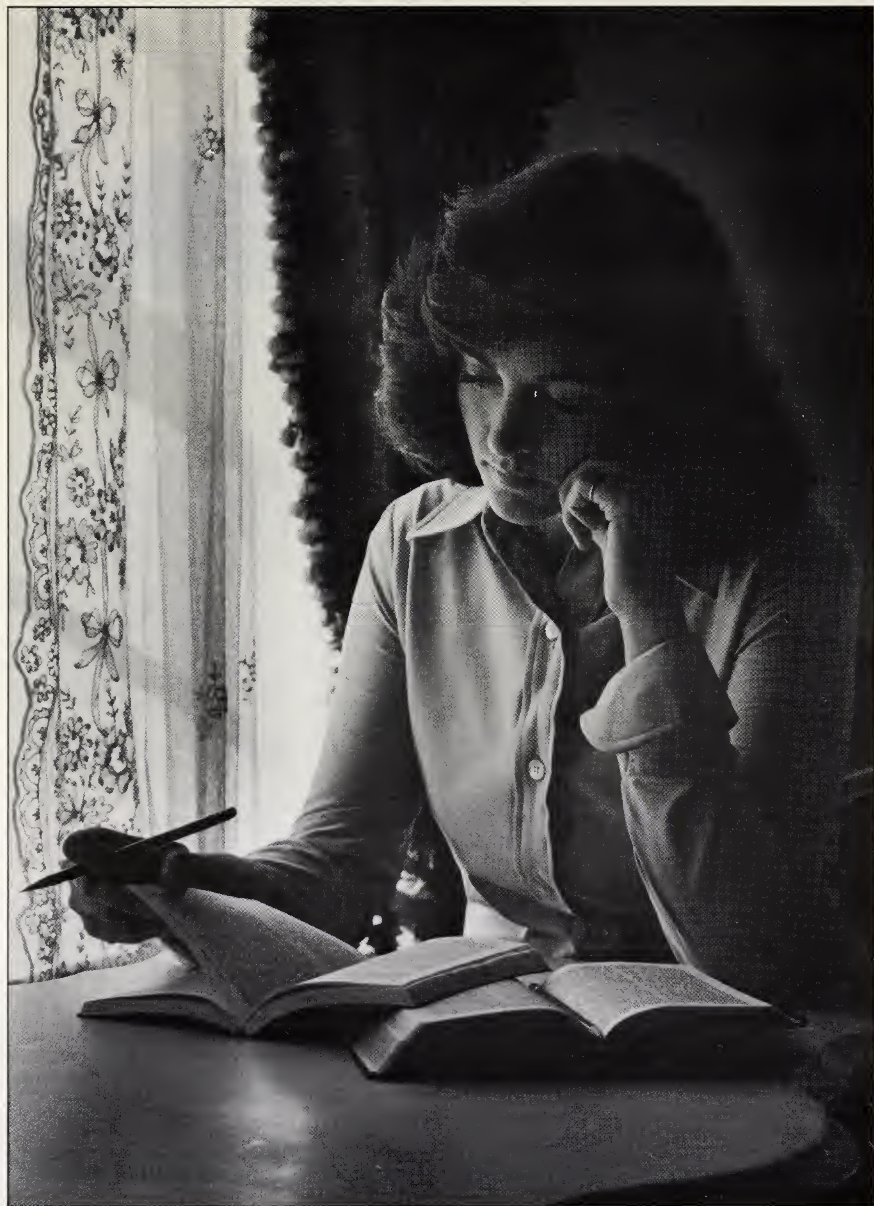
Marta optræder i kvindens traditionelle rolle, og er travlt beskæftiget med at sørge for sine gæster. Maria vælger, på den anden side, at sætte sig ved Frelserens fødder, fordi hun hungrer efter den sandhed som han har. Vi ved hvordan Frelseren bedømmer dette: „Marta! Marta! du gør dig bekymring og uro med mange ting, men ét er nødvendigt. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tages fra hende" (Luk. 10:41–42).

Ingen af os kan sidde bogstaveligt ved Frelserens fødder, men vi kan stadig hungre efter hans sandheder, som Maria gjorde det. Alligevel bekymrer vi os ofte over „*mange* ting", og vælger dem på bekostning af det mere nødvendige.

Jeg har gentagne gange båret vidnesbyrd om hvor nødvendigt det er for os kvinder at have en solid kundskab, som baggrund for vore vidnesbyrd, og jeg fortryder så inderligt at jeg til tider mangler kundskab om bestemte ting.

Jeg havde f.eks. engang mulighed for nogle gode samtaler, om tro og gerninger for at blive frelst, med en luteransk præsts hustru. Jeg havde et stort vidnesbyrd om behovet for gerninger og jeg kunne endda hente støtte i skriften. Alligevel kunne jeg ikke på en effektiv måde klare hendes urokkelige tillid til de skriftsteder, som lige ud siger at troen alene er nok. Nu, hvor jeg har studeret skriften nærmere, kan jeg se at de skriftsteder der stod hende i vejen er skrevet af apostle, som forsøgte at gøre jøderne opmærksomme på at de indviklede ceremonier og de offergerninger, som de havde lært af deres forfædre, ikke kunne frelse dem. Disse påbud havde de kun fået som et sindbillede på Kristi forsoning, og de var ikke i sig selv nødvendige for at opnå evigt liv. De var i den forstand „døde gerninger". Men jeg manglede i mit *vidnesbyrd* denne viden og derfor kunne jeg ikke bryde den mur ned som forhindrede hende i at acceptere evangeliet.

Min vej til at forstå skrifterne bedre begyndte med en prøve på lydighed. I den af kirkens hjælpeorganisationer, som jeg arbejdede i på det tidspunkt, havde vi fået til opgave at stu-

dere et af standardværkerne. Derved blev jeg mindet om at jeg endnu ikke havde fuldført læseopgaven fra året før. Mine samvittighedskvaler var tilstrækkelige til at vække en beslutning i mig om at læse *begge* standardværkerne – Mormons Bog og Det nye Testamente samme år – først det ene og derefter det andet.

Dengang kunne jeg ikke forudse at denne omvendelse ville føre til at jeg intenst studerede hver eneste side i alle standardværkerne. For der kom et tidspunkt hvor min lydighed vendte sig til hunger og tørst. Det skete da jeg læste denne sætning, som Nephi siger i begyndelsen af Mormons Bog: „Se, min sjæl glæder sig ved at bevise for mit folk sandheden af Kristi komme; thi . . . alle ting, som Gud har givet menneskene fra verdens begyndelse, er forbilleder på ham" (2 Nephi 11:4).

Jeg havde før læst dette skriftsted, men det havde aldrig før gjort særlig indtryk på mig. Men siden da er jeg kommet til en større forståelse for hvad der menes med forbillede. Siger Nephi virkelig at *alle ting* som Gud har givet mennesket på en eller anden måde vidner om Kristus? Det var det som skærpede min appetit. Under min fortsatte læsning af Mormons Bog opdagede jeg meget som henviste til dette særlige vidne, som kaldes et forbillede – blandt andet kong Benjamins udtalelse: „*Mange* tegn og undere og forbilleder og lignelser med hensyn til hans (Herrens) komme . . . iblandt dem (israelitterne)" (Mosiah 3:15. Fremhævelse tilføjet).

Profeterne har sagt at vi ikke kan stå fast ved at være afhængige af andre. Hvis vi ikke selv sørger for at få kundskab kan vi ikke klare os.

Da jeg var færdig med at læse Mormons Bog gik jeg videre med Det nye Testamente. Her fandt jeg beviser på at der var givet mange billedlige vidnesbyrd om Kristus. Frelseren selv mindede mig om at mannaen der faldt ned fra himlen var et sindbillede på hans komme som det sande „livets brød", udsendt fra Himlen (se Joh. 6:35). Af Paulus lærte jeg at den klippe, hvorfra der kom livgivende vand, vidnede om at Kristus, Israels klippe, ville blive slået og at vi ved hans blod ville få evigt liv (se 2 Mos. 17:3–6; 1 Kor. 10:4).

Mange andre beviser i skrifterne har øget min tro på at Frelseren har givet langt flere vidnesbyrd end jeg nogen sinde har drømt om – og at det eneste vi skal gøre er at lede efter dem, hvis vi ønsker at se dem.

Efterhånden som jeg fortsatte med at læse alle disse standardværker voksede mit ønske om at se hvordan „alle ting, som Gud har givet menneskene . . . er forbilleder på ham". Og jeg er blevet belønnet. Det gamle Testamente, som før var et lige så stort problem for mig som en styrke for min tro, giver mig nu et lige så stort vidnesbyrd om Frelseren som de andre standardværker. I mine stadige ransagelser af Lære og Pagter og Den kostelige Perle har jeg ydermere fundet flere henvisninger til det samme. I virkeligheden bekræfter alle standardværkerne at der er anvendt forskellige former for forbilleder, sindbilleder og lignelser, for at vidne om Kristus.

Selv om jeg havde et særligt motiv til at ransage standardværkerne, så er det ikke endt der. Jeg har fået størst udbytte gennem påny at læse, og ved at læse krydshenvisningerne. Det gamle Testamente har kastet lys over Det nye Testamente og omvendt, og sådan er det med alle standardværkerne.

De erfaringer jeg har gjort med skrifterne har i sig selv lært mig meget angående studium af skrifterne. Blandt andet har jeg opnået tillid til det menige medlems evner til at fatte skrifterne. Der er ingen tvivl om at verdens lærde har givet os stor indsigt i skrifterne, men det er bestemt Herrens hensigt at hans ord lige så vel skal kunne forstås af almindelige mennesker – for hans ord er beregnet

for dem. Min tro på at Ånden stadig er den bedste til at vise os vej gennem skrifterne er også forøget. Og jeg har indset at standardværkerne giver forståelse for hinanden i deres samhørighed og konsekvens, ved gentagelsen i mønsteret. Det ligger der, så ethvert medlem, som har en inderlig og oprigtig vilje, selv kan se det og få det at vide.

Jeg opdagede at min tidligere måde at studere skrifterne på havde alvorlige begrænsninger. Jeg havde f.eks. forsøgt at læse i skrifterne en bestemt tid hver dag – et kvarter om dagen. Selv om den metode er udmærket for mange mennesker, så opdagede jeg at den havde en tendens til at danne en skillelinje i mit billede af Herrens ord.

De fleste af os oplever skrifterne som puslebrikker. Vi hører gang på gang de mange smukke skriftsteder, lige til vi ubevidst ser dem som tanker der *ingen forbindelse* har med hinanden. Når jeg opdager at jeg læser skriftsteder på den måde sker det tit at jeg *tvinger* mig til at læse dem igen, således som de blev givet – som en logisk tankerække med en konklusion – og det viser sig altid at være effektivt.

Den bedste erfaring har jeg gjort med lignelsen om den utro godsforvalter. Selv om jeg nok har hørt taler og læst artikler om denne lignelse, så har jeg aldrig helt fået besvaret mine spørgsmål om den. Jeg tvang mig selv til at læse flere kapitler før, og forsøge at forstå den fortløbende logik bag Frelserens lærdomme, og da jeg så lignelsen i forhold til alle hans andre lærdomme blev problemerne til sidst løst for mig. Frelseren nævner forud en lang række eksempler på trofast forvaltning. Derpå fortæller han historien om den utro godsforvalter, som *ødte* hans ejendom, hvorpå han blev frataget forvaltningen, „. . . du kan ikke længere forvalte godset" (Luk. 16:2). Det slog mig at denne udlægning, i forbindelse med andre udlægninger, måske var pointen i historien. Godsforvalteren mistede sin forvaltning, og selv om kendsgerningen blev at han måtte se tabet i øjnene, så havde han klogt nok selv sørget for et andet sted at være, men han mistede forvaltningen og fik den aldrig tilbage. Kristi budskab synes mig derfor at være en advarsel til de jødiske ledere (som han talte til) på det tidspunkt, om at deres forvaltning over Herrens rige ville blive frataget dem, og at de derfor blev overladt til at klare sig på anden vis.

Det gamle Testamente har kastet lys over Det nye Testamente og omvendt, og sådan er det med alle standardværkerne.

Jeg har opdaget at jo mere jeg søger konsekvens i skriftens lære, desto mindre forvirret bliver jeg.

Mit personlige studium har overbevist mig om værdien i at have et bestemt formål i tankerne, når man ransager skrifterne. Det er interessant at vi i andre af evangeliets afskygninger lærer, at man enten kan udføre noget dovent eller berigende. Vi ved at vi bør bede med et formål – ikke skødesløst – at vi skal faste med et formål – ikke formålsløst. Og det samme gælder læsning i skrifterne. Hvis vi læser i skrifterne uden formål, så vil vi ikke få så meget ud af det som vi kunne have fået. Men hvis vi læser med et godt og solidt formål, vil drivkraften til at fortsætte intensiveres og vi vil få åndelige belønninger i langt rigere mål.

Hovedformålet med ethvert studium af skrifterne bør være at få et større vidnesbyrd om Kristus. Men der er også andre gode formål. En generalautoritet talte engang til en stavskonference om et særligt problem, som havde fået ham til at ransage skrifterne for at lære hvordan man forøger kraften i sin bøn.

Andre formål kunne f.eks. være: At prøve at forstå hvad tro er og hvordan vores tro kan vokse, at forsøge at få større ydmyghed, at forsøge at udvikle større villighed til at ofre. Det bedste sted en kvinde kan begynde er

måske at ransage sit hjerte og sit sind først, for at finde ud af hvad hun har mest brug for, og derpå ransage skrifterne for at se hvordan hun kan dække sine behov.

Jeg har erfaret at jeg har fået opfyldt mange af mine behov gennem skrifterne.

Jeg bor ikke lige omkring kirken og derfor har jeg fået mulighed for at omgås alle slags mennesker i min tilværelse. På visse måder føler jeg mig i slægt med Josef og Daniel fra Det gamle Testamente – de blev udsat for verdslige situationer. Jeg synes, ligesom dem, at jeg hele tiden må trække på en indre styrke. En del af denne styrke har været skrifterne. Herfra henter jeg vidnesbyrdets kraft og Ånden vidner gang på gang for mig at Kristi måde at gøre tingene på er den eneste rigtige. Derigennem får jeg et vidnesbyrd om at jeg er Guds barn. Denne tavse viden giver mig værdighed og selvrespekt, så jeg kan undertrykke min lyst til at efterligne dem der alt for ofte søger „værdighed" i raffinerede frisurer eller make-up, i dyre nedringede kjoler, pelse, cigaretter eller drinks.

Jeg tror nok at det jeg forsøger at beskrive er værdien, for mig personligt, i at forsøge at holde mig til jernstangen og påny stadfæste Lehis drøm. Det virker faktisk!

I skrifterne kan vi hente kraft til at modstå enhver situation. Man har fortalt mig hvor populære bøger om overlevelsesforråd er blevet, specielt i USA. Jeg har virkelig et vidnesbyrd om at vi skal være beredt, men er det vort største ansvar og det vi bør være klogest i? Drejer det sig kun om at være fysisk forberedt? Eller gælder det lige såvel det åndelige? Vi bør ikke kun have et fysisk forråd, men vore kostbare skrifter taler også om at troen og udholdenheden skal prøves – i den grad at vi somme tider må sætte livet til for en større sag. Et sådant forråd kan vi også trække på, når det er nødvendigt.

Hovedformålet med ethvert studium af skrifterne bør være at få et større vidnesbyrd om Kristus. Men der er også andre gode formål.

Mit vidnesbyrd om nødvendigheden af at studere skrifterne ville ikke være fuldkomment uden jeg forsøgte at udtrykke hvilken glæde jeg har fundet i at læse dem. Historien om Adam, som ofrede dyr, uden at vide andet end at Herren havde befalet det, fortælles ofte som et stort eksempel på enkel lydighed. Men det var naturligvis ikke Herrens ønske at Adam skulle forblive uvidende, for der blev sendt en engel for at hjælpe ham til at „se" – for at forklare ham at dyreofringer var et sindbillede på Kristi offer, at det vidnede om Kristi dødelighed, om hans død, og at hans blodsudgydelse ville bortvaske menneskenes synder. Hvor værdifuld må denne ordinanse være blevet for Adam! Og samtidig blev den så meget mere åndeligt opløftende og glædelig, og således også mere til behag for Herren.

Forskellen ligger i at „se", og så bliver det muligt at udøve større tro. Der sker en betydelig forandring i hjertet, når der ofres. Mon vi kan fatte den magt der lå i den ydmyghed, den taknemmelighed, den kærlighed, den glæde og den større tro som Adam må have fået, da han lærte at *forstå* hvorfor han ofrede?

Adam fik en større forståelse og det samme kan vi opleve hvis vi vælger at gøre vores til det. Jeg synes jeg har oplevet det ved at læse i skrifterne. Jeg har oplevet glæden ved at skællene er faldet fra mine øjne, ved at have været blind og gjort seende. Og jeg har det som Adam, jo mere jer ser, desto mere åndeligt opløftet bliver jeg, desto større glæde har jeg ved at ofre – både gennem arbejde og ordinanser. Og derfor glæder disse ofre Herren så meget mere – forsikrer min tro mig om. □

Søster Read er mor til fem børn og underviser seniorklassen i Gainesvilles 1. ward i Florida staven.

Ved vi hvordan vi skal læse skrifterne?

Steven C. Walker

Ligegyldigt hvor meget vi har læst standardværkerne, citeret skriftsteder eller lært dem udenad, så er mange af os i grunden ukyndige når det gælder om at forstå dem. Når vi læser Guds ord, er der mange af os som bare læser ordene. Grunden til at skrifterne skaber så lidt ændring i mange menneskers levevis er, at vi ofte ikke ved hvordan vi skal læse dem.

Problemet kan være lige så meget et spørgsmål om at man ikke har fået at vide hvordan man skal læse skriften som om åndelighed. Vi lever i en verden hvor tingene hele tiden overdrives eller fremhæves særligt. Vi er omgivet af blændende lysreklamer, larmende biografannoncer og avisreklamer, som gentages i en uendelighed.

Men vore evner til at forstå og til at afvise annoncernes budskaber hjælper os ikke meget når det gælder om at tolke skrifterne. For mens annoncer overdriver, så gør skriften det modsatte. Det ses ingen steder tydeligere end i det ældste skrift vi har – Bibelen. Hebraiske profeter skrev som de levede – uden særlig meget „rungende malm eller klingende bjælde" og med en dybere forståelse. Deres skrivelser er højst koncentrerede, i sammenligning med det tomme læsestof vi til dagligt beskæftiger os med. Hvis vi tror at skrifterne kan læses på sammen måde som dagens avis eller et ugeblad, vil vi gå glip af meget som kun er små vink, af mange baggrundsdetaljer, af meget i de omgivelser hvor handlingen udspilles, meget af den stemning og de involverede menneskers personlighed.

Dette vil bidrage til at vi går glip af det vigtige i Bibelens budskab, det motiverende, de aspekter som for alvor kan øve indflydelse på vort liv. Vi går glip af en hel del af det følelsesmæssige. De fleste af os kan græde indvendig over noget der er så normal som Davids bevægende sorg over sin oprørske søn: „Min søn Absalom, min søn, min søn Absalom! Var jeg blot død i dit sted! Absalom, min søn, min søn!" (2 Sam. 18:33). Men det som ligger under overfladen, de dybereliggende følelser i Bibelen, drukner i de mange følelsesladede tv-programmer med vold og i sensationsromaner. Se lige nærmere på en kendt episode. Herrens røst befaler en nat Abraham at tage Isak med op på et af Morijas bjerge og ofre ham som brændoffer.

„Da sadlede Abraham tidligt næste morgen sit æsel, tog to af sine drenge og sin søn Isak med sig, og efter at have kløvet offerbrænde gav han sig på vandring til det sted, Gud havde sagt ham.

Da Abraham den tredje dag så op, fik han øje på stedet langt borte" (1 Mos. 22:3–4).

Det er meget betydningsfulde ord. Hver eneste linie er spækket med oplysninger. Enhver detalje tæller. Alene i det at Abraham „tidligt næste morgen" stod op, kan vi tydeligt se hvilket menneske han var. Denne lille detalje bekræfter hans karakterstyrke, hans ufortøvede hengivenhed overfor Gud, som gjorde at Abraham kunne gennemføre at ofre Isak. Med samme ordknaphed og kraft ser vi hvilket offer det var for ham – Isak var ikke bare „Isak", men „hans søn Isak" – sønnen der var lovet, barnet han så længe havde ventet og fik i sin høje alder, ham der skulle arve Abraham i henhold til Abrahams rige familietradition, som har så stor betydning for hebræerne: sønnen, som Gud selv natten før havde beskrevet som „din søn Isak, din eneste, ham, du elsker" (1 Mos. 22:2).

Det er ikke kun det at der foregår så meget i hver eneste linie i skrifterne, men der sker også noget væsentligt som vi ikke ser. Det meste af det Abraham og Isak gør og deres mest bevægende oplevelser foregår efter den første sætning slutter og før den næste begynder. Efter den indledende skildring af Abrahams hastige forberedelser og beslutning om at tage afsted, er det første vi får at vide at Abraham ser offerstedet tre dage senere. Skribenten overlader helt til vores fantasi at forestille os tre lange dage, hvor faderen pines og nages ved tanken om at han skal ofre sit eneste barn, denne gode mands skiftende følelser for opgaven, han der var så gavmild overfor begærlige fremmede, krævende hustruer og utaknemmelige nevøer, denne overordentlig blide Abraham der flygtede fra Ur og Ægypten – til dels fordi han følte sig så frastødt af den menneskeofring som dér fandt sted.

Der er kun nogle få antydninger af de lange pinagtige dage og den dybe sorg han måtte kæmpe sig igennem, mens han sørgmodigt gik og så ned i jorden, men „da Abraham den tredje dag så op, fik han øje på stedet langt borte" (1 Mos. 22:4). Tænk hvad man kunne få ud af disse tre dage i en film – den udmattende rejse i den endeløse ørken, under den ubarmhjertige sol. Kameraerne ville uden tvivl fokusere på Abrahams tanker og vi ville blive mindet om Isaks fødsel, om hvordan Isak løb efter de små lam foran sin stolte far, Isak i Saras arme, for

til sidst at blænde op for offerscenen. Der ville være et nærbillede af Abraham der løfter kniven og Isaks store, brune øjne, Saras tårer og Abraham der står bøjet over alteret.

Men profeter forventer mere af os end filmproducenter. De forventer at vi skal bruge vores åndelige fantasi og fordybe os mere og mere i det, der tilsyneladende kun er tilfældige bemærkninger som: „Så tjente Jakob syv år for Rakel; og det syntes ham kun nogle få dage, fordi han elskede hende" (1 Mos. 29:20). Det er nemt at læse, men der ligger langt mere i det end vi er vant til i 19 enkle ord, for de skal dække hele 7 år. Men vi går næsten helt glip af den enorme hædersbevisning som bliver den attraktive Rakel og den galante Jakob til del, og den karakterstyrke som en menneskesjæl udviser i sin loyale udholdenhed, hvis vi overser de uskrevne detaljer. Du er nødt til at forestille dig gederne der skal vogtes og fårene som går rundt på sletten i syv lange, hede, blæsende, støvede, stinkende, vanskelige år, og sammenstille det med din iver og ungdommelige utålmodighed, for at begynde at fatte den dybere mening med denne korte beskrivelse i skriften.

Vi mister mere end de kærlige og sørgmodige følelser vi kan få ved at læse Bibelen, hvis vi læser den på samme måde som dagens avis. Vi mister også medmenneskelig interesse og humor. Rode, der var tjenestepige hos Maria, Johannes' mor, blev f.eks. så glad da hun opdagede at det var Peter der stod udenfor, at „hun ikke åbnede porten, men løb ind og fortalte, at Peter stod uden for porten" (Ap.G. 12:14) – og lod Herrens profet, som fængslets porte var blevet åbnet for af en engel et øjeblik forinden, stå udenfor.

Den menneskelige natur fremgår af Bibelen, selv på et så upassende sted som i beretningen om en lang tale, der blev holdt af den alvorlige apostel Paulus: Blandt tilhørerne var „en ung mand ved navn Eutykus" – og dem af os der har siddet og lyttet til lange taler kan føle med ham – „da Paulus fortsatte samtalen så længe, og overvældet af søvnen styrtede han ned fra tredje stokværk" (Ap.G. 20:9). (Han blev uheldigvis dræbt i faldet, hvilket måske kunne være en advarsel til alle som nikker søvnigt under talerne).

Grunden til at skrifterne skaber så lidt ændring i mange menneskers levevis er at vi ofte ikke ved hvordan vi skal læse dem.

Når vi læser tilfældigt i Bibelen går vi glip af hvad det drejer sig om, af dens humor, det følelsesladede, det kærlige. Hvis vi ikke er opmærksomme på hvilke menneskelige følelser der rører sig i personerne i skriften, vil vi ikke betragte dem som mennesker af kød og blod, men som døde eksempler i en bog med regler – den kan måske så informere os, men den vil ikke motivere os til at gøre bedre. Hvis vi ikke læser Bibelen med omtanke lærer vi ikke meget af Eutykus om fordelene ved at være lydhør under konferencen, kun lidt om Jakobs kærlighed og om Abrahams indvielse.

Problemet er at de verdslige ord der dagligt omgiver os giver os en tendens til at benytte sproget mere overfladisk. Vore ører har vænnet sig til „noget der er mere fortræffeligt". I vore dages overfladiske tummel kræver det lige så stor koncentration af os at høre Åndens stille, sagte røst i skriften, som det gjorde for peofeten Elias for at finde Gud på bjerget:

„Og se, Herren gik forbi, og et stort og stærkt vejr, der sønderrev bjerge og sprængte klipper, gik foran Herren, men Herren var ikke i vejret. Efter vejret kom der et jordskælv, men Herren var ikke i jordskælvet.

Efter jordskælvet kom der ild, men Herren var ikke i ilden. Men efter ilden kom der en stille, sagte susen" (1 Kong. 19:11–12).

Bibelen er, som alle de andre standardværker, følsom og koncentreret, og hvis vi skal forstå den således at den bliver en fundamental del af vort liv, må vi læse den med følsomhed og koncentration. Beretningerne om Abraham og Jakob, om Josef og Moses, om Samson og Gideon, om David og Daniel, om Elias og Jonas, om Rakel og Rebekka og Rut er værdifuld læsning. Det er værd at læse. De er værd at vi forestiller os at vi befinder os i historiernes omgivelser.

Bibelen er – som alle skrifter – langt mere end en læseopgave som vi falder i søvn over. De forsikrer os om at menneskelige væsner som os, kunne få stærke følelser og præstere noget stort, de kan motivere os til at være åndeligt moralske og lede os til at gøre godt, de overgår al anden litteratur. Vi er nødt til at ransage skrifterne grundigt, fornemme dem og elske dem, hvis vi skal komme ordentligt ind i dem og få del i dem. Vi må ransage dem med Åndens hjælp. □

Bror Walker er assisterende professor i engelsk ved Brigham Young universitetet og virker som præsident for Unge Mænd i Provos 10. ward, Provo stav i Utah.

Ældste Angel Abrea

Beredt til et liv i tjeneste

Don L. Searle

Ældste Abrea er vokset op som medlem af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, som var en sjældenhed i hans land. Der var måske 400 kirkemedlemmer i Argentina da han blev døbt som 10-årig i november 1943.

Men mange års erfaringer i kirken har, sammen med forældrenes støtte, gjorde ældste Angel Abrea til et sådant menneske at han kunne bruges som rådgiver i distriktspræsidentskabet som 17-årig og til grenspræsident som 23-årig. Han blev senere distriktspræsident, den første stavspræsident i sit land, regionalrepræsentant og missionspræsident, før han blev opretholdt som medlem af De halvfjerds' første Kvorum den 4. april 1981.

Ældste Abrea, da han blev kaldet til at være grenspræsident i Buenos Aires i 1961.

Det har været en meget udviklende tid fra som dreng at måtte gå over 3 en halv kilometer hver søndag til *el local*, det hus som kirken havde lejet til møderne, til den mand der blev valgt til at være Buenos Aires templets første præsident. Han har også været administrerende leder for kirkens tempelafdeling, fungerende områdeleder for Peru/Bolivia området og rådgiver i områdepræsidentskabet for Mexico/Centralamerika.

Angel Abrea kommer fra en slægt der har medvirket til den meget store europæiske indflydelse i Argentina. Den ene af hans bedstefædre kom fra Italien, den anden fra Spanien. Begge hans bedstemødre er født i Argentina.

Hans far, Edealo Abrea, var forretningsmand af middelklassen. Edealo, og Angels mor Zulema Estrado Abrea, var gode mennesker og gode, moralske og etiske eksempler for deres to børn, Angel og hans yngre bror, Oscar. Familien var ikke aktive i Argentinas mest dominerende kirke, men syntes at vente, som ældste Abrea mindes „på noget at tro på, og

Ældste Abrea ved sit skrivebord i kirkens administrationsbygning i Salt Lake City. Han er for tiden præsident for Buenos Aires templet, og har været medlem af De halvfjerds' første Kvorum siden april 1981.

Buenos Aires stavspræsidentskab, 20. november 1966. Præsident Abrea sidder i midten, sammen med sine rådgivere og sin sekretærer.

Marian Brincken Forschler

Saras julespil

Sara trak den lange, bløde, blå kjole over hovedet. Hun skulle have den på til et julespil. Da hun satte hætten, der svarede til, over sine brune krøller, vendte hun sig om mod Jennie og spurgte: „Ligner jeg nu Maria?"

Jennie lo. „Det gør du sikkert, undtagen i størrelsen. Men det betyder ikke noget, for Josef er også kun 8 år." Sara lo over Jennies morsomhed, men sagde så alvorligt: „Jeg ville så gerne være Maria i julespillet, men nu hvor jeg skal til det er jeg lidt nervøs."

Jennie strakte hånden frem for at rette en fold i Saras kjole: „Du skal nok klare det. Alt gik så godt til prøven her i formiddag."

Det gav et lille sug i Saras mave da hun hørte at orglet begyndte at spille „Stille nat". Det var tegnet til at hun skulle komme ind på scenen.

Søster Perkins kom hen og smilede til begge pigerne. Hun så på Sara og sagde: „Tæppet går om et øjeblik, så du må hellere sætte dig på din plads."

Sara skyndte sig hen til sin plads på scenen og satte sig på et knippe halm. Erik, som skulle spille Josef, stod allerede ved siden af krybben. Da Sara bøjede sig over krybben for at lægge tæppet rundt om dukken, som skulle forestille Jesusbarnet, hørte hun musikken ændres, og tonerne til „O, Betlehem du lille by", lød nu tydeligt.

Tæppet gled langsomt til side for det rolige scenebillede. En enkelt projektør lyste ned på Maria og Josef, som beundrede Jesusbarnet. Hverken Maria eller Josef skulle sige noget. Bror Egger stod, så de ikke kunne se ham, med en mikrofon og fortalte om begivenhederne omkring Jesu fødsel, som blev skildret på scenen. Orglet spillede blidt mens han talte: „Men det skete i de dage . . ."

Sara blev distraheret af noget som bevægede sig nedenfor scenen. Og da hun forsigtigt flyttede blikket, for ikke at vende hovedet og komme til at ødelægge scenebilledet, så hun sin 3-årige lillesøster, Katie, på vej op ad trapperne til scenen.

Sara følte det som om hjertet sank i livet på hende, da Katie kom hen imod hende. *Hvad skal jeg gøre?* tænkte hun. *Hvorfor bliver Katie ikke siddende sammen med mor og far?* Sara sneg sig til at se ned på sine forældre. Hendes mor så lamslået og hjælpeløs ud. Sara kunne mærke Katie ramle ind i hendes knæ, da hun bøjede sig ned for at kigge i krybben. *Katie ødelægger hele julespillet! Hvorfor gør hun nu også det?* Sara blev slået helt ud af sine tanker da Katie beundrende udbrød: „Nej, hvor er han sød!"

Sara sank en klump, mens Katie blev stående og kiggede intenst på dukken i krybben, og så blev hun helt rolig. Der var noget ved Katie og jule-

Illustreret af Larry Winborg

spillet, som Sara ikke kunne få sig selv til at ødelægge. *Jeg tror det er bedst bare at lade hende stå,* afgjorde Sara. *Hun står jo helt stille.* Så Sara lagde sin arm om livet på sin søster og trak hende ned til sig på halmen. Katie lænede sig ind imod Sara, mens hun blev ved med at se kærligt på Jesusbarnet.

Katie sad lige så stille og så til da hyrderne kom ind. Organisten spillede endnu en julesalme, og bror Egger læste i Bibelen om hyrderne der kom for at se Jesus. Selv da hyrderne var gået og de vise mænd var kommet ind sad Katie helt opslugt og lænede sig op mod Sara.

Katie elsker virkelig Jesusbarnet, tænkte Sara. *Jeg kan da ikke sige noget til at hun gerne vil være tættere ved, så hun bedre kan se.* Hun gav Katie et lille knus. *Jeg er faktisk glad fordi hun kom.*

Da tæppet gik for hviskede Sara lige så stille i Katies øre: „Nu skal vi spille den næste scene, så må du hellere gå tilbage til mor og far."

Katie så op på sin søster. „OK." Så begyndte hun at gå, men vendte sig om en gang og sagde: „Tak Sara. Det var så dejligt at se på Jesusbarnet sammen med dig." Sara smilede. „Det er jeg glad for." Så førte hun Katie hen til sidedøren. „Gå nu tilbage til mor."

Da julespillet var forbi ledte eleverne blandt de tilstedeværende efter familie. Lige da Sara fandt sine forældre hørte hun en ældre herre sige til hendes mor: „Jeg er så glad fordi jeg kom. På grund af dine piger fik jeg et glimt af Frelseren i aften, som jeg aldrig før har set. Tak for det."

Der var ingen derhjemme som sagde noget om Katies uventede optræden i julespillet, før Saras mor puttede dynen om Sara. „Jeg ville ikke sige noget mens Katie hørte på det," sagde hendes mor. „Men jeg er virkelig ked af at hun forstyrrede dig i julespillet. Hun hoppede ned fra fars skød, og da vi opdagede at hun var væk, stod hun allerede oppe foran og så var det for sent at standse hende." Saras mor satte sig ved siden af Sara på hendes seng. „Jeg håber ikke hun ødelagde noget for dig."

„Nej, mor, det var helt i orden." Sara trykkede sin mors hånd. „Jeg beundrer dig sandelig for den måde du klarede det på," fortsatte moderen. „Det er svært at vide hvad man skal gøre i sådan et øjeblik. Men du klarede det så smukt. Folk plejer gerne at le når der sker noget uventet, men de blev ekstra stille da Katie sagde at den lille var så sød."

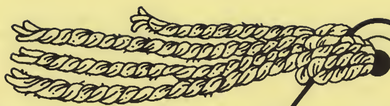
„Lige straks blev jeg meget nervøs," indrømmede Sara. „Jeg vidste ikke hvad jeg skulle gøre. Så tænkte jeg på at den rigtige Maria sikkert gerne ville have haft at hendes søster, ligesom hyrderne og de vise mænd, også skulle se hendes barn. Der var alligevel noget særligt ved Katie i aften. Det var som om hun på en eller anden måde virkelig forstod alt om Jesusbarnet."

„Det har du ret i, Sara," sagde moderen med en blid stemme. „Der kom nogle mennesker hen til mig bagefter og sagde det samme. Selv om Katies rolle i julespillet ikke var planlagt, så tror jeg at hun rørte folks hjerter. Jeg tror der er mange som aldrig vil glemme denne aftens julespil."

Sara lænede sig tilbage på sin pude; „Det er jeg glad for."

Moderen bøjede sig ned og kyssede Sara. „Jeg synes bestemt også du er noget særligt. Du lærte os ældre mennesker en masse, ved din fine måde du behandlede din lillesøster på. Jeg er sikker på at Jesus er glad for den måde du spillede hans mor i aften." ☐

Børnestjernen

Fællestid: Ransag skrifterne

Pat Graham

„I ransager skrifterne, fordi . . . det er dem, som vidner om mig" (Joh. 5:39)

Da præsident Spencer W. Kimball var dreng hørte han en taler i kirken stille forsamlingen dette spørgsmål: „Hvor mange af jer har læst Bibelen helt igennem?" Spencer fyldtes med samvittighedsnag da han måtte indrømme at han aldrig havde læst Bibelen helt igennem. Da han forlod kirken var han fast besluttet på at han ville læse hele Bibelen igennem, og han sagde til sig selv: „Jeg vil. Jeg vil. Jeg vil." Da han kom hjem fandt han sin bibel frem og læste til sent om aftenen. Da der var gået et år havde han læst hele Bibelen.

I kan træffe den samme beslutning som præsident Kimball gjorde da han var dreng, og trofast begynde at læse til I har nået det samme mål. Husk på at det er vigtigt at alle kirkens medlemmer læser alle standardværkerne – Mormons Bog, Lære og Pagter, Den kostelige Perle og Bibelen – fra første til sidste side.

I vore skrifter kan vi læse de mest spændende historier der nogen sinde er skrevet. Og det bedste ved det hele er at alle historierne er sande! Når først I får begyndt at læse skrifterne får I lyst til at studere dem resten af jeres liv. Her er et bogmærke I kan bruge, så I hele tiden kan vide hvor I er kommet til i den bog I netop læser, hvad det end er for en.

Navn:

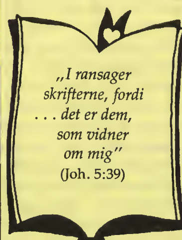
Jeg har læst:

Bibelen
Begyndte
____
Var færdig
____

Mormons Bog
Begyndte
____
Var færdig
____

Lære og Pagter
Begyndte
____
Var færdig
____

Den kostelige Perle
Begyndte
____
Var færdig
____

Anvisninger:

1. Skriv dit navn på bogmærket.
2. Klip bogmærket ud og fold det sammen langs den punkterede linie.
3. Lim bogmærket sammen med retsiden udad og prik eller bor et hul foroven.
4. Klip to stykker garn eller et smalt bånd 15 cm langt. Fold dem sammen, så der bliver fire stykker.
5. Træk de foldede ender gennem hullet i bogmærket så løkkerne kommer frem. Træk enderne gennem løkkerne (se tegningen).
6. Begynd nu at læse skrifterne og benyt bogmærket, så du kan vide hvortil du er nået. Skriv på bogmærket hvilken dato du begyndte at læse bogen og hvornår du blev færdig. Gør dette for hvert af standardværkerne og du vil blive overrasket over hvor hurtigt du kan få læst dem alle, hvis du begynder at læse dem allerede nu og læser lidt hver dag.

Helte og heltinder

Profeten Joseph Smith

Corliss Clayton

„Ja, Josef sagde: Sandelig, så siger Herren til mig: En udvalgt seer vil jeg oprejse af dine lænders frugt . . .

han skal kaldes efter mit navn" (2 Nephi 3:7, 15).

Denne profeti som Josef, Jakobs søn, udtalte, blev opfyldt den 23. december 1805, da Joseph Smith jun. blev født i Sharon, Vermont, som søn af Joseph Smith sen. og Lucy Mack Smith. Joseph blev udsat for mange prøvelser gennem hele sit liv, men han imødekom dem med mod, tro og hårdt arbejde. Og da han døde havde han udført alt det som Herren havde krævet af ham.

Under Josephs opvækst flyttede hans familie ofte, og hver gang sled Joseph hårdt i det med at rydde jord, stable brænde, dyrke jorden og tappe sirup fra træerne.

Da Joseph var 14 år flyttede han med sin familie til Manchester i staten New York, hvor de snart blev involveret i en spændende religiøs vækkelse. Nogle i familien tilsluttede sig den presbyterianske kirke, men Joseph kunne ikke finde ud af hvilken kirke der var den sande.

En dag læste han Jakobs Brev 1:5: „Men hvis nogen af jer står tilbage i visdom, da skal han bede om at få den fra Gud, der giver alle gavmildt og uden bebrejdelser, og så vil den blive ham givet." Joseph besluttede sig til at følge dette råd.

Det var en forårsmorgen i 1820 da Joseph gik ud i en lille skov i nærheden af sit hjem for at spørge Gud hvilken kirke der var sand. Han har senere skrevet om hvad der skete. Han siger: „Jeg så en lyssøjle lige over mit hoved, stærkere end solens glans, og den dalede gradvis ned, indtil den hvilede på mig.

. . . Da lyset hvilede på mig, så jeg to personer, hvis glans og herlighed trodser enhver beskrivelse, stående over mig i luften. Den ene af dem talte til mig, kaldte mig ved navn og sagde, idet han pegede på den anden: *Denne er min elskede Søn. Hør ham!*" (Joseph Smiths Skrivelser 2:16–17).

Da Joseph spurgte hvilken kirke han skulle tilslutte sig, svarede Jesus at han ikke skulle tilslutte sig nogen af dem.

Josephs familie troede på ham, da han fortalte hvad han havde set og hørt, men de andre i byen begyndte at forfølge ham, fordi han ikke ville fornægte at han havde haft en åbenbaring.

Tre år senere, om aftenen den 21. september 1823, viste englen Moroni sig ved siden af Josephs seng, mens den unge mand bad. Moroni

fortalte blandt andet Joseph om en optegnelser der var skrevet på guldplader, og som lå skjult i en høj. Han sagde at Joseph skulle oversætte den. Englen viste sig tre gange for Joseph den nat, og hver gang sagde han det samme. Den næste dag gik Joseph ud til det sted han havde set i åbenbaringen, og der fandt han en stenkiste hvori pladerne lå.

Joseph fik ikke lov til at tage pladerne og oversætte dem før fire år senere. Da det kom ud at Joseph havde nogle guldplader, øgedes forfølgelserne imod ham og mange mennesker forsøgte at stjæle pladerne. Men det lykkedes altid Joseph at opbevare dem på et sikkert skjulested.

Den 15. maj 1829 kom Joseph til et sted i oversættelsen af pladerne, som handlede om dåb til syndernes forladelse. Han og hans skriver, Oliver Cowdery blev nysgerrige og bad for at få noget mere at vide. Johannes Døber viste sig for dem og overdrog dem det aronske præstedømme og sagde at de skulle døbe hinanden. Joseph døbte Oliver og derefter døbte Oliver Joseph. Derpå overdrog de hinanden det aronske præstedømme. Senere modtog de det melkisedekske præstedømme af de fordums apostle – Peter, Jakob og Johannes. Den 6. april 1830 blev Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige formelt organiseret. Medlemstallet voksede hurtigt. I 1831 flyttede Joseph og hans hustru, Emma, til Kirtland i Ohio, hvor mange af de nye medlemmer var samlede. Mens de var der forberedte Joseph sig på at udgive en bog med de åbenbaringer han havde modtaget indtil da. Der kom stadig flere åbenbaringer til denne bog med befalinger, og den blev udgivet som Lære og Pagter.

Den 27. marts 1836 indviede Joseph Kirtland templet. Kun to år efter blev han og andre af hans trofaste tilhængere tvunget til at flygte til Far West i Missouri, på grund af forføl-

gelser. Lige da de hellige ankom til Far West blev de accepterede af de lokale borgere. Men efterhånden som de hellige blev flere og fik større politisk inflydelse, blev de forfulgt af en pøbelhob som nedbrændte nogle af deres huse. Missouris Guvernør, Boggs, sendte tusindvis af soldater til Far West med besked om at dræbe de hellige om nødvendigt, for at genoprette freden. De hellige blev tvunget til at aflevere deres våben, og pøbelhoben trængte ind i Far West og gennemsøgte deres huse. De hellige fik derpå besked på at forlade landet før førstkommende forår, ellers ville de blive dræbt.

I mellemtiden var Joseph og andre kirkeledere blevet fængslet. Da de havde tilbragt ca. et halvt år i forskellige fængsler, uden at blive lovligt anklaget for noget, gav vagterne dem lov til at undslippe. De flygtede til Quincy i Illinois, hvortil mange af de hellige var rejst efter de var drevet ud af Far West.

I maj 1839 foranledigede Joseph at de hellige købte et stort stykke sumpjord i Commerce i Illinois, og en masse hellige begyndte at flytte ind i dette område. Commerce blev senere omdøbt til Nauvoo.

Byen Nauvoo voksede. Sumplandet blev drænet og renset, og der blev opført huse. Joseph overværede blandt andet at der blev bygget et nyt tempel, han redigerede en avis, drev en forretning, virkede som byens borgmester og var den øverste militærleder i Nauvoo.

Atter engang blev de hellige antastet af nabosamfundene, på grund af deres styrke, velstand og politiske indflydelse. En lokalavis *The Nauvoo Expositor*, skabte yderligere problemer for de hellige ved at skrive noget som ikke passede om kirkens ledere. Den 23. juni 1844 ødelagde en gruppe mænd avisens trykkemaskine, efter ordre fra byrådet. Joseph og nogle andre brødre blev beskyldt for at have lavet optøjer, men blev senere frikendt.

Guvernør Ford ønskede at Josephs sag atter skulle prøves ved retten i Carthage i Illinois. Joseph mente at hvis han tog dertil ville han sikkert blive dræbt. Så han roede den 23. juni 1844 over Mississippifloden for at undgå at blive arresteret. Emma tiggede og tryglede ham i et brev om at

komme tilbage og overgive sig. Joseph opdagede også at nogle af de hellige beskyldte ham for at være en kujon fordi han var rejst.

Hertil svarede Joseph: „Hvis mit liv ikke har nogen betydning for mine venner, har det heller ingen for mig." (Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 457). Han vendte tilbage til Nauvoo, og mandag den 24. juni tog han, og de andre anklagede i sagen, sig til Carthage for at overgive sig.

Da de kom til Carthage blev de løsladt mod kaution, indtil et nævningeting kunne afhøre dem i sagen. Joseph og Hyrum tog ud for at tale med guvernør Ford. Mens de var der blev de arresteret for forræderi.

Joseph og Hyrum blev atter fængslet. John Taylor og Willard Richards lod sig indsætte sammen med dem.

Den 27. juni 1844, kort efter klokken 17, stormede en pøbelhob op ad trapperne til den celle hvor fangerne sad. Forbryderne forsøgte at bryde døren op, men kunne ikke. Så skød de gennem døren og ramte Hyrum, som faldt, idet han sagde: „Jeg dør!"

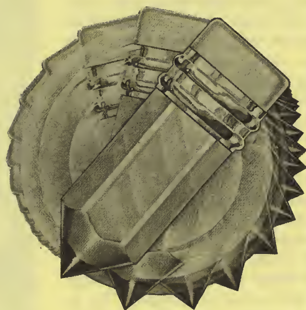
Joseph gik hen til vinduet, hvor han blev beskudt to gange inde fra huset og to gange udefra. Han faldt ud gennem vinduet og ned på jorden og døde. John Taylor blev skudt fire gange og lå inde under sengen alvorligt såret. Willard Richards blev ikke såret under skyderiet.

Efter martyriet skrev John Taylor: „Joseph Smith, Herrens profet og seer, har gjort mere (Jesus alene undtaget) for menneskenes frelse i denne verden end noget andet menneske, der nogen sinde har levet her . . . Han var stor i livet og stor i døden i Guds og Guds folks øjne, og ligesom de fleste af Herrens salvede fordum, har han beseglet sin mission og sit værk med sit eget blod" (L&P 135:3). □

Den som pennen peger på!

Et morsomt spil til en familiehjemmeaften. Følg nedenstående anvisninger for spillet.

1. Klip alle kommandoerne ud, som er nævnt under *kommandoer,* eller skriv dem af på hver sit kort.
2. Bland kortene og læg dem i en pose eller noget andet, så man ikke kan se dem.
3. Lad spillerne sætte sig rundt om et bord eller i en kreds på gulvet.
4. Læg en kuglepen i midten og vælg en spiller til at snurre pennen. Når pennen stopper skal den, som spidsen peger imod, trække et kort fra posen og gøre som der står på det. Det er så vedkommendes tur til at snurre pennen.

Kommandoer	Fortæl en af dine yndlingshistorier fra skriften.	Fortæl hvorfor vi fejrer påske.	Fortæl hvorfor vi fejrer jul.	Fortæl noget du kan lide ved den som sidder ved din højre side.
Fortæl en af dine yndlingshistorier fra skriften.	Fortæl om et mirakel Jesus udførte.	Fortæl noget du har lært i primary eller søndagsskolen.	Fortæl en af dine yndlingshistorier fra skriften.	Fortæl om et mirakel Jesus udførte.
Fortæl hvem Joseph Smith så i den hellige lund.	Vær sangleder for en gruppe, som synger en af dine yndlings-primarysange eller -salmer.	Fortæl om et mirakel Jesus udførte.	Fortæl om noget godt som én har gjort for dig.	Nævn tre ting du er taknemmelig for.
Fortæl hvorfor vi tager nadveren.	Fortæl hvorfor vi bliver døbt.	Fortæl en af dine yndlingshistorier fra skriften.	Sig navnet på vores profet.	Fortæl om noget du kan lide ved den der sidder overfor dig.
Kommandoer for mindre børn	Giv mor et knus.	Nævn noget du er taknemmelig for.	Nævn noget vor himmelske Fader og Jesus har gjort for os.	Nævn navnet på én du elsker.
Syng en primarysang.	Vis hvordan du har hænderne når du beder.	Giv far et knus.	Nævn noget der gør dig glad.	Nævn navnet på én der elsker dig.

Illustreret af Dwane Cude

Familien Abrea. Forrest fra venstre til højre: Claudia (nu Mrs. Michael Banks), Cynthia Buma. Bagest: Guillermo og Patricia Houlin, ældste og søster Abrea, Robert Buma.

det var Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges budskab".

De hørte i første omgang dette budskab af to søstermissionærer, der bankede på døre i deres område. Søster Zulema Abrea accepterede omgående evangeliet. Hun hjalp sin søn, Angel, til at forstå Mormons Bogs historie, og til at lære at studere skrifterne som forberedelse til sin dåb, som fandt sted næsten et år senere. Oscar, der på det tidspunkt ikke var gammel nok, blev døbt da han var 8 år.

Det ville have været rart hvis vi kunne skrive at Edealo Abrea også, som sin hustru og sine sønner, tilsluttede sig kirken før sin død for 8 år siden, men det skete ikke. Ældste Abreas far støttede ikke desto mindre sin familie og opmuntrede sin hustru og sine sønner i deres arbejde for kirken. Ældste Abrea husker at hans far sagde til ham, dengang han blev døbt: „Angel, hvis du skal være medlem af den kirke – hvis du skal være medlem af mormonkirken – så skal du være et trofast medlem. Jeg husker en søndag morgen, hvor han kaldte på mig, fordi jeg skulle op til møde. Han var virkelig en stor hjælp for mig."

Hans mor, der altid havde travlt i forskellige stillinger i kirken, førte an ved sin eksempel. „Hun har arbejdet i primary i mere end 30 år nu, og jeg mener at hun er en af de bedste missionærer i Argentina." Hun har lært at gøre sig til venner med folk og fortælle dem om evangeliet, når hun møder dem, især i offentlige transportmidler. Hun er skyld i at mere end 35 mennesker er kommet ind i kirken gennem årene, bl.a. en nuværende stavspræsident og mere end én hjælpeforeningspræsidentinde. Zulema Abrea har hjulpet sine sønner til i deres opvækst at vise eksemplet på deres tro, til trods for de vanskeligheder der somme tider kunne komme, når man er de eneste kirkemedlemmer i sin aldersgruppe. Oscar har, ligesom sin ældre bror, lært at elske sit arbejde i kirken. Han har blandt andet været kaldet som biskop for Buenos Aires 4. ward og institutleder på universitetet.

Edealo Abrea inspirerede sin søn, Angel, til at læse til bogholder efter sin mellemskoleeksamen. Han har, ved at arbejde i sin fars forretning, lært det fundamentale indenfor handel og bogholderi, samtidig med at han hjalp med at sælge slik. Det varede ikke længe før han anvendte sin universitetslærdom i praksis, ved at føre regnskab for sin far og senere også for andre. Dette udenomsarbejde hjalp ham til selv at betale for sin universitetsstudium.

Ældste Abrea har også været engageret i politik, og da han var færdig med sin uddannelse arbejdede han en tid som finanssekretær i San Miquel – en by i nærheden af Buenos Aires, med over en million mennesker. Da han sluttede sit arbejde i statens tjeneste søgte han og fik en stilling hos Deloitte, Haskins & Sells, et stort internationalt regnskabsfirma.

Han underviste blandt andet også yngre studenter, for at kunne betale for sine universitetsstudier. En af dem var Maria Victoria Chiapparino, som han underviste fra hun var 14 år. Ældste Abreas mor blev årsag til at Maria blev undervist i evangeliet, og Angel, der var 18 år og præst, døbte hende.

Men det blev ikke enden på den historie. Abrea følte sig tiltrukket af hendes skønhed og modenhed. Deres bekendtskab udvikledes til romantik, og de blev gift i 1957. Dengang var ældste Abrea 23 og hans brud 18. (Deres vielse blev beseglet i Salt Lake templet i 1966).

„Hun har været mig en stor hjælp," siger ældste Abrea om sin

hustru. „Og ikke nok med det, hun har været min inspiration."

Søster Abrea mindes at han, da de blev gift, var rådgiver i GUFs missionspræsidentskab. (Han blev kaldet til at være grenspræsident 3 måneder senere). I Argentina er det skik og brug at bruden og brudgommen mødes med deres slægtninge og gratulanter i deres hjem om aftenen, på bryllupsdagen. Men han var optaget af at tilrettelægge en kommende GUF-konference, og der blev afholdt et særligt møde den aften. Så han undskyldte sig og hun tog imod gæsterne alene.

„Det der har imponeret mig mest har været hans trofasthed, den måde hvorpå han har helliget sig Herrens arbejde. Herren kommer altid i første række. Og det har jeg været tilfreds med," siger hun. I deres ægteskab er det ikke kun ældste Abrea der har helliget sig Herrens arbejde. Han roser sin hustru for hendes indsats i kirken og for den styrke hun har været for familien.

Lige siden sin ungdom, siger han, har hun helliget sit liv i kirkens tjeneste. „Hun har været meget aktiv i det hele." Som 21–årig blev hun kaldet til at være præsidentinde for hjælpeforeningen i missionen, en af de første argentinske kvinder der sad i den stilling. Hun har også været seminarlærer. Han mindes hvordan hun stod op klokken 4.30 om morgenen for at forberede dagen, hvorpå hun hentede nogle elever i bilen og tog dem med til seminar i kirken. „Hun har altid haft stor indflydelse på de unge."

Blandt de unge mennesker som mest har mærket denne indflydelse er naturligvis Abreas tre døtre, Patricia, Claudia og Cynthia. De er født indenfor 4 år, og de har altid stået hinanden meget nær, hvilket deres forældre har opmuntret dem til. „Mor ønskede at vi skulle være veninder," forklarer Patricia. (Patricia er nu Mrs. Guillermo Houlin, Cynthia er Mrs. Robert Buma og Claudia er Mrs. Michael Banks).

Deres mor er god til at lytte, siger Cynthia. „Hver gang vi havde et problem, gik vi først til vores mor, før nogen anden."

„Min mor helligede os sit liv. Mange gange måtte hun påtage sig ansvaret for både at være mor og far," tilføjer Claudia.

De mindre problemer løste søster Abrea ofte selv, men de store måtte vente til hun kunne drøfte dem med sin mand. Hendes døtre kan dog huske at hun aldrig beklagede sig fordi hendes mand var taget afsted for at udføre en opgave i kirken, når hun netop havde brug for ham.

„Vi har ofte brug for at lære at være alene, for at kunne dele manden med mange mennesker," forklarer søster Abrea stilfærdigt.

Ældste Abrea sørger for at få det bedst mulige ud af den tid han har sammen med sin familie, forklarer Claudia. „Han er virkelig meget hensynsfuld overfor min mor. Noget af det første han altid spørger om er: ‚Hvor er mor?'" Et af Claudias mål er at hun kan opnå den samme gode kommunikation med sin mand, som hendes forældre har med hinanden.

Claudia siger at hun aldrig har syntes at hendes fars hengivenhed overfor sine kaldelser i kirken har berøvet hende noget som helst, selv om han ofte måtte være borte fra hjemmet på grund af ansvarsopgaver. Det gjorde ham tværtimod til en bedre far. „Når han var hjemme var han det helt og fuldt."

„Mine døtre kan ikke huske noget tidspunkt hvor jeg ikke havde travlt med arbejde i kirken," siger ældste Abrea, og tilføjer at kaldelser var en del af „ikke blot min tilværelse men også min families. Vi kunne ikke forstille os livet uden kirken."

I de år far har arbejdet i kirken, mindes Claudia, har han lært at være tålmodig og udadvendt – noget der har været svært for ham, fordi han er genert af natur. Han er ikke længere genert når han er sammen med sine nærmeste, siger hans døtre. Han er meget varm og kærlig, især overfor sin familie. De der kender hans alvorlige personlighed offentligt, ville måske blive overrasket over at se ham le sammen med sine døtre.

Claudia husker at noget af det familien Abrea holdt mest af var at gå i teatret og spise middag sammen, tage på udflugt eller gå i parken.

Somme tider, siger hun, følte hun og hendes søstre sig knuget over at være en kirkeleders døtre – „især når vi var ude med unge mænd". I den retning holdt deres forældre strengt på de argentinske standarder. De måtte ikke gå ud med unge mænd før klokken 20, fordi de fleste argentinere arbejder til kl. 18.30, og faderen insisterede på at døtrene skulle være hjemme klokken 22. Ved nærmere eftertanke siger hun at det var en god skik.

Da ældste Abrea var præsident for Rosario missionen i Argentina lagde hans døtre mærke til at han regelmæssigt interviewede missionærerne personligt. De spurgte om han ikke også ville interviewe dem på samme måde. Under sådanne interviews gav han ofte sine døtre netop de råd de havde brug for, for at kunne klare deres problemer. Det er ikke hans facon at fortælle dem nøjagtigt hvad de skal gøre. Han taler i stedet for med dem om problemerne og sammen finder de en løsning. „Det som ser meget vanskeligt ud for mig synes nemt for ham," bemærker Claudia.

„Viis," er det ord Cynthia vælger til at karakterisere sin far. Han har „god forstand på at lede" og han er meget velorganiseret. Hans respekt for folk bliver gengældt. Han har altid lært os at man må behandle andre som man selv forventer at blive behandlet.

Patricia siger at han arbejder beundringsværdigt udholdende og konsekvent. „Han ved hvad han skal gøre, og han gør det, uanset hvad det er."

Ældste Abrea forklarer at hans professionelle baggrund utvivlsomt kan tages til indtægt for noget af denne udholdenhed og konsekvens. „Jeg er et menneske der ser på resultaterne. Jeg holder af målsætning. Jeg kan lide at se resultater. Jeg ønsker at blive bedre, at forbedre mig. Hver dag skal være anderledes end i går."

Måske har hans største bidrag til kirken i Argentina været hans indsats for at udvikle ledere, bemærker Patricia, og det meste af dette er sket gennem eksemplet. „Lederevner," siger ældste Abrea, „er noget af det vi trænger mest til blandt de sydamerikanske hellige. Selv om mange er meget åndeligt stærke har de alligevel ikke megen erfaring i at lede. Løsningen herpå er at lære dem de rette lederprincipper og oplære dem i praksis."

Hans datter Claudia siger at en anden af ældste Abreas stærke sider er at han går fuldt og helt ind for sagen. Hun og Cynthia fortæller den samme

Ældste og søster Abrea har helliget sig deres familie og kirken gennem hele deres ægteskab.

beretning for at illustrere dette. Ældste Abrea havde fået en opgave i en anden by dagen efter sin fars begravelse, og han måtte afsted med flyveren fra Buenos Aires kort efter begravelsen. Han sørgede meget over sin fars død, og Cynthia spurgte ham hvorfor han så tog afsted. Han mindede hende blidt om sin fars påbud om altid at gøre sit bedste i sine forpligtelser i kirken (et påbud han har ladet gå videre til sine døtre), og sagde at han ville gøre sin far ære ved at adlyde hans råd.

Da ældste Abrea blev kaldet til at være missionspræsident, var der ingen tvivl om at han ville acceptere det. Men ingen i familien kunne se hvor stor en ændring det ville skabe i deres tilværelse. For at være missionspræsident måtte han opgive sit gode arbejde, og hans døtre var bekymrede over det. Da tiden nærmede sig hvor han skulle afløses – i juli 1981 – spurgte den ene af dem flere gange hvor de skulle arbejde bagefter. Han kunne ikke svare på det, udover at det ikke bekymrede ham.

Den 16. marts 1981 blev han ringet op af præsident Spencer W. Kimball fra Salt Lake City. Profeten spurgte hvordan det gik i missionen og hvordan ældste Abrea og hans familie havde det. Men „jeg kunne ikke forestille mig at han ringede mig op bare for at høre hvordan jeg havde det," siger ældste Abrea og smiler. Så kaldte præsident Kimball ham til De halvfjerds' første Kvorum og til at sidde i præsidentskabet for templet som var ved at blive bygget i Buenos Aires. Han talte også med søster Abrea og kaldte hende til at være den første værtinde i dette tempel.

Det forandrede lige med ét hele tilværelsen for familien Abrea. Ældste Abrea husker at præsident Kimball den dag sagde i telefonen: „Du bliver aldrig færdig med din mission. Denne mission vil vare resten af dit liv." Han blev opretholdt som medlem af kvorummet den 4. april 1981, og fik lige så stille fuldtidsarbejde i kirken som sin levevej.

Hvordan kan en mand der helliger sig fuldt ud slappe af? „Min eneste hobby er mit kirkearbejde," svarer ældste Abrea. Når der er mulighed for det nyder han at se fodbold, som han spillede da han gik i high school og på universitetets hold. (Claudia bemærker at han også ydede et fortræffeligt bidrag på kirkens basketballhold). „Jeg elsker at læse og at tale med folk. Jeg kan godt lide at være sammen med mennesker."

Ældste Abrea har utvivlsomt mulighed for at være sammen med mennesker som tempelpræsident. I Buenos Aires boligkvarterer bor der omkring 11 millioner mennesker, det er over en trediedel af Argentinas befolkning. Ældste Abreas hustru og døtre mindes deres behagelige tilværelse i Salt Lake City, en „lille by" hvor de fleste mennesker de møder er medlemmer af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.

Tiden er inde nu for at argentinerne bliver sidste dages hellige, siger ældste Abrea. Mange er bedre forberedt til at høre evangeliets budskab end nogen sinde før, på grund af kirkens vækst og fordi der er bygget et tempel i deres land. Søster Abrea bemærker at kirken er blevet tilstrækkelig etableret i Argentina til at kunne øve sin indflydelse gennem de næste årtier. Hendes nevø udgør den fjerde generation af kirkemedlemmer i sin familie. Ældste Abrea siger at kirken er vokset med større hastighed i hans fødeland de sidste 15–20 år.

„Regeringen og folket har den største respekt for kirken. De respekterer medlemmerne. De kender ikke lærdommene, men de kan se hvad mormonerne gør og hvordan de lever. Jeg tror at kirkemedlemmernes eksempel er det bedste missionærredskab vi har."

Han siger at folk overalt i Sydamerika faktisk nu er mere parat til at høre og acceptere evangeliet. „Jeg tror at Herren netop nu rækker sin hånd ud til disse lande. Vi har flere missionærer som arbejder her. Der er flere lokale kirkemedlemmer som missionerer." En af kirkens største udfordringer i Sydamerika er at klare den hastige vækst. Men netop denne vækst gør sidste dages hellige mere iøjnefaldende og giver dem større indflydelse.

Ældste Abrea mindes, at da han var 15 år lå „det eneste tempel han havde hørt om i Salt Lake City. Jeg kunne slet ikke forestille mig at der skulle komme et tempel i mit land." Men Herrens hus står der nu som et symbol på den fremgang der er sket i Argentina, og over hele Sydamerika. Det samme er tilfældet, siger han, med den stadige stigning i tilstedeværelsen ved møderne. I visse områder er der 75% aktive melkisedekske præstedømmebærere. „Jeg er vidne til sidste dages mirakler," bekræfter ældste Abrea. „Vi må se med troens øjne på hvad kirken gør. Der sker så mange mirakler i Sydamerika." Medlemmer der ser bagved organisationens rutine vil kunne se Guds hånd i arbejdet. Han siger det stille, men bestemt. Han arbejder nu atter i Sydamerika. Når ældste Abrea og sydamerikanere, som han, arbejder under Herrens ledelse, kan vi forvente at kirken fortsat vil opleve mange mirakler, med hensyn til vækst og åndelighed. □

Instrumentflyvning

Norman Jay Poulsen

Jeg husker så tydeligt en eftermiddag for et par år siden, da jeg sammen med min flyveinstruktør gik op i en maskine for at få en flyvetime, hvor jeg skulle lære at flyve ved instrumentstyring, uden forbindelse med omgivelserne.

Det var meget klart vejr, skønt der af og til kom et par vindstød. Vi forlod marken og fløj nordpå, som vi skulle, ind i en kølig vind som blæste direkte imod os. Da vi var kommet op i den rette højde gav instruktøren mig en hætte over hovedet, så jeg kun kunne se instrumentbrættet. Efter en times undervisning landede vi i en lufthavn ca. 160 km nordligere, for at spise og kontrollere vejret. Det var tidligt på aftenen da vi atter gik ombord i maskinen for at flyve hjemad. Vi var begge lidt nervøse, fordi det var begyndt at blæse op i den retning vi skulle flyve, og da vi bevægede os op mod skyerne kunne vi mærke at det blæste kraftigere. Nu fik vi mulighed for at flyve rigtig instrumentflyvning.

Det bekymrede mig ikke særlig meget før instruktøren bad mig tage hætten på, fordi jeg skulle flyve hjem. Da vi kom ind i uvejret blev vi kastet rundt af stormen. Men instruktøren forsikrede mig at alt var under kontrol – det eneste jeg skulle gøre var at flyve ved hjælp af instrumenterne, nøjagtigt som vi havde indøvet det, og ellers følge hans anvisninger.

Efterhånden som minutterne gik og vi kom op i et mere uroligt luftlag blev jeg grebet af rædsel og jeg begyndte at blive svimmel – det var som om maskinen snurrede rundt og begyndte at tabe højde. Jeg blev panikslagen og gik i gang med – hvad jeg troede – at rette maskinen op. Min instruktør måtte fire gange sige til mig at instrumenterne fungerede rigtigt og at jeg måtte stole på dem og ikke på min egen dømmekraft.

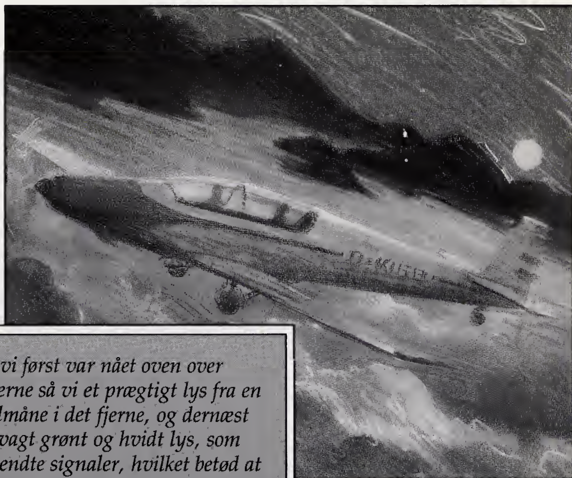
Efter flere minutters angst, og stadige forsikringer fra min instruktør om at instrumenterne gav de rette oplysninger, kunne jeg ikke tage denne uvished længere og rev hætten af hovedet, for selv at kunne se. Da jeg kiggede ud af vinduet var det eneste jeg kunne se regnen der piskede ned fra en begsort himmel foran os. Jeg blev bleg i ansigtet og fornemmede hvordan frygten gik igennem mig.

Min instruktør sagde: „Norman, nu har du siddet her i 25 minutter og set på instrumenternes tydelige angivelser, og alligevel er du kommet ud af kurs 32 gange og maskinen har tabt 270 m. i højde. Nu er det *først* du ikke aner hvor du er. Lad mig vise dig noget."

Han overtog styringen og uden særlige anstrengelser gik maskinen op gennem skyerne. Da vi var nået ca. 240 m. højere op befandt vi os over skyerne i et prægtigt lys fra en fuldmåne. I nærheden så vi på en bjergside to store røde lys på en radiomast. På den anden side af bjerget kunne vi, gennem en lille åbning i skyerne, se et svagt grønt og hvidt lys som udsendte signaler, hvilket betød at vi var hjemme.

Efter en sikker landing syntes jeg at jeg havde lært en af de store lektier vi er sendt her til jorden for at lære – nemlig at Herren giver os nogle fine instrumenter, et klart signal og nogle tydelige afmærkninger, men alligevel forvilder vi os somme tider bort, så vi ikke kan se alt dette, hvorpå vi falder i et hav af forvirringer. Hvis vi bare vil stole på disse signaler og følge dem, uanset om vi forstår dem eller ej, så vil vi kunne flyve i sikkerhed oven over skyerne, og se vor kurs og vort bestemmelsessted. ☐

Norman J. Poulsen er far til to børn og ældsternes kvorums vejleder ved Brigham Young universitets 6. ward.

Illustreret af Scott Snow.

Da vi først var nået oven over skyerne så vi et prægtigt lys fra en fuldmåne i det fjerne, og dernæst et svagt grønt og hvidt lys, som udsendte signaler, hvilket betød at vi var hjemme.

Optegnelser af stor værdi

Præsident Marion G. Romney
Førsterådgiver i Det øverste Præsidentskab

En af de bedste metoder til at lære evangeliet at kende er at ransage skrifterne.

Ransage betyder at forhøre, studere og undersøge, i den hensigt at finde frem til betydningen. Ransagning er andet og mere end bare at læse eller lære udenad. Da Jesus sagde til jøderne at de skulle „ransage skrifterne", talte han til nogle mennesker som var stolte over deres kendskab til skrifterne. De havde tilbragt hele deres liv med at lære dem udenad. De kunne citere lange remser fra skriften og de gjorde det, for at understøtte deres apostatiske regler og ritualer. De havde imidlertid helt glemt at lægge mærke til det sande budskab i skrifterne. I husker sikkert at jøderne, som han talte til, var ude på at finde fejl, og de påstod at Jesus brød moseloven ved at helbrede på sabbatsdagen. Men Jesus spildte ikke tiden med at diskutere småligheder med dem.

Han var Herre over sabbaten og derfor valgte han at besvare deres kritik med en erklæring om hvem han var. Men de afviste Herren og hans forklaring om forholdet mellem ham og hans himmelske Fader, og derfor sagde han til dem at de ingen kundskab havde om Guds ord, som de påstod at være mestre i.

Hvis de havde forstået skrifterne ville de havde accepteret de profetier som var givet af Moses og profeterne om den lovede Messias, og så ville de have anerkendt at de var blevet opfyldt ved Jesus. Igennem alle uddelinger har hellige mænd undervist i og givet anvisninger fra Himlen angående Jesu Kristi evangelium. Denne undervisning og disse anvisninger er bevaret i skrifterne, så alle som vil kan lære hvem de skal tilbede og hvordan de skal leve for at opfylde formålet med deres liv på jorden, og derved opnå de lovede belønninger. Jeg synes at vi, ved at studere Det gamle Testamente, bliver overbevist om værdien og belønningerne ved at ransage skrifterne. I det kommende år skal kirkens voksne medlemmer studere Det gamle Testamente. Jeg har opdaget at man får hjælp til at forstå Det gamle Testamente, hvis man gennem de andre standardværker lærer hvad de retfærdigste mennesker på netop den tid har at sige. Sådanne mænd som Abraham, Moses, Lehi og Nephi har kvalificeret sig som specialister med hensyn til Det gamle Testamente. Vi er så heldige at nogle af disse mænds lærdomme er blevet bevaret, så vi kan benytte dem. Jeg mener at vi bør studere dem og følge deres råd, hvis vi ønsker at forstå og undervise i evangeliets budskab udfra Det gamle Testamente. Abrahams, Moses' og Enoks skrivelser, som står i Den kostelige Perle, og Lehis og Nephis skrivelser, som står i Mormons Bog, er os en stor hjælp til at forstå formålet og hensigten med det første som står i Det gamle Testamente. De klarlægger for eksempel tydeligt menneskenes oprindelse og beskaffenhed.

Jeg har i mange år under Det øverste Præsidentskabs ledelse haft til opgave at arbejde i det som før var kendt som Church Publications Committee. Det forventedes at vi læste det materiale vi fik tilsendt til brug for vore kurser i kirkens hjælpeorganisationer, og træffe vore beslutninger om det. Når jeg læste disse materialer blev jeg ofte åndelig stødt af det sprog der blev anvendt for at give udtryk for synspunkter som de mennesker har, der ikke tror på Adams mission. Jeg mener vendinger som „det primitive menneske", „det forhistoriske menneske", „før mennesker lærte at skrive" og lignende.

Herren har sagt at Adam var det første menneske (Moses 3:7), og som jeg forstår det, betyder det at han var den første dødelige på jorden. Også Enok talte om at en af Adams optegnelser var bevaret i en bog, som var *skrevet* under den almægtige Herres egen vejledning.

Hvis vi ikke kan finde ud hvad Adams og Evas mission var, kan vi heller ikke forstå Frelserens mission. Frelserens forsoningsoffer blev nødvendigt som følge af den mission Adam og Eva udførte. Det er det væsentligste budskab i Det gamle Testamente. Blodofrene, som blev praktiseret og beskrives i Det gamle Testamente, blev indført for at rette folks tanker hen imod Frelserens, Herren Jesu Kristi store forsonende offer.

Lehi og Nephi belærte om disse sandheder. En af de bedste forklaringer på Det gamle Testamentes store budskab står faktisk i det de har skrevet (se 1 Nephi 20–21; 2 Nephi 6–8 og 12–25).

Det gamle Testamentes lærdomme var af stor betydning, derfor inspirerede Herren Lehi til at sende sine sønner tilbage til Jerusalem for at hente messingpladerne – Det gamle Testamente – som netop stod på disse plader. Herren ønskede ikke at dette nye folk, som han ville oprejse af Lehis sæd, skulle vokse op uden disse optegnelser.

Vi ser således at Nephi hjælper os til at forstå Det gamle Testamentes budskab, idet han kommenterer Esajas' belæringer. Jeg tror ikke der findes en enklere eller tydeligere og

mere relevant forklaring på Det gamle Testamentes budskab end den vi kan læse i 2 Nephi kapitlerne 25 til 33. Jeg synes det burde forlanges at enhver som ønsker at forstå og undervise i Det gamle Testamentes budskab skulle studere disse kapitler grundigt, under bøn. I disse kapitler sorterer Nephi det væsentlige fra det uvæsentlige. Han skrev: „. . . vi taler om Kristus, vi glæder os i Kristus, vi prædiker om Kristus, vi profeterer om Kristus, og vi skriver i overensstemmelse med vore profetier, for at vore børn kan vide, til hvilken kilde de kan se hen for at få forladelse for deres synder" (2 Nephi 25:26). Det skrev Nephi så langt tilbage som 500 og 600 år før Kristi fødsel, idet han videregav det han havde lært fra Det gamle Testamentes optegnelser, som stod på messingpladerne. Det er et godt råd til os, som er forældre og lærere i dag. I Det gamle Testamente kan vi lære om frelsen og om de bud vi må adlyde for at få del i den. Folk som befinder sig i mørke kan måske ikke få øje på den fundamentale betydning af Det gamle Testamente og grundprincipperne deri. Men vi sidste dages hellige har ingen undskyldning. Derfor er det meget vigtigt at vi ikke fordunkler de sande lærdomme i Det gamle Testamente for vore børn eller for dem vi er kaldet til at undervise, ved at fordybe os i noget der er mindre vigtigt. Vi bør koncentrere os om hveden og ikke om avnerne.

Vi har ikke plads til her at se på alt det som er vigtigt og som vi kan lære fra Det gamle Testamente – som f.eks. myndighed, præstedømmet, lydighed, loyalitet, enighed, tro og hvor vigtigt det er at følge de levende profeter, samt mange andre emner af væsentlig betydning. Men jeg vil dog ganske kort omtale et par lærdomme fra Det gamle Testamente, som jeg synes er relevante. I Det gamle Testamente gives der mange eksempler på hvor vigtigt der er at holde Herrens befalinger og se hans advarsler angående kommende ulykker og katastrofer. Herren advarede Josef, og ægypterne overlevede en hungersnød, fordi de fulgte hans ord. Herren kunne bevare den menneskelige fa-

Nephi viser pladerne, af Bill L. Hill

milie og andre former for liv, fordi Noa var lydig og byggede arken. Han beskyttede Abraham, Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego. Han advarede israelitterne utallige gange. Somme tider rettede de sig efter advarslerne og somme tider gjorde de det ikke. I vores uddeling har der gentagne gange lydt advarsler om at vi skal berede os. I en nutidsåbenbaring siges det: „Bered jer, bered jer for det, som skal komme; thi Herren er nær" (L&P 1:12).

Herren ved at der vil komme ulykker over jordens indbyggere før han kommer igen, og han har givet os anvisninger som kan beskytte os, nøjagtigt som han gjorde det i gamle dage. I vore dage har vi fået ansvar for at advare jordens indbyggere. Vi må erindre os vort højtidelige ansvar og overveje det i vort sind. Vi sidste dages hellige har fået til opgave at overdrage dem vi underviser, det vi modtager fra Herren. Men somme tider forsøger vi at undervise uden først at have fået de rette oplysninger og have Ånden hos os.

Profetens bror, Hyrum Smith, fik befaling om dette i en åbenbaring han modtog før kirken blev organiseret. Budskabet om evangliets gengivelse gjorde et så stærkt indtryk på ham at han fik lyst til at gå ud og forkynde, før han gav Herren em mulighed til at forberede ham. I åbenbaringen sagde Herren:

„Søg ikke at forkynde mit ord, men søg først at få mit ord, så skal din tunge blive løst, og dersom du ønsker det, skal du få min Ånd og mit ord, ja, Guds kraft til at overbevise menneskene" (L&P 11:21).

De af os som ønsker at forkynde evangeliet effektivt – hvad enten det er til vore børn eller vore søskende i formel undervisning, eller til vore venner – er nødt til at lære den meget vigtige lektie i denne åbenbaring. Vi må sørge for at have orden i vort eget liv, så Herrens Ånd kan påvirke vore tanker og handlinger – så vi kan modtage undervisning fra det høje. Vi må arbejde og studere hans ord med et oprigtigt ønske, lige til det vi underviser i er hans lære. Så vil vi kunne tale med kraft og overbevisning. Hvis vi foretrækker at forberede os på anden vis kan vi ikke være sikre på at få succes. Så er det vore egne ideer vi overbringer eller menneskelige tanker, fremfor Herrens. Vores hovedkilde er Herrens ord, som de står i standardværkerne, understreget efter behov af de levende profeter.

Laban dræbt med sit eget sværd, af Ronald Crosby, bragt med tilladelse af Deseret Book Co.

Jeg synes det er vigtigt for os at være godt kendt med dette åndelige grundlag. Jeg er overbevist om at vi kan få større succes i vort daglige liv og med at overbringe verden evangeliets budskab, hvis vi vil ransage skrifterne og komme til en bedre forståelse af Herrens ord, sind og vilje. □

Tilpasset efter en tale holdt i 1979 for religionslærere i kirkens uddannelsessystem på Brigham Young universitetet.

Joseph Smiths beretninger om sin første åbenbaring

Milton V. Bachman jun.

En af de mest betydningsfulde religiøse begivenheder i menneskehedens historie skete i foråret 1820 i en smuk lund, som ligger i nærheden af Finger Lakes (søerne) i staten New Yorks vestlige del. Mens Joseph Smith ivrigt forsøgte at finde den sande religion, fik han en strålende åbenbaring som ændrede hans liv, og indledte en ny religiøs tidsalder – tidernes fyldes uddeling.

Ved mindst fire forskellige lejligheder har Joseph Smith enten skrevet eller til en skriver dikteret beretningen om sine hellige oplevelser i 1820. Han har muligvis skrevet eller dikteret andre beretninger om sin første åbenbaring. Hvis dette er tilfældet så er de bare ikke fundet. De fire tilbageblevne beretninger om åbenbaringen er givet eller nedskrevet af forskellige skribenter på forskellige tidspunkter, set i forskellige perspektiver, givet i forskellige hensigter til forskellige mennesker [1]. Det er derfor ikke overraskende at de hver især lægger vægt på forskellige aspekter ved oplevelsen. Når sidste dages hellige i vore dage forklarer denne bemærkelsesværdige åbenbaring for andre, varierer deres beskrivelser ofte alt efter tilhørere eller hvilke omstændigheder der får dem til at fortælle den. Hvis man f.eks. skulle fortælle om begivenheden til en gruppe højpræster, ville man utvivlsomt fortælle den noget anderledes end man ville til mennesker som aldrig før har hørt om evangeliets gengivelse eller om Joseph Smith.

Eksistensen af disse forskellige beretninger er på en måde en vigtig

De fire beretninger om åbenbaringen er udarbejdet på forskellige tidspunkter, og givet i forskellige hensigter og til forskellige mennesker. De lægger hver især vægt på forskellige aspekter ved oplevelsen.

Maleri af Jerry Harston

hjælp, som kan støtte os i at denne sidste dages hellige profet er sandfærdig. Det viser at Joseph ikke med fuldt overlæg digtede en udenadlært remse, som han fortalte til alle og enhver. Professionelle jurister og dommere erkender at retten alvorligt betvivler pålideligheden i en beretning, dersom et vidne gentagne gange beskriver en begivenhed med nøjagtigt de samme ord. Vi har faktisk længe haft fortilfælde, hvor den samme åndelige oplevelse er beskrevet forskelligt. De fire evangelier stemmer for eksempel ikke nøjagtigt overens med hensyn til de store begivenheder der fandt sted i haven med den tomme grav. Der er forskel i beretningerne om hvor mange kvinder og engle der var til stede og om de sad eller stod. Selv om profeten Joseph Smith i sin inspirerede oversættelse har klarlagt nogle af disse detaljer (og andre som citeres herefter), så er der stadig mindre forskelle i de fire beskrivelser af denne begivenhed (sammenlign Mattæus 28 med Markus 16, Lukas 24 og Johannes 20). Forskellighederne har dog ingen betydning – årsagen til dem kan være forkert overlevering eller oversættelse, eller måske at begivenheden er set i forskellige perspektiver. Den herlige kendsgerning står dog fast, at graven var tom, fordi Jesus var opstået som en førstegrøde af de hensovede.

De beretninger vi har i Apostlenes Gerninger, fortalt af Lukas og i Paulus' breve, om dengang Frelseren viste sig for Paulus på vejen til Damaskus, er også forskellige. For at nævne et enkelt eksempel så læser vi i Apostlenes Gerninger 9:7 at Paulus' rejsefæller hørte røsten, men ikke så nogen. I kapitel 22 vers 9 læser vi at de der var sammen med Paulus så lyset, men ikke hørte røsten.

På nogle områder ligner beretningen i Johannes 12 fortællingen i Det nye Testamente om Paulus' oplevelse. I henhold til Johannes „hørtes" en røst fra Himlen, mens Jesus var i Jerusalem. Mens nogle af de tilstedeværende syntes at det lød som torden, var der andre der mente at det var en engel der talte til ham (se Joh. 12:28–29).

Det er den storslåede virkelighed der har betydning, og ikke nogle forskellige meninger om den. Selv om Mattæus' beskrivelse af Judas' død (Matt. 27:5) er anderledes end beskrivelsen i Apostlenes Gerninger (Ap.G. 1:18), og selv om evangelierne gengiver det skilt, Pilatus anbragte på korset og det Jesus sagde lige før han døde, forskelligt (sammenlign Matt. 27:37, Mark. 15:34, Luk. 23:38, 43 og Joh. 19:19–21), så bør vi ikke fordybe os så meget i forskellighederne at vi glemmer at forstå det fundamentale budskab som gives i evangelierne. Noget af det vigtigste i beskrivelsen af Jesu korsfæstelse er at Jesus fuldførte forsoningen mens han hang på korset.

Ligesom Paulus ikke fortalte alle detaljerne, har Joseph Smith heller ikke på noget tidspunkt fortalt alle detaljerne ved sin fantastiske oplevelse i 1820.

Da Paulus opdagede at hans mission til hedningerne blev betvivlet, erindrede han (mange år efter at Herren havde vist sig for ham) hvordan Herren havde skildret hans mission til de hedenske nationer allerede da han fik sin første åbenbaring (se Ap.G. 26:16–18). På lignende måde konkluderer profeten i den mest nøjagtige beretning om sin første åbenbaring (en der er skrevet i 1838 som led i en mere omfattende kirkehistorie) at Frelseren sagde „meget andet ... til mig, som jeg ikke nu kan skrive" (Joseph Smiths Skrivelser 2:20). Vi har i virkeligheden ikke den fulde beretning om den første åbenbaring i vore dage. Profeten har ikke på noget tidspunkt afsløret alt hvad han fik at vide i sin åbenbaring i nærheden af Palmyra. Men ved at kombinere alt hvad vi får at vide i de beretninger Joseph Smith har skrevet om sin første åbenbaring, kan vi ikke desto mindre opnå en mere nøjagtig forståelse for denne forunderlige begivenhed (ligesom det er tilfældet med fortællingerne i de fire evangelier og de tre beretninger om Paulus' oplevelse på vejen til Damaskus).

Vi vil også bedre kunne forstå hvorfor den unge Joseph Smith formodentlig ikke skrev en beretning om den første åbenbaring før i begyndelsen af 1830, ved at betragte de sociale forhold og skoleforhold på dette tidspunkt. Der blev ikke udgivet mange biografier eller meget historie i det 19. århundrede, før begivenhederne havde formet de pågældende menneskers tilværelse. Det virker usandsynligt at Joseph Smith skulle have ført dagbog i 1820 i en alder af 14 år [2]. Men stadig er tidsforskellen mellem den første åbenbaring og nedskrivningen af den tilsyneladende mere en antagelse end virkelighed, som det forklares af Dean C. Jessee, som er historieforsker ved Joseph Fielding Smith Institute for Church History ved Brigham Young universitetet i Provo, Utah.

„Når vi betragter profetens ungdom, forholdene i det grænseområde hvor han boede, hans mangel på højere uddannelse, hans manglende motivering til at skrive og de modstridende holdninger han mødte straks han fortalte om sin oplevelse, så er det ikke så mærkeligt at han ikke fik nedskrevet en beretning om den første åbenbaring i de 10 år mellem 1820 og 1830. Men da Joseph i 1830 i en åbenbaring fik befaling om at skrive en historie, reagerede han så hurtigt som de tidskrævende ansvar og de forstyrrende vanskeligheder tillod ham" [3]. Den ældste kendte beretning om Paulus' oplevelse på vejen til Damaskus er skrevet omkring 24 år efter den fandt sted [4].

Selv om der ikke blev udgivet en beretning om Joseph Smiths første åbenbaring mellem årene 1820 til 1830, har profeten givet nogle beskrivelser af sin første hellige oplevelse i lunden i alle fire beretninger om kirkens genoprettelse, og den nedskrev han selv eller også bad han en anden om at skrive dem i løbet af de 10 år mellem 1832 og 1842. Da Jo-

Paulus på vejen til Damaskus, af Foxley

Vi har længe haft fortilfælde, hvor den samme åndelige oplevelse er beskrevet forskelligt. Beretninger om dengang Frelseren viste sig for Paulus på vejen til Damaskus fortælles for eksempel forskelligt i Apostlenes Gerninger, af Lukas og af Paulus i hans breve.

seph for første gang offentliggjorde to forskellige versioner af begivenheden i kirkens historie (en kort skildring, og derefter en mere detaljeret beretning) i 1842, gav han både en beretning og en beskrivelse af denne åbenbaring.

Selv om Joseph anvender forskellige ord i beretningerne af sin første åbenbaring, så er der fremkommet en lang række fundamentale sandheder i hver af dem, med virkelig harmoni i mange detaljer. Man kan bedre forstå og værdsætte de forskelligheder der er lagt vægt på i disse vidnesbyrd, hvis man undersøger de forskellige, historiske omgivelser, ser på Josephs indsats for at skrive historie, og lægger mærke til hans forsøg på at forbedre den måde hvorpå han videregiver det fundamentale budskab om gengivelsen.

Beretningen fra 1832

Den længst kendte, skriftlige beretning om den første åbenbaring står i en biografi, som Joseph skrev i 1832. Fortællingen begynder med følgende indledning [5]:

„En historie om Joseph Smith juniors liv. En beretning om hans forunderlige oplevelse og om alle de store gerninger han udfører i den levende Guds Søns, Jesu Kristi navn . . . og også en beretning om gengivelsen af Kristi kirke."

I denne skildring af profetens liv berettes om hans fødsel i Vermont i 1805, hans flytning til staten New York da han var ca 10 år, hans søgen efter den sande religion og om hans oplevelse i lunden. I denne biografi er der også en skildring af de begivenheder der førte til Mormons Bogs fremkomst.

Historikerne har i mange år været i vildrede med hvornår dette manuskript er skrevet. Men for nogle få år siden fandt Dean C. Jessee ud af at dette manuskript, som til dels er skrevet af Josephs skriver, Frederick G. Williams, er fremstillet mellem 20. juli 1832 og 1. december 1832 (muligvis i november). Selv om Frederick G. Williams skrev indledningen til denne biografi, således som Joseph Smith dikterede den, skrev Joseph selv det som omhandler den første åbenbaring. Det er den eneste beretning om Josephs hellige oplevelse i 1820, som er skrevet med hans egen håndskrift. Eftersom beretningen fra 1832 er ét af de længst kendte manuskripter, som Joseph Smith har skrevet, giver denne optegnelse mange ideer om Josephs formelle skoleuddannelse. Joseph indrømmer at han „blev berøvet fordelen ved en skoleuddannelse" på grund af sin store families fattigdom. „Det må være nok at sige," fortsatte han, „at jeg blot lærte at læse, skrive og regne til husbehov, og det er al den skoleuddannelse jeg har fået."

De fleste børn der boede i Palmyra området i Manchester i staten New York i det 2. og 3. årti af det 19. århundrede, gik gennemsnitligt i skole 7–8 måneder om året. Der var mange

Joseph Smith søger kundskab i Bibelen,
af Dale Kilbourne

forsømmelser i disse skoler, hvor der kun var ét klasselokale, og hvor børn fra 5 til 16 år samledes. Joseph sagde at formel undervisning somme tider blev negligeret for nogle børn, og at han var en af dem. Når han nævnede hvad han havde lært i skolen talte han ikke om stavning. Når man sammenligner stavningen i beretningen fra 1832 med den almindelige stavemåde på dette alderstrin, kan man se at der var en lang række ord, som Joseph (og hans samtidige) ifølge visse verdslige myndigheder skulle have lært, men ikke havde lært. Desuden er der nogle sætninger i denne beretning som ikke er fuldført. Andre var ikke formuleret særlig godt. Der var heller ikke mange tegn i manuskriptet. Men disse naturlige fejl formindsker dog ikke magten, kraften, åndeligheden og det opbyggende i beretningen fra 1832. På mange måder er 1832 udgaven faktisk mere magtfuld og overbevisende end alle de andre beretninger. I vinteren 1832–33 og flere år efter studerede Joseph sprogbrug for at forbedre sine evner til at udtrykke sig. Det han senere skrev viser at han blev væsentlig bedre både til at stave og til at formulere sig.

Mens Joseph forsøgte at lære at skrive historie, modtog han også mange åbenbaringer. En sammenligning af beretningen fra 1832 med nogle af de åbenbaringer som blev nedskrevet samme år, viser at mennesket Joseph ikke havde de samme evner til at udtrykke sig som når profeten Joseph fremlagde Guds vilje i form af sidste dages åbenbaringer.

Skønt de fleste af de oplevelser, Joseph Smith nedskrev i sin biografi i 1832, kom med i hans historieskrivning senere, blev visse detaljer fra dette tidligere manuskript udeladt i hans udgivne værker. De fleste af de emner, som ikke kom med i det der blev udgivet i det 19. århundrede, vedrører personlige begivenheder eller følelser eller henvisninger til Frelserens værk og mission, der er beskrevet mere detaljeret i fordums og vor tids skrifter. På samme måde er begivenheder fra Joseph Smiths liv, der er nedskrevet omkring 1838, som f.eks. hans operation i New Hampshire da han var dreng og hans samtaler med sin mor efter den første åbenbaring, heller ikke kommet med i Joseph Smiths første udgave af „History og the Church".

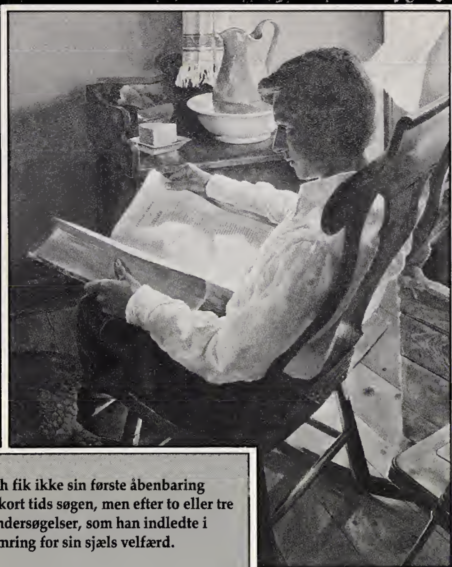
En af de begivenheder Joseph Smith oplevede, og som ikke er med i de andre beretninger om den første åbenbaring, der er nedskrevet af profeten selv, var hans langvarige søgen efter den sande religion. I hele tre år (fra han var ca 12 til 15 år) søgte han efter den sande religion, specielt for at finde Guds frelsesplan, som bl.a. indeholder syndsforladelse. I sine undersøgelser, tilføjede han, var der tidspunkter hvor han troede at der ikke fandtes noget samfund eller nogen trosretning der byggede på Jesu Kristi evangelium. Han fik således ikke sin første åbenbaring efter kort tids søgen, men efter to eller tre års undersøgelser, som Joseph indledte i bekymring for sin sjæls velfærd.

Joseph Smith var ikke tilfreds med den forløsningsplan som de religiøse ledere underviste i, i det samfund han levede. Da han havde undersøgt de forskellige trosretningers fundamentale tro, siger han selv, „råbte jeg til Herren om barmhjertighed, for der var ikke andre" han kunne henvende sig til. Mens han således anråbte Herren, vidner den unge mand, „fyldtes jeg med Guds Ånd og Herren åbnede Himlene for mig, og jeg så Herren og han talte til mid og sagde: Joseph, min søn, dine synder er dig tilgivet. Gå nu hen og følg mine vedtægter og hold mine bud, for se jeg, herlighedens Herre, blev korsfæstet for verden, for at alle dem der tror på mit navn kan få evigt liv."

Da Joseph blev klar over at Jesus var korsfæstet „for verden", og at alle som tror på ham ville få evigt liv, fik han at vide at Frelseren „hurtigt" ville vende tilbage „i skyen, iklædt" Faderens „herlighed". Efter denne hellige oplevelse har Joseph erklæret at han glædede sig, og hans sjæl var opfyldt af kærlighed i flere dage. Som en sammenfatning er beretningen fra 1832 den eneste kendte deltaljerede angående Den første Åbenbaring, hvor Joseph fortæller om (a) sin lange søgen efter den sande religion, (b) sit oprigtige ønske om at få syndsforladelse, (c) sin store bekymring for menneskehedens synder, (d) det han havde lært om forsoningens art og realiteten i Kristi andet komme, og (e) sin glæde efter den åndelige oplevelse han havde. Selv om Joseph også henviser til de modstridende lærdomme han hørte, genkaldte sig hvordan han undersøgte de forskellige religionssamfund, og nævnte at han opdagede at Guds sande kirke ikke fandtes på jorden, koncentrerede han sig i denne beretning om sin personlige søgen efter at sikre sig syndsforladelse.

Eftersom Joseph i 1832 beskrev en begivenhed, som fandt sted 12 år før, kan det have været vanskeligt for ham at huske visse detaljer, som f.eks. den nøjagtige dato for åbenbaringen. Beretningen var utvivlsomt Josephs første forsøg på at nedskrive sine forskellige indtryk. Desuden har Joseph hverken revideret denne beretning før den blev udgivet eller forsøgt at klarlægge udtalelser, som muligvis trængte til at blive revideret. Hans største interesse var, så vidt som tiden tillod det, kun at forklare at denne åbenbaring fandt sted mens han var teenager. Når han i sine første anstrengelser for at skrive om sit liv, mellem to linier har skrevet at dette indtraf da han gik i sit „16." år og ikke i det 15. år, var det kun for at foretage en rettelse med henblik på en mere omhyggelig beretning som påbegyndtes i 1838. („16." står så utydeligt at det lige så godt kunne være „15.", hvilket passer bedre på de senere beretninger som er udarbejdet mere omhyggeligt).

I de beretninger Joseph senere skrev om sin første åbenbaring har han medtaget et par begreber som han ikke nævner i sin biografi fra 1832. I alle de beretninger som profe-

Joseph fik ikke sin første åbenbaring efter kort tids søgen, men efter to eller tre års undersøgelser, som han indledte i bekymring for sin sjæls velfærd.

ten har skrevet efter 1832 (undtagen den fra 1842) har Joseph f.eks. omtalt de kræfter som han kæmpede imod, og som overvældede ham lige før han så lyssøjlen. Desuden henviser Joseph, i de andre tre beretninger, specielt til at han så to personer. Det betyder ikke at Joseph i 1832 sagde at han *kun* så én person eller på nogen måde benægter at han har set to personer. I virkeligheden kunne Joseph Smith have henvist til Faderen i 1832, da han erklærede at han „råbte til Herren" og at „Herren åbnede Himlene", selv om Joseph henviste til Sønnen, da han skrev at Herren talte til ham. Profeten (og andre tidligere generalautoriteter) har ofte sagt *Gud* når de skiftevis har ment Faderen og *Herren*, som f.eks. i bønnen, som er skrevet i Liberty fængslet (se L&P 121:1–4). Ikke desto mindre fokuserede Joseph på det budskab Frelseren forelagde ham, i sin første optegnelse over det åndelige indtryk åbenbaringen gjorde på ham. Selv om der i beretningerne lægges vægt på forskellige ideer og detaljer, modsiger de forskellige versioner ikke hinanden på dette vigtige punkt.

I 1832 fik Joseph Smith og Sidney Rigdon en strålende åbenbaring hvor de så Kristus ved Faderens højre hånd, og engle der betjente Gud og „Lammet". Da de i denne åbenbaring havde fået besked på at nedskrive en beretning om deres oplevelse, koncentrerede de sig ikke om at de havde set Faderen, men bar et magtfuldt vidnesbyrd om Frelseren og understregede det de havde fået at vide i denne bemærkelsesværdige åbenbaring. I øvrigt blev denne beretning nedskrevet og offentliggjort mindre end et halvt år efter den var givet. (L&P 76:14, 20–24 blev først trykt i *Evening and Morning Star*, juli 1832 i Independence, Missouri).

Beretningen fra 1835

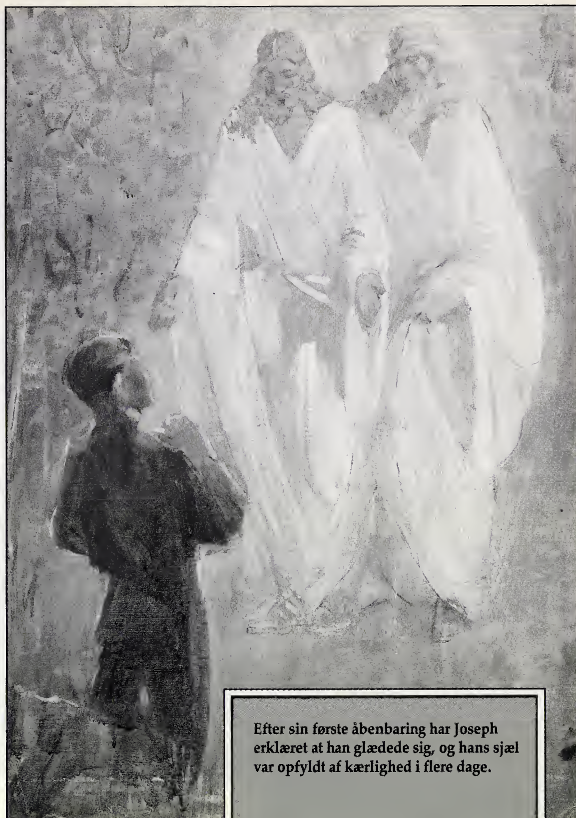
Den 9. november 1835 fortalte Joseph om sin første åbenbaring til en besøgende jødisk præst ved navn Robert Matthews, den samme som Robert Matthias, som sagde at hans præstenavn var Josua. En kort sammenfatning af denne samtale, hvori Joseph omtalte sin første åbenbaring og fremkomsten af Mormons Bog, blev nedskrevet i Josephs dagbog i Kirtland af en af hans skrivere, Warren Cowdery. Senere blev dette uddrag skrevet af fra Josephs mindebog og kom med i historiemanuskriptet som Joseph påbegyndte i 1838. I 1843 kopierede Willard Richards, som Joseph havde kaldet til at redigere sin historie, denne første del af manuskriptet, men udelod det som Joseph havde fortalt Matthews om sin første åbenbaring. På dette tidspunkt (i beretningen fra 1838) var der skrevet og udgivet en mere detaljeret udgave af disse begivenheder [6].

I udgaven fra 1835 er nævnt noget som ikke er med i nogen anden beretning om den første åbenbaring, som Joseph selv har skrevet eller dikteret. Joseph siger til Matthews at han ikke bare så to personer under sin første åbenbaring, men at han så „mange engle". I dette dagbogsuddrag fra 9. november erklærede Joseph Smith også at først viste den ene person sig og derpå den anden (dersom Warren Cowdery har nedskrevet diktatet rigtigt). Der er ingen modsætningsforhold mellem denne udtalelse og beretningen fra 1838, hvor profeten vidner om at han kiggede op og så to personer. Den sidste beretning kan have været én, hvori tidsmomentet var begrænset. I en kort beretning om sin første åbenbaring, som forekommer i det samme dagbogsuddrag (der, på grund af sin korthed ikke er kommet med i de fire beretninger, der er lagt vægt på i denne artikel), fortæller Joseph tilsyneladende en besøgende i Kirtland den 14 november 1835 at „han første gang fik englebesøg" da han var ca. 14 år [7].

I sine samtaler med visse ikkemedlemmer har profeten tilsyneladende tøvet med at identificere de personer der viste sig for ham. Da den unge profet havde haft disse hellige oplevelser i 1820 blev han forfulgt fordi han fortalte at han havde fået en åbenbaring og havde set to herlige personer. Da Joseph Smith blev klar over at der var mange som ikke ville acceptere eller værdsætte disse hellige oplevelser, var han forsigtig med hvad han fortalte til andre. I de sammenfatninger over begivenhederne, der henvender sig til ikkemedlemmer og fortælles før og efter at profeten har fortalt hvem personerne var, nævnes ikke altid at det var Faderen og Sønnen der viste sig [8].

Et lignende mønster findes endvidere i Det gamle Testamente, hvor *Gud* og *engel* nævnes ind imellem hinanden (se 1. Mos. 48:15–16). På samme måde underviste profeten også andre i at den opstandne Kristus var en engel. Han sagde at der er en slags væsener i Himlen som er engle eller opstandne personer med et legeme af kød og ben [9]. Til støtte for dette begreb citerede Joseph Frelseren som sagde til sine disciple: „Føl på mig og se; thi en ånd har ikke kød og ben, som I ser, jeg har" (L&P 129:1–2). Tidligere sidste dages hellige ledere, som vidste at Kristus havde belært Joseph under åbenbaringen i 1820, erklærede somme tider at det var en engel der sagde til Joseph Smith at han ikke skulle tilslutte sig nogen af kirkerne. Disse ledere sagde i deres taler også *Herren* både når de mente Faderen og Sønnen, og skiftevis *Herren, Kristus, person, budbringer* og *engel*. En nærmere undersøgelse af 21 taler der er holdt af 6 forskellige ledere den første tid i Utah, som alle kendte Joseph Smith og hans lærdomme godt, viser at der i 11 taler om den første åbenbaring, fortælles at to personer viste sig. I andre taler erklærede disse samme ledere at det var en engel der fortalte Joseph at han ikke skulle tilslutte sig nogen af kirkerne. I ét tilfælde siger Orson Pratt i samme sætning at Joseph Smith fik besøg af en engel fra Gud og af to personer. Disse ledere vidner tydeligt, ligesom profeten selv, somme tider

Maleri af Minerva Teichert

Efter sin første åbenbaring har Joseph erklæret at han glædede sig, og hans sjæl var opfyldt af kærlighed i flere dage.

om at Faderen og Sønnen viste sig i 1820 og til andre tider understreger de det fundamentale budskab som den ene af personerne gav [10].

Beretningen fra 1838

Den tredie af de kendte beretninger om den første åbenbaring, som profeten har givet, står i hans „History of the Church". Selv om Joseph Smith gik i gang med at diktere denne historie i 1838 er det ældste kendte manuskript til denne bog skrevet i hånden af James Mulholland, der virkede som skriver for profeten i 1839, hvilket antyder at manuskriptet sandsynligvis blev afskrevet af Mulholland det år. Det er tydeligt at profeten betragtede dette diktat som grundlaget for kirkens litteratur, og det blev omhyggeligt udarbejdet i den hensigt at oplysningerne skulle udgives offentligt. Denne beretning blev utvivlsomt overvejet mere omhyggeligt end nogen af de første to. Det var i denne udgave den første åbenbaring første gang fremstod den 15. marts og 1. april 1842 i *Times and Seasons* og blev genoptrykt i *Millennial Star* i juni. Ni år senere anbragte Franklin D. Richards uddrag af denne beretning fra *Times and Seasons* i den første udgave af Den kostelige Perle, og denne udgave kom, sammen med Josephs vidnesbyrd om den første åbenbaring, også til at stå i de efterfølgende udgaver af denne bog. Sammenligner vi Mulhollands håndskrevne manuskript med den beretning af den første åbenbaring, som stod i *Times and Seasons*, vil vi se mange ændringer i tegnsætningen og et par ændringer i stavemåden. Eftersom Joseph Smith var redaktør for *Times and Seasons* i foråret 1842, har han sikkert haft ansvaret for de ændringer der skete da første del af manuskriptet til hans historie blev udgivet. Profeten skrev i forordet til sin historie, der udkom som føljeton: „I sidste nummer gav jeg en kort beretning om kirkens genoprettelse og fremgang. Nu påbegynder jeg en mere direkte historie og kommer med uddrag fra min dagbog" [11].

Selv om alle de ændringer der er foretaget i profetens nedskrevne historie fra den første tid skete mens han levede og mens han var redaktør for *Times and Seasons*, er der foretaget nogle få rettelser i ordvalg og tegnsætning i senere udgaver. Da kirken havde anerkendt Den kostelige Perle som hellig skrift, blev ældste James E. Talmage udnævnt af Det øverste Præsidentskab til at redigere en ny udgave af dette værk, som udkom i 1902. På dette tidspunkt ændrede ældste Talmage nogle få ord i Josephs beskrivelse af de historiske omgivelser under den første åbenbaring. F.eks. blev præsens af forskellige udsagnsord ændret for at forbedre stil og grammatik. En anden ændring skete i 1902 udgaven (oprindelig i 1891 udgaven) af Den kostelige Perle, hvor en sætning, som Joseph i sit historiemanuskript havde sat i parantes i bogens tidligere udgave, blev udeladt. Det var bemærkningen om Josephs indstilling umiddelbart før han gik ud i den hellige lund – „(for indtil dette tidspunkt var det aldrig

I sine første anstrengelser for at nedskrive det åndelige indtryk åbenbaringen gjorde på ham, fokuserede Joseph på det budskab Frelseren forelagde ham.

faldet mig ind at de alle var forkerte)".

Det ser ud til at der eventuelt er en modsigelse mellem en udtalelse som står i 1832 udgaven – om at Joseph ved at ransage skrifterne fandt ud af at ingen af trosretningerne var „bygget på evangeliet . . . ifølge Det nye Testamente" – og en bemærkning i 1838 udgaven – om „at indtil dette tidspunkt var det aldrig faldet mig ind at de alle var forkerte". Hvis der er et modsætningsforhold i disse beretninger, så må vi betragte 1838 udgaven som den mest pålidelige. Den unge Joseph Smith var formodentlig ikke så nøjagtig i sit ordvalg, som så mange andre dengang og nu.

Men måske er udtalelserne slet ikke modsigende. Gennem et nærmere studium af Bibelen (en intellektuel analyse) kan Joseph Smith have fundet ud af at alle de kirker han kendte var forkerte. Men på det tidsdpunkt hvor han gik ud i lunden, og på andre tidspunkter, har han måske inderst inde troet på at Guds sande kirke måtte findes et eller andet sted – han vidste bare ikke hvor. Det er ofte vanskeligt at forstå hvad en skribent egentlig mener og den nøjagtige betydning af alt hvad han siger, især hvis skribenten ikke er lærd og skriver på en anden tid, end den vi lever i.

Der er foretaget yderligere revideringer af beretningen om den første åbenbaring i Den kostelige Perles 1921 udgave. Her er der føjet flere afsnit til, der forekom som notater i historiemanuskriptet. Disse oplysninger er nedskrevet i denne bog mens Joseph levede, som det fremgår af et notat Willard Richards har gjort i sin dagbog i december 1842. Fodnote B, som står på siderne 133 og 134 i historiemanuskriptet, handler om Josephs samtale med sin mor efter hans hellige oplevelse i lunden.

Beskrivelsen af de historiske omgivelser under den første åbenbaring, er i 1838 udgaven næsten dobbelt så lang som hans sammenfatning i 1835. Beretningen om det han

Den første åbenbaring, af Ted Henninger.

lærte i Den hellige Lund fylder næsten lige så meget i 1832 udgaven, men der er lagt vægt på forskellige ting, dog uden modsigelser. I 1838 skrev Joseph kirkehistorie, og ikke en selvbiografi eller en kort beretning, så i stedet for at koncentrere sig om at søge syndsforladelse, fremhævede han sin søgen efter Guds sande kirke.

Josephs undersøgelse af de forskellige trosretninger, hans problem med hvilken kirke der var sand og hans opdagelse af at evangeliet ikke fandtes på jorden i sin fylde, er behandlet i næsten alle beretningerne. Men i kirkens historie fra 1838 (og 1842) nævnte Joseph ikke noget om at Kristus oplyste ham om at hans synder var ham tilgivet. Joseph uddybede ikke dette emne i 1838, men i stedet for beskrev han mere detaljeret de instruktioner han fik af Frelseren, om kirkerne i sin tid. I 1832 skrev Joseph f.eks. at Jesus fortalte ham at folk i verden havde tilsidesat evangeliet, at de ikke holdt hans bud og drog sig nær til ham med læberne, mens deres hjerter var langt fra ham. Seks år senere uddybede Joseph dette emne ved at skrive:

„Der blev svaret mig, at jeg ikke skulle slutte mig til nogen af dem, thi de var alle forkerte. Den person, som talte til mig, sagde, at alle deres trosbekendelser var en vederstyggelighed for ham, og at disse lærere alle var fordærvede, at ‚de drager nær til mig med læberne, men deres hjerter er langt fra mig. De lærer sådanne lærdomme, som er menneskebud og har gudfrygtighedens skin, men fornægter dens kraft.' Han forbød mig endnu engang at slutte mig til nogen af dem, og meget andet sagde han til mig, som jeg ikke nu kan skrive" [12].

1838 udgaven var også den eneste af dem profeten har udgivet, hvor han skrev visse detaljer om den religiøse bevægelse og de stridigheder der fandt sted hvor han boede, at nogle af hans familie tilsluttede sig presbyterianerne, mens andre følte sig tiltrukket af metodisternes tro, og om den store tilslutning til forskellige trosretninger som fandtes i hele omegnen. Det var også den eneste beretning hvor han udspecificerede den begivenhed der fandt sted i foråret 1820. Dette vidnesbyrd er endvidere det eneste af dem profeten har udarbejdet, hvor han specielt identificerer Faderen som den ene af de to personer der viste sig for ham. I de to beretninger som er stilet til ikke-mormoner (fra 1835 og 1842), fortæller Joseph at to personer viste sig, uden at fortælle hvem de var. I mellemtiden har andre, medlemmer som ikke-medlemmer, i begyndelsen af 1840-erne skrevet om den første åbenbaring på baggrund af hvad de har fået at vide af den unge sidste dages profet, og fortalt at Joseph har båret vidnesbyrd om at han så Faderen og Sønnen under sin første åbenbaring. [13]

Beretningen fra 1842

Den sidste af de kendte beretninger om den første åbenbaring, som er skrevet af Joseph Smith, stod i det vi kender som Wentworth brevet. Efter opfordring fra John Wentworth, redaktøren for *Chicago Democrat*, blev Joseph Smith bedt om at skrive en historie om sidste dages hellige til en af Wentworths venner, George Barstow, som var ved at skrive New Hampshires historie. Da Joseph havde skrevet en kort historie om kirken, indflettede han 13 unummererede udtalelser om tro, der nu er kendt som trosartiklerne. Selv om manuskriptet til denne del af kirkens historie ikke findes, så blev den offentliggjort den 1. marts 1842 i *Times and Seasons*, og det var dette der dannede forbillede for at Joseph umiddelbart efter offentliggjorde sit historiemanuskript som føljeton.

En af de mest bemærkelsesværdige forskelle på ordlyden i Wentworth brevet og andre beretninger om den første åbenbaring, handler om det Joseph lærte ved at samtale med Guddommen. Joseph erklærede ikke i 1842 udgaven som han gjorde i 1838, at Kristus oplyste ham om at alle kirker var en vederstyggelighed i Guds øjne, i stedet for skrev han at „alle religiøse trosretninger troede på forkerte læresætninger, og at Gud ikke anerkendte nogen af dem som sin kirke og sit rige. Og jeg blev udtrykkelig befalet ikke at . . . rette mig efter nogen af dem . . ." [14]. Joseph afsluttede denne beretning med en udtalelse som virker selvfølgelig, selv om den ikke specielt står i de andre tre beretninger:

„. . . samtidig fik jeg løfte om at jeg ville lære evangeliet at kende i sin fylde engang i fremtiden."

Og endelig afslører en nærmere

undersøgelse af de fire beretninger om den første åbenbaring adskillige vigtige begreber ved at skrive kirkehistorie. Da Joseph Smith erkendte hvor vigtigt det var at bevare det han havde oplevet, anvendte han mange timer i 1830-erne og først i 1840-erne på at nedskrive begivenheder han havde været vidne til.

Mens han beskrev den hellige oplevelse han havde i 1820, lagde han somme tider vægt på et enkelt emne og andre gange koncentrerede han sig om andre meget væsentlige begreber. Selv om han har anvendt forskellige ord i alle beretningerne til at fortælle hvad han lærte af Frelseren, så er det fundamentale budskab med i dem alle undtagen det fra 1835 – nemlig at Guds sande kirke ikke fandtes på jorden i 1820. Det vigtigste var ikke hvilket særligt sprog der blev anvendt til at forkynde sandhederne, men sandhederne i sig selv.

Eftersom beretningen fra 1838 blev indlemmet i Den kostelige Perle, kan en undersøgelse af denne histories offentliggørelse hjælpe til en større forståelse af principperne vedrørende skrifternes opståen. Joseph Smith var selv ansvarlig for mange ændringer med hensyn til tegnsætning, stavning og andre ligenende revideringer i sit historiemanuskript. Da en del af denne historie blev antaget som hellig skrift i Den kostelige Perle, blev teksten yderligere forædlet af mænd der af Det øverste Præsidentskab var bemyndiget til at revidere den. Denne revidering blev tilsyneladende gjort af hensyn til den grammatikalske kvalitet og for at gøre teksten tydeligere og mere konsekvent. Der blev tilføjet flere korte afsnit som før var fodnoter i historiemanuskriptet, før profeten led martyrdøden. Alle disse ændringer er foretaget i harmoni med fortilfælde hvor Joseph Smith reviderede teksten i sidste dages skrifter. I intet tilfælde er der ændret i det fundamentale budskab i historiemanuskriptet, angående de historiske omgivelser under den første åbenbaring eller de sandheder, som kom frem ved denne bemærkelsesværdige oplevelse. Ændringerne er foretaget i den hensigt at overbringe de sandheder, som Gud i de sidste dage har erklæret, i det bedst mulige og mest tydelige sprog mennesker formår [15]. □

Milton V. Backman jun. er far til tre børn, og professor i kirkehistorie ved Brigham Young universitetet. Han virker som regional velfærdsrepræsentant i Edgemont regionen i Provo, Utah.

Fodnoter

[1] Beretninger om Josephs erklæringer om sin første åbenbaring (og beretninger, som er udfærdiget af Josephs samtidige) er udgivet på engelsk i Milton V. Backmans: *Joseph Smith's First Vision* (Bookcraft, Salt Lake City, 1980). Nogle af disse beretninger er også genoptrykt i Dean C. Jessee's: *The Personal Writings of Joseph Smith*, s. 5–6, 75–76, 199–200, 213. (Deseret Book Co., Salt Lake City, 1984). Milton V. Backman jun. har skrevet om harmoni mellem udtalelserne angående profetens første åbenbaring i *Eyewitness Accounts of the Restoration*. Grandin, Orem, Utah, 1983).

[2] Hvorfor skulle Joseph føre dagbog på et tidspunkt hvor de andre i hans familie og næsten ingen af landmændene i hans klassesamfund i det vestlige af staten New York gjorde det? Familien var fattig og det afholdt ham fra at gå så ofte i skole som andre børn, og hans stadige arbejde i marken var ingen motivation til videre lærdom, for slet ikke at tale om at føre dagbog. Socialhistorikere har længe vidst at der før år 1900 kun er få optegnelser om selv de mest fremstående mænds barndom og ungdom. Norman F. Cantor og Richard I. Schneider (*How to Study History*, s. 72. Thomas Y. Crowell Co., New York, 1967) har påvist at de tilgængelige dagbøger, erindringsbøger og privat korrespondance for det meste bedømmes ved ændringer efter litterært og uddannelsesmæssigt stade, i henhold til teknologi og efter et socialt og intellektuelt mønster. Det var ikke før sidst i det 19. århundrede middelklassen begyndte at skrive detaljerede breve og føre dagbog.

[3] Dean C. Jessee: „The Early Accounts of Joseph Smith's First Vision", *BYU Studies* 9:294 (Foråret 1969).

[4] Richard L. Anderson: „Parallel Prophets: Paul and Joseph Smith", Brigham Young University Fireside and Devotional Speeches, Provo Utah: Brigham Young University Publications, 1983, s. 178–179. (Se også „Ens profeter: Paulus og Joseph Smith", Stjernen, sept. 1985, s. 6).

[5] Joseph Smith, History, Letter books, Church Historical Department.

[6] Joseph Smith, Kirtland Diary, 9. november 1835, Church Historical Department; Manuscript History, 9. november 1835, Book A-1 og Book B-1, Church Historical Department.

[7] Jessee: *Personal Writings of Joseph Smith*, s. 84.

[8] Backman: *Joseph Smith's First Vision*, s. 158–59, 168–69, 176, hvor der står en beretning om den første åbenbaring fortalt til ikke-medlemmer (kun på engelsk).

[9] Joseph Smith: *History of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, red. B. H. Roberts, 7. bind (The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1932–51, 4:425. Salt Lake City. Andrew F. Ehat and Lyndon B. Cook: *The words of Joseph Smith: The Contemporary Accounts of the Nauvoo Discourses of the Prophet Joseph*, s. 77. (Religious Studies Center, Brigham Young University, Provo, Utah, 1980). Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 236–37.

[10] *Journal og Discourses*, 26. bind, 2:170–71; 2:196–97; 7:220–21; 8:346; 11:1–2; 12:67; 12:302; 12:352–54; 13:65–67; 13:77–78; 14:140–141; 15:180–82; 18:239; 20:167; 21:65; 21:161–65; 22:29; 24:371–73; 25:155–57. (Latter-day Saints' Book Depot, London, 1855–56).

[11] *Times and Seasons*, 15. marts 1842, s. 726.

[12] Backman: *Joseph Smith's First Vision*, s. 163. Den kostelige Perle, s. 59–60.

[13] Backman: *Joseph Smith's First Vision*, s. 170–77.

[14] Samme, s. 168–69.

[15] Richard P. Howard, *Restoration Scriptures: At study of Their Textual Development*, s. 51–52. (Herald Publishing House, Independence, Missouri, 1969).

Forståelse af Det gamle Testamente er nøglen til at besvare vanskelige spørgsmål

Edward J. Brandt

Har I somme tider svært ved at forstå Det gamle Testamen te? Virker formålene med nogle af bøgerne somme tider uklare for jer? Synes der at være uoverens-

stemmelser i optegnelsen? Selv om I svarer ja til dette skal I ikke være bekymrede, for det er I ikke alene om. Alligevel er Det gamle Testamente ikke så vanskeligt at forstå som mange tror. Lad os se om følgende artikel kan være til hjælp.

Formålet med Det gamle Testamente

Mange, som læser Det gamle Testamente, glemmer den vigtige kendsgerning at bogen først og fremmest er et vidnesbyrd om Messias – Jesus Kristus – som tidligere var kendt som Jehova. Som præsident Spencer W. Kimball har sagt: „Det gamle Testamentes profeter fra Adam til Malakias bevidner Herren Jesu Kristi og vor himmelske Faders guddommelighed.

Jesus Kristus var Det gamle Testamentes Gud, og det var ham der samtalede med Abraham og Moses. Det var ham, der inspirerede Esajas og Jeremias; det var ham, der profeterede gennem disse udvalgte mænd om fremtidens hændelser, lige til den allersidste dag og time" (*Den danske Stjerne*, okt. 1977, s. 80).

Det gamle Testamentes profeter vidnede i deres optegnelser om Guds eksistens og om at Jehova var verdens Forløser. Hvis vi skal forstå Det gamle Testamentes lærdomme må vi kunne indse at dets budskab om Israels Helliges (Kristi) forsoning er det centrale. En fordums profet, Abinadi, belærte også om at alle tidligere profetier pegede hen imod Jesus Kristus: „Profeterede Moses ikke . . . angående Messias' komme, og at Gud skulle forløse sit folk?" spurgte han. „Og alle profeterne, der har profeteret lige siden verdens begyndelse, har de ikke talt mere eller mindre om disse ting?" (Mosiah 13:33).

Nephis bror, Jakob, forklarede selv sit formål – og dermed faktisk også alle de fordums profeters formål med at skrive det de skrev i deres optegnelser: „Thi i denne hensigt har vi skrevet disse ting, for at I kan vide, at vi havde kundskab om Kristus, og at vi havde håb om hans herlighed mange hundrede år før hans komme; og ikke alene havde vi håb om hans herlighed, men også alle de hellige profeter, som var før os" (Jakobs Bog 4:4).

Selv moseloven, som ofte virker forvirrende på mange som læser Det gamle Testamente, på grund af dens mange indviklede love, er et direkte vidnesbyrd om Jesus Kristus. Jakob forstod dette: „Se, min sjæl glæder sig ved at bevise for mit folk sandheden af Kristi komme; thi i den hensigt er Moseloven blevet givet, og alle ting, som Gud har givet menneskene fra verdens begyndelse, er forbilleder på ham" (2 Nephi 11:4).

Hvis vi erindrer os dette mens vi læser Det gamle Testamente, vil meget af det som forekommer os dunkelt i optegnelsen stå tydeligere for os. Men de begivenheder som har vidtrækkende, religiøs betydning, udover det rent overfladiske og bogstavelige, kan få større betydning for os, og det er nok så vigtigt.

Da påsken for eksempel blev indstiftet var formålet umiddelbart at erindre de fordums israelitter om dengang dødens engel gik forbi de beredte og lydige israelitter på Moses' tid. Det var også en påmindelse om dengang israelitterne blev udfriet fra fangenskabet i Ægypten. Men de læsere som husker på at hovedformålet med Det gamle Testamente er at vidne om Forløseren, vil også kunne se det messianske i denne ordinanse – den glade forventning om at Frelseren skulle forløse menneskeheden. Til påskemåltidet krævedes et „lydefrit . . . handyr (lam)" (2 Mos. 12:5), som skulle spises helt op (2 Mos. 12:4, 9–10) – en bebudelse om „Guds lam, som bærer verdens synd" (Joh. 1:29) ved „en altomfattende forsoning" (2 Nephi 9:7). Ordren gik endvidere ud på at lammets blod skulle smøres på dørkarme og stolper, som et tegn hos dem der ærligt imødekom påskemåltidets krav (2 Mos. 12:7). Denne procedure får meget mere mening når man forstår det på baggrund af den messianske mission – det er en påmindelse om at personlig forløsning kun kan fås gennem den salvedes, Kristi blod. Peter underviste de hellige i sin tid i at forløsning kun kommer ved „Kristi dyrebare blod som med blodet af et lam uden plet og lyde" (1. Pet. 1:19).

Og Paulus vidner om at „også vort påskelam er slagtet, nemlig Kristus" (1 Korinter 5:7).

Løsninger på formodet inkonsekvens

Somme tider overser folk de vigtige emner i Det gamle Testamente, fordi de distraheres af noget de betragter som inkonsekvens i Guds natur eller hans måde at behandle sine børn på.

Men jeg har opdaget at sådanne problemer som regel ikke opstår på grund af skriftstederne i sig selv, men fordi man udlægger dem forkert. Jeg har også opdaget at det meste af det man synes er inkonsekvent, kan udredes ved et grundigere studium – somme tider ved hjælp af andre hjælpekilder som for eksempel Mormons Bog og pålidelige bibelkommentarer og leksika.

Mormons Bog kan være en meget stor hjælp til udlægning af mange af emnerne i Det gamle Testamente, fordi nephiterne havde en gammeltestamentlig optegnelse, der var mere fuldkommen end vore dages udgave – nemlig messingpladerne. Nephi siger at vor bibel er en „beretning, der ligner den, som er graveret på messingpladerne med undtagelse af, at der ikke er så mange" (1 Nephi 13:23), og han forklarer at messingpladerne „indeholdt de fem mosebøger, som indeholdt en beretning om verdens skabelse og ligeledes om Adam og Eva, vore første forældre;

og også jødernes optegnelser fra begyndelsen, indtil Zedekias, Judas konge, begyndte at regere;

og ligeledes de hellige profeters profetier fra begyndelsen lige ned til indledningen af Zedekias' regering, samt mange profetier, som udtaltes af Jeremias" (1 Nephi 5:11–13).

Profeten Joseph Smith har ligeledes bemærket at „mange vigtige ting, som vedrører menneskets frelse, er borttaget fra Bibelen eller gået tabt før den blev samlet" (History of the Church, 1:245).

Det er også vigtigt at huske på at Det gamle Testamente ikke giver sig ud for at indeholde en fuldstændig historie, en udtømmende beretning om alt hvad der er kommet frem fra Adams tid til Jesus Kristus. Ofte giver den kun korte oversigter, for i store træk at give sammenhæng i disse århundreders historie. Indenfor disse brede rammer kan man finde beretninger, som er mere eller mindre detaljerede.

Beretningen om de 400 år hvor israelitterne opholdt sig i Ægypten fylder f.eks. kun nogle få skriftsteder, med kun få detaljer – mens de 40 år i ørkenen beskrives i detaljer som fylder over 200 sider.

De, der studerer Det gamle Testamente, skal derfor huske på at det der står i bogen er sandt, men ikke altid historisk fyldestgørende i detaljer. I denne form for historie er der også en mulighed for at der i visse dele af optegnelsen mangler tilstrækkelige detaljer, og den kan derfor nemt misforstås. Læserne bør erindre sig dette faktum, så de ikke kommer til at drage forhastede konklusioner.

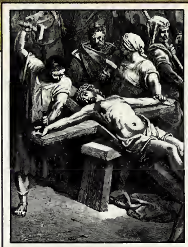
Lad os se på to områder i Det gamle Testamente, som meget ofte giver læserne betænkeligheder.

Guds vrede. Nogle læsere beklager sig over at Det gamle Testamentes Gud virker streng og hævngerrig, hvilket ikke synes at være i overensstemmelse med den kærlige, fredfyldte Gud i Det nye Testamente. Det ser ud som om bedømmelsen af hvad der er retfærdigt og barmhjertigt ikke harmonerer.

Jeg tror at grunden til at folk misforstår Herrens vrede er at de har en tendens til at mene at Guds vrede ligner den som de selv, i deres faldne jordiske stade, til tider føler – de forstår ikke helt hvordan guddommelig vrede er.

Lehi har givet os en nøjagtigere definition på retfærdig vrede. Da Laman og Lemuel beklagede sig over Nephis vrede mod dem, forklarede Lehi: „I har knurret, fordi han har talt

De læsere som husker på at hovedformålet med Det gamle Testamente er at vidne om Forløseren, vil også kunne se det messianske i påsken. Det er en påmindelse om at personlig forløsning kun kan fås gennem den salvedes, Kristi blod.

Kristus nagles til korset, af Gustav Doré
Påsken, af William Henry Margetson

rent ud til jer. I siger, at han har brugt strenghed, I siger, at han har været vred på jer. Men se, hans strenghed var Guds ords kraft, der var i ham, og det, som I kalder vrede, var sandheden, som er i Gud, som han ikke kunne holde tilbage, men uforfærdet foreholdt han jer jeres ugudelighed" (2 Nephi 1:26).

Herrens „vrede" er derfor Guds retfærdige sandhed, som udvises overfor dem der ikke adlyder hans bud. Når folk ikke er i harmoni med retfærdighedens og ansvarlighedens evige principper, kan de opfatte afsløringen af denne sandhed (gennem Gud eller hans profeter) som vrede eller strenghed. „For de skyldige er sandheden hård," sagde Nephi, „for den skærer dem i hjertet" (1 Nephi 16:2). Det var ofte således de oprørske israelitter reagerede overfor følgerne af overtrædelser af de evige bud – bud som Gud er bundet af og som han langmodigt, barmhjertigt og kærligt administrerer.

Guds favoritter. Noget andet som læsere af Det gamle Testamente klager over er, at Gud lader til at have sine favoritter – at han tilsyneladende er partisk overfor visse mennesker. Det er for eksempel en almindelig fortolkning at drengen Josef blev uretfærdigt foretrukket fremfor Israels andre sønner – at hans brødre havde god grund til at afvise hans drømme om at han skulle stå over dem. Men i optegnelsen står der at brødrene beskæftigede sig med noget der var ondt (se 1 Mos. 37:2), og at Josef, ligesom Nephi i Mormons Bog, fortjente at have forret og blive velsignet, på grund af sin trofasthed og sin erhvervede fødselsret. Jakob kunne have sagt det samme til sine sønner som Lehi sagde til Laman og Lemuel: „I beskyldte ham (jeres bror) for, at han tragtede efter magt og myndighed over jer, men jeg ved, at han ikke har tragtet efter magt og myndighed over jer, men han har søgt Guds ære og jeres eget evige velfærd" (1 Nephi 1:25).

Josef og Nephi blev velsignet for deres retfærdighed. Deres brødre blev afvist på grund af deres overtrædelser. Laman og Lemuel omvendte sig aldrig, men Josefs brødre, der gennem længere tid var tynget af skyldfølelser på grund af det de gjorde og følte for deres bror, lærte at acceptere at Josef var forudordineret til at være deres leder.

Et andet eksempel på såkaldt forskelsbehandling er at Jakob tilsyneladende stjal sin brors, Esaus, førstefødselsret – og kun fik den ved et uretfærdigt og bedragerisk trick. Men hvad siger skriften om dette? Den påviser at Esau ikke alene solgte sin førstefødselsret, men at han også „lod hånt om" den (1 Mos. 25:34), og at han ydermere diskvalificerede sig til at modtage disse velsignelser ved at gifte sig med ikke-troende, hvilket „var Isak og Rebekka en hjertesorg" (1 Mos. 26:34).

Da tiden var inde til at Isak skulle velsigne sine to sønner, gik Rebekka, som gennem åbenbaring havde fået at vide at Jakob skulle herske over sin bror (se 1 Mos. 25:23), imod deres kulturelle overlevering, og hjalp Jakob, den yngste søn, til at få velsignelsen. Da Esau så kom og forlangte sin velsignelse kunne Isak indse at præstedømmepræsidentskabets rettigheder i virkeligheden tilhørte den trofaste Jakob og ikke den uværdige Esau, og sagde: „og nu er og bliver han velsignet!" (1 Mos. 27:33). Hvis profet-patriarken ikke havde handlet som han skulle, så havde han præstedømmets rettighed til at tilbagekalde Jakobs velsignelse. Men det gjorde han ikke, fordi han vidste at han havde gjort Herrens vilje. Da Isak bemærkede at Esau bekymrede sig fordi han gik glip af de verdslige goder og ikke fordi han mistede de åndelige velsignelser, lovede han Esau velstand, men samtidig bekræftede han Jakobs velsignelse (se 1 Mos. 27:37–40).

Et andet problem: Hvordan kan det retfærdiggøres at folket i Kana'ans land skulle gå til grunde, fordi israelitterne skulle vende tilbage dertil fra Ægypten? Selv om Abraham havde fået tildelt landet flere århundreder før, så havde de mennesker, der boede der på Josuas tid, haft det siden Jakob og hans familie forlod det. Hvilken ret havde israelitterne til at drive landets indbyggere ud, da de selv vendte tilbage? Hvorfor skulle kana'anæerne gå til grunde? Var det nødvendigt at mennesker, som tilsyneladende ikke kendte til israelitternes guds lærdomme og moralstandarder, skulle lide så drastiske konsekvenser? Abraham og Isak førte fredsforhandlinger med deres medborgere og de havde købt deres ejendomme i landet. Herren sagde til Abraham at amoritternes synd dengang endnu ikke var fuldmoden (se 1 Mos. 15:16). Men hvor ugudelige var de mere end 400 år senere da israelitterne vendte tilbage? Fortjente de den behandling de fik? Kendsgerningerne er at de mennesker som ejede landet var fuldt optaget af deres tøjlesløshed, blodskam, hor, homoseksualitet, seksuel omgang med dyr – ja endog af menneskeofringer (se 3 Mos. 18:1–24: 5 Mos. 12:31). En så unaturlig levevis medførte de konsekvenser, som den evige lov kræver. Som Herren har erklæret: „Derved blev landet urent, og jeg straffede det for dets brøde, og landet udspyede sine indbyggere" (3 Mos. 18:25). Men hvor megen ugudelighed skal der til før Herren kræver at gøre regnskabet helt op? Her er det igen Mormons Bog der giver de værdifulde oplysninger: „I skal støde de retfærdige ud fra jer, og da skal I være modne til ødelæggelse" (Helaman 13:14). „De omkommer, fordi de forkaster profeterne og de hellige og stener dem og slår dem ihjel" (2 Nephi 26:3).

I Mormons Bog står der også noget om hvordan folket uddrives af Kana'ans land: „Og efter at de var gået over Jordans flod, gjorde han dem så mægtige, at de kunne uddrive landets børn og sprede dem og udrydde dem.

Og mener I nu, at disse landets børn, som var i det forjættede land, og som blev uddrevet af vore fædre, var retfærdige? Se, jeg siger nej.

Se, Herren anser alt kød lige; den, der er retfærdig, finder nåde for Gud. Men se, dette folk (i Kana'ans land) havde forkastet ethvert Guds ord, og de var langt fremme i ugudelighed, og Guds vrede hvilede på dem i fuldt mål, og Herren forbandede landet for dem og velsignede det for vore fædre; ja, han forbandede det for dem til deres fordærvelse, og han velsignede det for vore fædre, så at de fik magt over det" (1 Nephi 17:32–35).

De havde „forkastet ethvert Guds ord" og var „langt fremme i ugudelighed". De var blevet advaret, men de var et oprørsk og uansvarligt folk – og de bragte selv uretfærdighedens belønninger over deres hoveder.

Disse tre eksempler på Guds „forskelsbehandling" viser den kendsgerning at Gud virkelig er en retfærdig gud, og at han behandler menneskene efter deres egen retfærdighed og lydighed.

Studium under bøn

Det vigtigste redskab til forståelse af Det gamle Testamente er regelmæssig studium under bøn.

Apostlen Paulus sagde at der er et dække „over læsningen af den gamle pagt . . . (som kun kan fjernes) i Kristus . . . lige til denne dag ligger der et dække over deres hjerte, når Moses oplæses";

„men," siger Paulus, „hver gang en omvender sig til Herren, tages dække bort" (2 Korinter 3:14–16).

Selv om der er forskellige måder at forstå Det gamle Testamente på, så kan det, når vi studerer det omhyggeligt i den ånd det er givet, velsigne os med vidnesbyrd, lærdom, indsigt og eksempler som er af stor værdi. ☐

Edward J. Brandt er tilforordnet leder for institutprogrammet ved Utahs universitet og virker som højrådsmedlem i Salt Lake universitetets 2. stav.

De læsere som husker på at hovedformålet med Det gamle Testamente er at vidne om Forløseren, vil også kunne se det messianske i påsken. Det er en påmindelse om at personlig forløsning kun kan fås gennem den salvedes, Kristi blod.

Josef sælges af sine brødre, af Gustav Doré *Jakob giver en fars velsignelse,* af Harry Anderson

Jeg fandt julens hjerte

George D. Durrant

Hvis I for mange år siden, på on bestemt dag, havde spurgt mig: „George hvordan skal du holde jul?" tror jeg ikke jeg kunne have svaret uden at bryde ud i tårer.

Ser I, det var den første gang i mit liv, hvor jeg ikke var hjemme i julen. Og når man er sin mors yngste barn, som jeg var, er det svært at være borte fra hende og sin familie for første gang i julen. Midt i november det år forlod jeg New Yorks havn ombord på det gode skib *Mauritania,* for at rejse på mission til De britiske Øer i to år. Efter en uge med søsyge ankom jeg til Southampton i England. Jeg tilbragte et par travle begivenhedsrige dage i London, hvorpå jeg fik min særlige opgave. Da julen nærmede sig befandt jeg mig i en by der hedder Kingston upon Hull. Spændingen ved rejsen var nu dampet af og var lidt efter lidt afløst af fuldstændigt mismod. Jeg havde kun været i Hull, som man kaldte stedet, i en måned, og jeg havde haft hjemve siden jeg kom. Efterhånden som julen dag for dag og time for time nærmede sig, begyndte jeg at få mere og mere selvmedlidenhed.

For at gøre det hele endnu mere sørgmodigt fyldtes mine lunger af kold, tåget luft, mens min kammerat og jeg cyklede den ene kilometer efter den anden, for at finde mennesker der ville lytte til evangeliets gengivne budskab. Disse forhold gjorde at min næse begyndte at løbe den 22. december. Den 23. begyndte jeg at hoste og juleaftten var jeg rædsomt forkølet. Straks jeg var ankommet til Hull havde jeg skrevet hjem:

Kære mor!

Min adresse er: Ældste George Durrant, 4 The Paddock, Anlaby Park, Hull, England. Vær sød at fortælle alle i familien og alle vennerne at hvis de og du ønsker at sende mig julekort og gaver, så kan de sende dem til denne adresse. Vær sød at ringe til så mange som muligt og fortæl dem dette, så hurtigt du kan.

Jeg håbede på at dette brev ville nå hjem i tide til at jeg kunne få nogle julekort og gaver fra familie og venner.

Jeg ventede hver dag næsten åndeløst på postbudet. Han kom også belæsset med interessante pakker og konvolutter. Jeg åbnede døren på vid gab og greb efter hele stakken. Mindst halvdelen af det var sikkert til mig. Jeg greb med rystende hænder i bunken og læste det første navn. Der stod „Ældste Tagg." Jeg tog en til – "Ældste Tagg." Og den tredie „Ældste Tagg." Og jeg læste den ene gang efter den anden det samme navn. Det varede ikke længe før jeg var villig til at stille mig tilfreds med bare en enkelt. Men der var ingen. Gennem hele juleugen modtog min missionærkammerat, Ældste Tagg, 30 kort og flere gaver. Mens han åbnede måtte jeg se en anden vej.

Omsider ankom den sidste post før jul. Jeg havde bedt så brændende om at få nogle julehilsner hjemmefra. Postbudet kom, han rakte hånden frem og det samme gjorde jeg. Til

Blandt alle de julekort og pakker der ankom var ikke en eneste til mig. Jeg følte mig elendig.

min glæde var der syv julekort og en lille brun pakke. Jeg læste adresserne, en efter en, og gav først ældste Tagg det første kort, så det andet og til sidst alle kortene, og endelig gav jeg ham også pakken. Jeg kunne se på ham at han var meget ked af det og jeg vidste at han, hvis han kunne, ville have givet mig et eller måske alle kortene og gaven.

Jeg vendte mig om og løb op ad trapperne til vores værelse. Jeg syntes jeg havde brug for tid til at tænke. Mens jeg sad på sengekanten lagde jeg ansigtet i hænderne. Jeg ønskede desperat at jeg kunne skrue tiden frem og springe julen over. Jeg vidste at jeg nok skulle overleve resten af de 729 dage af min mission i England men jeg syntes ikke at have kræfter til at komme igennem min første jul hjemmefra.

Mens jeg sad i dyb tavshed kom vores værtinde, Nellie Deyes, og ældste Tagg og åbnede døren. Hun sagde: „Ældste Durrant, jeg kommer for at sige farvel – jeg skal afsted et par dage."

Jeg så op og hun kiggede bort fra mig, så jeg blev klar over at hun var tung om hjertet. „Hvad mener du med farvel?" spurgte jeg overrasket.

Hun vendte sig om og gik uden at svare. Ældste Tagg sagde lige så stille: „Lægen er bange for at hun har kræft. Hun ville gerne vente med operationen til efter jul, men hun har netop her i eftermiddag fået at vide at der er en seng ledig til hende på hospitalet, og hun skal indlægges nu."

Jeg blev dybt rystet. Hun mindede mig så meget om min mor og jeg var kommet til at holde meget af hende i de måneder hvor vi havde boet i hendes hjem.

Jeg gik ned ad trapperne og så at hun og hendes kære mand var ved at gøre sig klar til at tage afsted til hospitalet. Jeg vil aldrig glemme hendes blik da hun sagde: „Ældste Durrant, jeg holder så meget af dig. Sørg nu for at få en god og dejlig jul." Så spurgte hun om ældste Tagg og jeg ville salve hende. Ældste Tagg salvede hendes hoved med olie. Da vi stod med vore hænder på hendes hoved, tiggede og tryglede jeg Herren om at gøre hende rask. Senere samme aften blev hun opereret. Hun døde juleaften.

Da jeg hørte nyheden ville jeg så gerne bede, men jeg kunne ikke. Jeg holdt så meget af hende, havde håbet så meget, havde troet så meget – og alligevel var hun død. Jeg spekulerede over mangt og meget den juleaften.

Jeg fandt Frelseren mens jeg følte mig glemt af min familie og mine venner. Jeg fandt ham da jeg pintes og nagedes af hjemve.

Hjælpeforeningspræsidentinden, søster Guest, havde to uger forinden inviteret alle os fire missionærer i Hull til julegås juledag ved middagstid. Om formiddagen kl. 11 juledag kom de andre to ældster de ca. 6 kilometer fra deres logi hen til os. Det var meningen at ældste Tagg og jeg skulle følges med dem til middagen. Vi var allesammen dybt bedrøvede over søster Deyes død, men vi vidste at hun ville have ønsket at vi tog afsted.

Min forkølelse var blevet værre og de to ældster, som ikke havde set mig et par dage, sagde at jeg så dårlig ud. Da vi havde talt lidt med ældste Tagg om det, blev vi enige om at jeg ikke skulle gå ud i den tågede luft. Bror Deyes var hjemme og jeg sagde at jeg ville blive hjemme hos ham. De andre syntes det var i orden, og det varede ikke længe før alle tre var væk.

Bror Deyes var meget bedrøvet og ville helst være alene, så jeg blev overladt til mig selv. Det var juledag og jeg var mere ensom end jeg nogen sinde før havde været, og mere alene end jeg troede nogen som helst nogen sinde havde været.

Ingen gaver. Ingen kort. Intet juletræ. Ingen julesalmer. Ingenting.

Stilheden i værelset blev kun afbrudt af urets mekaniske tikken. Klokken var kun lidt over elleve om formiddagen på den mest bedrøvelige dag i mit liv, og det var jul.

Jeg rykkede lidt nærmere kaminen, som afgav den eneste form for varme vi havde. Det var som om de ulmende gløder forsøgte at fungere som mit private julelys. Jeg afviste deres forsøg på at opmuntre min sjæl, tog ildrageren i nærheden og prikkede til de glødende kul for at slukke dem. Jeg bøjede hovedet og begravede det i min venstre hånd. Jeg blev siddende således til uret slog og bragte mig tilbage til mine tanker. Det var middag.

Det var blevet koldere i værelset. Jeg rejste mig og lagde nogle kul på de få gløder der var tilbage. Nu kom der slet ingen varme, fordi de sorte kul dækkede de varme. Jeg trak stolen nærmere ilden. Næsten tilfældigt så jeg op på kaminhylden og fik øje på min bibel. Jeg rejste mig, rakte armen ud, tog Bibelen og satte mig ned igen. Jeg havde ikke rigtig lyst til at læse. Jeg var for bedrøvet til at læse. Samtidig havde jeg som ny missionær brug for at vide en masse. De andre vidste så meget og det var som om jeg kun vidste så lidt.

Det kunne ikke skade at læse lidt – bare en side eller to. Jeg åbnede bogen på midten og mit blik koncentreredes om disse ord: „Mattæus-Evangeliet."

Jeg havde ikke lyst til at læse, jeg ville hellere være derhjemme. Med knyttet hånd slog jeg til den åbne bog og rystede på hovedet som om jeg ville sige „nej" til alle de smertelige følelser der fyldte min sørgmodige sjæl.

Men da Bibelens sider befandt sig lige for mit blik opdagede jeg at jeg sad og stirrede på alle ordene på én gang. Uden bevidste anstrengelser koncentrerede jeg mig om det første vers. Jeg læste: „Jesu Kristi, Davids søns, Abrahams søns stamtavle."

Og som den lydige tjener fortsatte jeg med at læse Jesu stamtavle, men mit sind ville ikke lad ordene blive til tanker. Et øjeblik senere var det næsten som om ordene på siden tvang mit blik og mit sind til at koncentrere sig. Jeg blev helt opslugt af det jeg læste: „Med Jesu Kristi fødsel gik det således til. Hans moder, Maria, var trolovet med Josef; men førend de var kommet sammen, viste det sig, at hun var frugtsommelig ved Helligånden."

Jeg satte min venstre hånds fingre nederst på det hellige skriftsted og kiggede op på kaminhylden uden at se noget overhovedet. Jeg spekulerede; *Hvad betød det? Hvad skulle det sige?* Jeg så tilbage på siden og læste igen: „Hun var frugtsommelig ved Helligånden." Jeg syntes det var et fantastisk under. På en eller anden måde, som overgik min forstand, fornemmede jeg at det jeg netop læste hørte til blandt de vigtigste sandheder som

nogen kender. Jeg hævede blikket lidt, og læste hele skriftstedet igen, denne gang som en hørlig hvisken: „Med Jesu Kristi fødsel gik det således til. Hans moder, Maria, var trolovet med Josef . . ." Jeg standsede op og undrede mig – *hvad ville det sige at være trolovet?* Jeg læste videre: „. . . førend de var kommet sammen, viste det sig, at hun var frugtsommelig ved Helligånden."

Jeg vidste at jeg havde hørt alt dette før. Men på en eller anden måde havde jeg alligevel aldrig rigtig hørt det med hjertet. Mit hjerte hviskede til min sjæl: „Så er Maria hans mor, men Josef er ikke hans far."

Jeg lagde mærke til at der stod et lille bitte „i" ved siden af „Helligånden" i min engelske bibel. Jeg kiggede på den tilsvarende fodnote og læste Lukas 1:35. Jeg bladede hurtigt fremefter og læste ivrigt: „Og engelen svarede og sagde til hende: ,Helligånden skal komme over dig, og den Højestes kraft skal overskygge dig; derfor skal også det, som fødes, kaldes helligt, Guds Søn.'"

Jeg lod bogen hvile i mit skød og stirrede ned i de glødende kul, som nu netop var begyndt at ændre sig fra at være sorte til at være orangefarvet. Jeg hviskede varsomt: „Guds Søn." Der gik en bølge af energi gennem min rygrad, da jeg følte min sjæl blive fyldt med lys. Med en højere røst og med sikker kundskab sagde jeg stille: „Jesus Kristus er Guds Søn." Tanken fik mig til at rette mig op i sædet.

Med et halvt smil slog jeg tilbage til Mattæus. Jeg læste lige til jeg kom til: „. . . da viste en Herrens engel sig for ham i en drøm." Jeg spekulerede – *Er der virkelig engle?* Og indvendig i min sjæl hørte jeg det strålende budskab: „Ja, der er engle til!"

Et øjeblik efter befandt jeg mig midt i mit eget julespil. „Da nu Jesus var født i Betlehem i Judæa, i kong Herodes' dage, se, da kom der nogle vismænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte:

. . . ,Hvor er jødernes nyfødte konge? thi vi har set hans stjerne i østen og er kommet for at tilbede ham.'" . . .

Jeg lod atter bogen hvile i mit skød, mens mine tanker opfyldtes af minder. Jeg huskede da jeg stolt havde spillet rollen som en af de vise mænd i et julespil. Ved tanken om dette

minde og følelserne i mit hjerte bredte der sig et smil over hele mit ansigt.

Jeg læste videre: „. . . stjernen, som de havde set i østen, gik foran dem, indtil den kom og stod over det sted, hvor barnet var. Og da de så stjernen, fyldtes de af en meget stor glæde."

Da jeg i tankerne forestillede mig denne hellige stjerne kunne jeg se min mor og far for mig. De stod i døråbningen og kiggede på det nypyntede juletræ i forstuen. Jeg kunne høre min far sige til mig: „George, glem ikke stjernen i træets top." Denne tanke fik mig til at sidde helt stille og bare stirre ind i de gloende kul. Hvor holdt jeg dog meget af min mor og far, og et kort øjeblik var jeg hjemme hos dem.

Jeg fortsatte med at læse: „Og de gik ind i huset og så barnet med dets moder Maria; da faldt de ned og tilbad det, og de lukkede op for deres skatte og bragte det gaver: guld, røgelse og myrra."

Ilden varmede nu godt, men det var som om jeg var opfyldt af en endnu varmere ild. For jeg vidste i min sjæl at Jesus Kristus var Guds Søn, at han var blevet født i Betlehem, at en stjerne havde lyst over det sted hvor han lå.

Mens jeg fortsat læste vidste jeg at han var blevet døbt i Jordanfloden, jeg vidste at han blev fristet af Djævelen, men overvandt alle fristelser. Jeg vidste at han talte og udfordrede mig, da han sagde: „Salige er de rene af hjertet, thi de skal se Gud" (Mattæus 5:8). Hvor jeg dog længtes efter at være ren af hjertet! Af alle mål i livet kunne jeg ikke komme i tanke om noget mere ønskværdigt end at være ren af hjertet.

Jeg kunne fornemme og forestille mig hver eneste side, sætning og linie, og hvert eneste ord i Mattæus-Evangeliet, efterhånden som jeg læste. Da jeg læste om korsfæstelsen mindedes jeg en tekst i en spiritual.

Denne første jul på min mission lærte jeg at julen ikke er jul uden Kristus.

„Hvor var du da de korsfæstede min Herre?" Men jeg var der, for da jeg læste var jeg der og mit hjerte skælvede. Da jeg læste om opstandelsen frydede jeg mig. Min sjæl var fyldt med håb, da jeg omsider læste de sidste to skriftsteder i Mattæus. Jeg kunne næsten høre hans stemme tale direkte til mig:

„Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn,

og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende. Amen."

Jeg lukkede stille bogen og holdt den tæt ind til mig med begge hænder. Så sagde jeg til mig selv: „Jesus Kristus er Guds Søn. Der findes eng-

le. Kristus lever, underviser, viser kærlighed og udfører mirakler, og han blev korsfæstet så grusomt, men opstod igen. Han er min Frelser og dette er hans kirke. Jeg er en af dem der er udsendt. Han vil altid være med mig." Som jeg sad der med min bibel i hånden blev det efterhånden sent hen på eftermiddagen juledag. Aldrig har jeg følt mig så lykkelig indvendig. Denne dejlige dag fandt jeg den som er julens hjerte.

Jeg fandt ham mens jeg følte mig glemt af min familie og mine venner. Jeg fandt ham da jeg pintes og nagedes af hjemve. Jeg fandt ham da en kær vens død sønderrev mit hjerte. Jeg fandt ham da jeg syntes at alt var håbløst. Jeg fandt ham fordi jeg på en måde fulgte stjernen fra Betlehem. Jeg lærte noget, som så mange har lært, at det ikke altid er nemt at følge stjernen og lade være med at glemme. Jo nærmere stjernen fører os til stalden og haven og korset, desto vanskeligere bliver rejsen somme tider.

Den jul i England lærte jeg at julen kan være jul uden en masse julestads – kulørt julepynt, bugnende grønne træer, julekort, gaver og julemand, som hver for sig på deres måde kan glæde og fryde hjertet. Men julen er ikke jul uden Kristus. På den specielle hellige dag var det uforudsete hændelser der skubbede alt andet til side og gjorde mig frit stillet til at følge stjernen. Den dag lærte jeg at Kristus ikke skal passes ind i julen. Han er ikke en del af julen. Jesus Kristus *er* julen. I alle årene siden da har jeg lært at livets travlhed og selviske ønsker kan mase sig ind mellem mig og ham. Hvis jeg ikke ønsker „at glemme" stjernen må jeg give mig tid til at være alene sammen med ham. Jeg må læse om ham, tænke på ham og bede til ham for at være ham nær. Så kan jeg se stjernen i øst. Jeg følger den. Og når jeg finder ham så føler jeg mig fri – fri til at lade min sjæl hæve sig til de hellige og ubeskriveligt glade boliger, som jeg fandt første gang for mangen jul siden. ☐

Bror Durrant er forhenværende leder for præstedømmets genealogiske afdeling, og nuværende lærer i kirkens institutprogram. Denne artikel er lånt fra hans bog: „Don't Forget the Star", som er udgivet af Bookcraft i Salt Lake City. Anvendt med tilladelse.

Gud arbejder gennem sine børn

Pauline Baxter

Jeg sad en morgen i en overfyldt bus på vej til maskinskrivning på den lokale skole, da jeg pludselig hørte en stemme inden i mig sige: *Der er ingen undervisning i dag, det er skolefridag. Stå af bussen og gå hen og besøg søster Benson.*

Jeg så mig forbløffet omkring. Så blev jeg langsomt klar over at det ganske rigtigt var skolefridag og at bussen nærmede sig det sted hvor søster Benson bor. Stemmen var stille, men klar og ikke til at tage fejl af, så lige før bussen skulle til at køre videre rejste jeg mig og stod af.

Jeg kiggede mig forvirret omkring, og opdagede at jeg stod på et hjørne foran en købmandsbutik. „Hvad nu?" tænkte jeg. Så kom inspirationen igen: *Køb nogle købmandsvarer og tag med hen til søster Benson.*

Jeg kiggede i min pung. Der var ikke meget. Så kiggede jeg op og ned ad gaden, idet jeg spekulerede på om jeg ikke hellere skulle tage den næste bus hjem. Men den åndelige inspiration jeg havde fået tilskyndede mig – jeg gik ind i butikken og blev klar over at jeg faktisk ikke havde ret mange penge den uge, og at jeg jo ikke kunne gøre det umulige. Men jeg købte en pose sukker, et glas honning, brød, smør, ost og et par ting mere. Det måtte være nok. „Til hvad?" spekulerede jeg på. Jeg betalte ved kassen og så stod jeg igen ude på hjørnet.

Jeg så atter i min pung og opdagede at jeg lige netop havde penge nok til at tage bussen hjem. Jeg kom også i tanke om at der heller ikke var for meget i mine egne køkkenskabe i øjeblikket. „Måske skulle jeg hellere tage lige hjem og beholde disse varer selv," tænkte jeg. Men så hviskede Ånden atter: *Bring varerne hen til søster Benson.* Så gik jeg hen ad gaden til hendes hus. Søster Benson smilede træt da hun lukkede op for mig. Da jeg fortalte hende at jeg havde lidt købmandsvarer med til hende, fyldtes hendes øjne med tårer. „Det skulle du ikke have gjort," sagde hun. Men da vi havde talt lidt sammen blev jeg klar over at da søster Benson havde betalt sin tiende den uge, var der slet ikke flere penge tilbage til mad. Hvor jeg dog følte mig ydmyg!

Denne oplevelse lærte mig atter engang at Herren er meget opmærksom på vore behov. Jeg lærte også at han hele tiden arbejder gennem sine børn, for at hjælpe mennesker i nød, og vi ved aldrig hvilket øjeblik han beder os om at gøre det. ☐

Illustreret af Richard Hull